

vergadering **6**
zittingsjaar 2021-2022

Woordelijk Verslag

Plenaire Vergadering

van 27 oktober 2021

**Vlaams
Parlement**

INHOUD

OPENING VAN DE VERGADERING	5
VERONTSCHULDIGINGEN	5
MEDEDELING VAN DE VOORZITTER	5
SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP INSTITUTIONELE ZAKEN	5
Wijziging onder de vaste leden	5
ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de quarantaineregels voor jonge kinderen	
ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijgende coronacijfers bij kinderen en de impact op het onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de coronamaatregelen in het onderwijs	
ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de coronacrisis in onze scholen	5
ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het Overlegcomité van 26 oktober 2021 en de uitbreiding van het Covid Safe Ticket	
ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het standpunt van de Vlaamse Regering op het Overlegcomité van 26 oktober 2021 betreffende het coronabeleid	13
ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van het bloedonderzoek naar PFAS bij de omwonenden van de 3M-fabriek in Zwijndrecht	
ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van het bloedonderzoek van de omwonenden van 3M in Zwijndrecht	
ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het PFAS-bloedonderzoek bij omwonenden van de 3M-site in Zwijndrecht	
ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over volledige transparantie van 3M betreffende PFAS-emissies	
ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de bloedresultaten van de omwonenden van de 3M-fabriek in Zwijndrecht	

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de zeer hoge PFOS-waarden in het bloed van omwonenden rond de 3M-site van Zwijndrecht	21
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan – 983 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	32
ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de beslissingen van de IMC Volksgezondheid inzake een derde prik voor de bevolking	
ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de derde prik voor de brede bevolking	33
ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de alarmsignalen vanuit de eerstelijnszorg naar aanleiding van het stijgende aantal coronabesmettingen	37
ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het vermijden van een jongeren-lockdown	42
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier – 984 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	46
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	46
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht – 985 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Voorstel tot spoedbehandeling	47
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier – 984 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	47
Algemene bespreking	48
Artikelsgewijze bespreking	50
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan – 983 (2021-2022) – Nr. 1 Voorstel tot spoedbehandeling	50
Bespreking	51

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	59
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht – 985 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Voorstel tot spoedbehandeling	
Bespreking	60
VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier – 984 (2021-2022) – Nr. 1 Artikelsgewijze stemming	
Hoofdelijke stemming	62
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan – 983 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	62
VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht – 985 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4 Stemmingen over de amendementen	63
Hoofdelijke stemming	64
MOTIE van Ilse Malfroot, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters, Immanuel De Reuse en Chris Janssens tot besluit van de op 12 oktober 2021 in commissie gehouden interpellatie door Ilse Malfroot aan minister Wouter Beke over de crisis in de sector van de kinderopvang – 962 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	64
MOTIE van Maxim Veys en Kurt De Loor tot besluit van de op 14 oktober 2021 in commissie gehouden interpellatie van Maxim Veys aan minister Matthias Diependaele over de woonzaak, het grondwettelijk recht op behoorlijke huisvesting en het falende woonbeleid in Vlaanderen – 966 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	65
MOTIE van Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder en Chris Janssens tot besluit van de op 14 oktober 2021 in commissie gehouden interpellatie van Maxim Veys aan minister Matthias Diependaele over de woonzaak, het grondwettelijk recht op behoorlijke huisvesting en het falende woonbeleid in Vlaanderen – 964 (2021-2022) – Nr. 1 Hoofdelijke stemming	68
REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN	70
BIJLAGEN	
Aanwezigheden	72
Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers	72

OPENING VAN DE VERGADERING

Voorzitter: mevrouw Liesbeth Homans

– De vergadering wordt geopend om 14.01 uur.

De voorzitter: Dames en heren, de vergadering is geopend.

VERONTSCHULDIGINGEN

De voorzitter: Minister-president Jan Jambon en de ministers Hilde Crevits, Bart Somers, Matthias Diependaele en Lydia Peeters zijn verontschuldigd.

MEDEDELING VAN DE VOORZITTER

De voorzitter: Dames en heren, ik weet dat het eigenlijk pas vanaf vrijdag verplicht is, maar mag ik u toch vragen om uw mondkmasker op te zetten, zowel wanneer u zit als wanneer u rondloopt? Dank u wel.

SAMENSTELLING VAN DE WERKGROEP INSTITUTIONELE ZAKEN

Wijziging onder de vaste leden

De voorzitter: Dames en heren, voor de Vlaams Belangfractie is in de Werkgroep Institutionele Zaken de heer Chris Janssens als vast lid vervangen door de heer Klaas Sloomans.

ACTUELE VRAAG van Loes Vandromme aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de quarantaineregels voor jonge kinderen

ACTUELE VRAAG van Elisabeth Meuleman aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de stijgende coronacijfers bij kinderen en de impact op het onderwijs

ACTUELE VRAAG van Roosmarijn Beckers aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de coronamaatregelen in het onderwijs

ACTUELE VRAAG van Jean-Jacques De Gucht aan Ben Weyts, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Onderwijs, Sport, Dierenwelzijn en Vlaamse Rand, over de aanpak van de coronacrisis in onze scholen

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): We hebben het hier al heel vaak gehad over corona, maar ik breng graag het verhaal van Thor. Thor is een leerling uit het eerste leerjaar en hij moest meer dan vier weken thuis in quarantaine blijven, niet omdat hij zelf ziek was, maar wel omdat zijn huisgenoten ziek waren. Thor was zelf niet besmet. Hij was springlevend en probeerde op afstand via de leerkracht toch te leren lezen en schrijven, maar dat is niet zo evident. Hierbij druk ik mijn groot respect uit voor iedereen die met heel veel inzet en flexibiliteit er toch in slaagt om leerlingen mee te nemen in een leerproces op afstand. Thor begrijpt niet waarom we voor hem zo streng zijn.

Er is heel wat gesleuteld aan de quarantaine- en teststrategieën, maar toch zijn er nog heel wat vragen. We hebben in het voorbije anderhalf jaar heel wat geleerd

over pandemieën en over het effect van niet naar school te kunnen gaan. We hebben ook samen in dit halfrond een resolutie goedgekeurd met 124 aanbevelingen over het garanderen van het leerrecht van kinderen. Van de centra voor leerlingenbegeleiding (CLB's), kinderartsen en ook de kinderrechtencommissaris horen we de oproep om kinderen maximaal naar school te kunnen laten gaan. We zitten vandaag samen met heel wat experts en met de onderwijsclub om na te denken hoe we kunnen omgaan met de stijgende cijfers. Ik hoop oprecht dat het leerrecht op de eerste plaats blijft staan en dat we er alles aan kunnen doen om een lockdown voor kinderen te vermijden.

Mijn vraag aan u, minister, is of u zelf ook zult voorstellen om te sleutelen aan die test- en quarantainestrategie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ik ken Thor niet, maar Thor is een van de vele kinderen die al thuis heeft gezeten zonder dat hij ziek was omdat er in zijn klas besmette kindjes waren zonder dat zij ziek waren. We hebben ook de noodkreet kunnen lezen van een directrice uit een school in Vichte, die zei: 'Geef ons onze leerlingen terug.' Die school moest ook sluiten omdat er in een klas een aantal leerlingen en in een andere klas wat meer leerlingen besmet waren.

De besmettingen bij jonge kinderen stijgen inderdaad. Dat is ook logisch. Die kinderen zijn niet gevaccineerd, maar ze zijn daar absoluut niet ziek van. We krijgen een dergelijke situatie op een moment dat we ons zorgen moeten maken over de leerachterstand. Er is een leerkrachtentekort, wat betekent dat kinderen al veel tijd doorbrengen in de studie. Daarbovenop komen dan nog eens de quarantainemaatregelen. Je hebt kinderen die soms meer thuis zitten dan op school. Dat is nefast voor hun leerachterstand, maar evengoed voor hun leefachterstand, en daar maken we ons even grote zorgen over. Kinderen zijn in volle ontwikkeling en krijgen te maken met een sociale, mentale en zelfs een motorische achterstand. We zien zelfs dat kinderen minder goed kunnen zwemmen, om maar een voorbeeld te geven.

Dus kinderen moeten absoluut naar school kunnen, maar anderzijds – en daar wil ik ook uw aandacht voor vragen – moeten we er natuurlijk voor zorgen dat het zorgsysteem niet opnieuw overbelast raakt, dat er op intensieve zorg niet opnieuw bedden te kort zijn om reguliere zorg te gaan verschaffen, dat de huisartsen niet verzuipen. Hoe gaat u een kinderlockdown vermijden? Hoe gaat u vermijden dat we de situatie krijgen waarbij kinderen thuis zijn? Maar evengoed: wat gaat u vanavond voorzien om ervoor te zorgen dat scholen wel in alle veiligheid open kunnen blijven? Daar zijn nog wel wat stappen te zetten, zeker op het vlak van ventilatie, minister. Wat gaat u doen op die twee fronten, enerzijds open houden, maar anderzijds veilig open houden?

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Voorzitter, minister, collega's, de coronacijfers stijgen zeer sterk. En ze stijgen vooral zeer sterk bij onze jonge kinderen. Dat er in scholen veel besmettingen zijn en dat jonge kinderen vatbaar zijn voor infecties, dat moet ik de jonge ouders onder jullie niet vertellen. Daar hebben we ook geen virologen of biostatistici voor nodig. Dat was vroeger ook al zo, voor de coronacrisis.

Het goede nieuws is dat in tegenstelling tot sommige andere virussen, zoals het respiratoir syncytieel virus (RSV), waar elk jaar honderden kinderen door in het ziekenhuis belanden, het coronavirus relatief onschuldig is voor onze kinderen. Het is zelfs zo dat kinderartsen zeggen dat de maatregelen die op dit moment genomen worden, namelijk testen, quarantaine en mondklappers, eigenlijk meer

kwaad doen aan kinderen dan het virus zelf. De remedie is dus eigenlijk erger dan de kwaal, minister.

Nu zien we toch dat, ondanks de oproep van de kinderartsen, de Kinderrechtencommissaris en de CLB's, de roep om strengere maatregelen te nemen, luider weerklinkt. Zo horen we bijvoorbeeld Geert Molenberghs pleiten voor een mondmaskerplicht voor het hele lager onderwijs en horen we minister Vandembroucke gisteren na het Overlegcomité al een beetje in uw richting porren om te zeggen dat u extra maatregelen zult moeten nemen in het onderwijs.

Minister, de situatie is nu al onhoudbaar. We hebben al die quarantaines waardoor kinderen hun leerrecht wordt afgenomen, maar waardoor vooral ook honderden, duizenden Vlaamse gezinnen in moeilijkheden worden gebracht. Verstrengen is op dit moment absoluut geen optie, vandaar mijn heel simpele vraag: wat is uw standpunt? Welk standpunt zult u innemen op uw overleg?

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Minister, terwijl enkele weken geleden sommige mensen langzaam begonnen te spreken over het post-coronatijdperk, is de realiteit dat we volop in die corona zitten. We zitten in die vierde golf. De ziekenhuizen lopen vol. We zitten met cijfers die zelfs neigen naar de slechte cijfers op een bepaald moment vorig jaar. En we zitten met de scholen. De scholen sluiten, is geen optie. De leerachterstand zou nefast zijn. De opvang zal ofwel door de ouders moeten gebeuren, maar zal negen kansen op de tien doorgeschoven worden naar de kwetsbare groep die vandaag, zelfs al zijn ze gevaccineerd, toch soms moet worden opgenomen in het ziekenhuis, namelijk de grootouders. Dus dat is een groot probleem.

Langs de andere kant zien we dat de scholen allemaal op een andere manier omgaan met corona. Sommige sluiten hele leerjaren af. Andere voeren een quarantaine in voor een x aantal dagen. Je ziet dat de onderwijsverstrekkers met de handen in het haar zitten. En dus is mijn vraag eigenlijk vrij eenvoudig, maar is het voor u toch een groot vraagstuk om met de onderwijsverstrekkers te bespreken. Op welke manier gaan we duidelijkheid verschaffen aan de onderwijsverstrekkers, aan de grootouders, ouders en kinderen, om ervoor te zorgen dat er geen leerachterstand wordt opgebouwd? Want dit zullen we niet ophalen met zomerscholen. Dit is cruciaal. Die scholen moeten open kunnen blijven, maar er zullen tussensystemen moeten worden gezocht. Op welke manier ziet u dat?

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Vandaag is het 'another busy day at the office'. Vanochtend hebben wij al samengezeten met de interministeriële conferentie (IMC) Volksgezondheid, want het is daar dat de test- en quarantainestrategie wordt besproken. Ik heb mijzelf uitgenodigd, als minister van Onderwijs, samen met mijn collega's van de Franse Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap om daar mee aan tafel te schuiven. In het verleden zijn we er al in geslaagd om die test- en quarantainestrategie te versoepelen. Ook vanochtend hebben we het daar opnieuw over gehad. Om 14 uur, nu dus, zitten we samen op mijn kabinet met de CLB's met hun meest recente cijfers. Op grond daarvan zal ik vanavond weer met een voorstel naar de zogenaamde onderwijsclub trekken, bestaande uit het brede veld van de Vlaamse Scholierenkoepel en de Kinderrechtencommissaris tot de koepels en vakbonden, noem maar op. Iedereen zit daar mee aan tafel, om te proberen weer tot een gedragen standpunt te komen.

Ik hoop dat u begrip toont voor het gegeven dat ik altijd probeer diezelfde weg te bewandelen, om met een voorstel naar dat overleg te gaan en vervolgens te

proberen wat draagvlak te zoeken en maximaal mogelijk eensgezind en als onderwijsveld naar buiten te treden met een plan van aanpak.

Maar je mag natuurlijk wel weten dat elk voorstel van mezelf altijd twee paden zal bewandelen. Enerzijds wil ik maximaal de scholen openhouden, met minimale beperkingen voor kinderen en jongeren, om zo het lesgeven mogelijk te maken. Maar anderzijds wil ik ook altijd verantwoordelijkheid nemen en soms moeilijke beslissingen nemen, daar waar nodig. 'If it ain't broken, don't fix it.' Daar waar nodig, moet er inderdaad worden opgetreden.

U stelt een vraag rond de quarantaine- en de teststrategie. Dat is inderdaad al een hele tijd een grote bekommernis. We hebben in het verleden al een kleine versoepeling kunnen realiseren. Want aanvankelijk was het zo dat, zelfs wanneer men getest werd en negatief was, men nog in quarantaine moest. Daarvan is men dan uiteindelijk toch, onder onze druk, afgestapt, expliciet op vraag van de Onderwijsministers. Maar ook vandaag stel je vast dat de hele eerstelijnszorg, verschillende eerstelijnszones – artsen, pediaters, CLB's – zeggen dat ze het niet aankunnen, dat ze dreigen omver te vallen, gewoon omdat ze te veel moeten testen en nodeloos moeten testen, en ook omdat ze kinderen nodeloos in quarantaine moeten plaatsen. Zij zijn het slachtoffer, maar bij uitstek zijn de kinderen zelf en onrechtstreeks ook hun ouders het slachtoffer.

Maar wat betreft de kinderen kan ik u meegeven dat er in de afgelopen 2 weken in Vlaanderen 17.500 kinderen in quarantaine werden geplaatst. 17.500 in 2 weken. En veelal was dat nodeloos, zonder symptomen. Het antwoord is dus: ja, absoluut, ik wil dat daarin wijzigingen worden aangebracht, en zo doortastend mogelijk. Dat zal ook deel uitmaken van een vergelijk dat we hopelijk zullen vinden.

Mijnheer De Gucht, wat betreft de richtlijnen is het inderdaad zo dat wij vanuit Brussel met enige verwondering kijken naar hoe men lokale situaties aanpakt, maar dat is wel degelijk op grond van onze richtlijnen. En we hebben er verschillende: dit zijn in globo alle richtlijnen, dit zijn de richtlijnen in geval van een besmetting en dit zijn de richtlijnen in geval van een mogelijke sluiting. (*Minister Weyts toont verschillende documenten*)

Maar het is altijd voorwerp van lokale appreciatie. Dat spreekt voor zich. Want situaties verschillen. En lokale besturen spelen daar natuurlijk een cruciale rol in. Zij zitten mee aan het stuur en nemen soms wel eens beslissingen waar wij vanop een afstand wel wat vragen bij stellen, maar zonder dat we alle details van de lokale situatie kennen en lokale gevoeligheden die mogelijk spelen. Dat is wat het is.

Maar ik herhaal dat ik zal proberen te komen tot een gedragen voorstel, zo maximaal mogelijk – en hopelijk kunnen we daar vanavond mee naar buiten komen –, dat gebaseerd zal zijn op de ratio van maximaal scholen open, met minimale beperkingen, maar daar waar nodig, optreden en verantwoordelijkheid nemen.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, dank u wel. Het is goed dat u ook de kaart trekt om die test- en quarantainestrategie aan te pakken zodat we er met z'n allen alles aan doen om die kinderlockdown te vermijden. Wat we hebben geleerd uit de vele hoorzittingen die we in de coronacommissie hadden en die we hebben bevestigd in onze resolutie, is dat er aandacht moet zijn voor die communicatie.

Uw diensten, het departement heeft echt altijd zijn best gedaan om over alles goed te communiceren, maar mijn vraag is ook om dat blijvend te doen, om de aangepaste draaiboeken, zeker voor de vakantie, heel duidelijk te maken voor de scholen. Maar ik denk, minister, dat we ook voor ventilatie ons uiterste best moeten doen. U kent mijn oproep in verband met de preventieadviseurs, onze poortwachters. In de

cao zijn er afspraken gemaakt om het mandaat van die poortwachters te versterken. Ik pleit graag voor een mandaatvergoeding, en wat mij betreft is er daarvoor geen tijd te verliezen.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, ook ik vind het goed dat u de quarantaine- en testregels zult willen aanpassen en dat u met dat voorstel naar uw onderwijsclub gaat. Ik vermoed dat daar draagvlak voor zal zijn, want zij waren daarin inderdaad vragende partij. Zo stond het de laatste dagen in de pers. Maar u zegt: 'Ik heb altijd mijn verantwoordelijkheid gedragen en moeilijke beslissingen genomen waar nodig.' Minister, er is één beslissing die niet eens zo moeilijk is, die niet eens zoveel inspanningen vraagt, die kinderen niet benadeelt, op geen enkele manier, veel minder nog dan mondmaskers, en dat is: ventilatie en verplichte CO₂-meters. Wij hebben dat hier met onze fractie, gesteund door de collega's, in een resolutie ingediend, met de duidelijke vraag om – één – in te zetten op CO₂-meters en – twee – te investeren in ventilatie. We deden dat voor de paasvakantie van vorig jaar, voor de grote vakantie van dit jaar. Telkens weer is dat weggestemd. Er is nog één quick win te realiseren, minister, en dat is die ventilatie. We moeten inzetten op ventilatie en op CO₂-meters. Ik heb het op een evenement aan den lijve mogen ondervinden. Je ziet dat de CO₂-waarden te hoog worden, je verlucht, en de waarden dalen. Dat is de gemakkelijkste en efficiëntste manier om verbetering te realiseren. En toch weigert u dat. Minister, gaat u op dat vlak meer kordate actie ondernemen? Dat is mijn heel expliciete vraag. *(Applaus bij Groen, Vooruit en de PVDA)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Minister, ondertussen hebben ons berichten bereikt dat uw Franstalige collega van Onderwijs wel opnieuw de mondmaskers in het middelbaar onderwijs gaat invoeren, ook voor de kinderen als ze aan hun bank zitten. Er is ook sprake van het invoeren van de mondmaskers in onze lagere scholen. Ik zou toch uw aandacht willen vestigen op het feit dat in het geval van onze lagereschoolkinderen het absoluut niet wenselijk is voor het sociaal welzijn, maar ook voor de leerachterstand die ontwikkeld wordt en de taalachterstand die ze krijgen door de gezichten van de leerkracht niet te zien, en omgekeerd. Bovendien wil ik er ook nog eens op wijzen dat de vaccinatiebereidheid bij onze jongeren bijzonder groot is en dat ik het zeer spijtig zou vinden als ze gestraft zouden worden door opnieuw mondmaskers te moeten dragen in de klas, terwijl ze zo massaal gevaccineerd zijn. Ik zou u willen vragen om op dat vlak uw been stijf te houden en niet toe te geven. U moet, inderdaad, meer inzetten op ventilatie, want dat is veel minder invasief voor onze kinderen en jongeren.

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Het is heel goed, minister, dat u aan tafel gaat zitten. U hebt daarnet ook enkele papieren getoond waar de richtlijnen op staan, maar de realiteit is dat ouders die vandaag geconfronteerd worden met opgelegde quarantaine niet weten waar, hoe en wat. Dat is een van de cruciale problemen. Je moet de richtlijnen inderdaad duidelijk maken. Je moet die gemakkelijker toegankelijk maken en je moet ervoor zorgen dat ouders en scholen weten waarop ze kunnen leunen. U zegt dat dat een beetje afhankelijk is van het lokale. Dat is juist, en het is ook een goede zaak dat zij daar mee een stem in hebben, maar het is heel belangrijk dat ouders weten waar ze aan toe zijn om de kinderen te kunnen opvangen. Het is heel belangrijk dat, als we bepaalde quarantaine-maatregelen opstellen, scholen alternatieven aanbieden: dingen die meegenomen kunnen worden naar huis, hybride lessen ... Die zaken moeten we nu zo snel mogelijk uitrollen. We kunnen ons niet permitteren – en ik weet dat ik in herhaling

val, voorzitter – om opnieuw hetzelfde te hebben, namelijk dat onze kinderen opnieuw leerachterstand opbouwen. We gaan echt naar een verloren generatie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, het is goed dat u opnieuw in overleg gaat met alle onderwijspartners maar we zijn in het onderwijs in een situatie terechtgekomen die ik samenvat als snot uit de neus, stok in de neus. Daardoor worden sommige kinderen ongelooflijk veel getest, en die zijn dan nog symptomatisch, maar we krijgen het niet meer uitgelegd aan kinderen die levendig zijn en thuis op de trampoline staan te springen, dat zij moeten worden getest, in quarantaine moeten en niet naar school kunnen gaan. Collega's, we hebben vorige week een debat gevoerd over 'laat de leerkracht lesgeven'. Ik denk dat we nu bezig zijn aan het debat 'laat de leerlingen les krijgen'.

Minister, vanuit onze fractie krijgt u alle steun om die test- en quarantainemaatregel te bekijken maar wanneer scholen moeten sluiten terwijl daarnaast nog allerlei evenementen blijven plaatsvinden, krijgt men dat ook niet meer uitgelegd aan ouders.

Tot slot vragen onze CLB-medewerkers zich echt af wat zij aan het doen zijn. Het brengt geen zoden aan de dijk en ze kunnen hun andere belangrijke taken niet meer doen. Dus minister, u krijgt alle steun om vanavond tijdens het overleg de juiste maatregelen te nemen in het belang van de leerlingen.

De voorzitter: Mevrouw Goeman heeft het woord.

Hannelore Goeman (Vooruit): Natuurlijk is iedereen het erover eens dat scholen maximaal moeten openblijven maar het moet natuurlijk veilig zijn, en daarover bestaat grote ongerustheid op het terrein. Minister, intussen hoor ik u oppeppen dat we inderdaad minder breed moeten testen en weigert u nog altijd pertinent om CO2-meters verplicht te maken in de klassen. Het is niet omdat u weigert om te testen en te meten dat het probleem daarmee verdwijnt. Ik hoopte dat deze regering dat na het hele 3M-dossier zou hebben geleerd. Anders bent u altijd de eerste om te zeggen dat meten weten is maar blijkbaar geldt dat niet als het niet in uw eigen kraam past.

We weten allemaal dat een slimme teststrategie en goede ventilatie cruciaal zijn in de strijd tegen corona, dat zeggen alle experts. In een goed verlucht lokaal is de kans op besmetting minder groot, is de kans om ziek te worden minder groot waardoor ook minder kinderen in quarantaine moeten, minder ouders met de handen in het haar zitten en minder kinderen nog meer de leerachterstand oplopen. Dus ook vanuit onze fractie, voor de honderdste keer, de zeer duidelijke oproep om alstublieft toch te investeren in die verplichting om CO-2meters te installeren in elke klas.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): De situatie in het onderwijs is vandaag onhoudbaar, onhoudbaar voor leerkrachten, onhoudbaar voor leerlingen, onhoudbaar voor ouders. En dus zijn alle maatregelen vandaag nodig om ervoor te zorgen dat we de leerlingen in de klas, op school kunnen houden. Uiteraard is ventilatie daarbij een sleutel.

Ik belde daarnet met de directeur van een school in Antwerpen die zei dat ventilatie bij hen op school het openzetten is van ramen en deuren, en dat daarvoor geen dure richtlijnen van de minister nodig zijn. Het probleem is dat het binnenkort opnieuw koud wordt en dat dan uiteraard leerkrachten en leerlingen niet geneigd zijn om dat te blijven doen. Op die school hebben ze jaren geleden al een inventarisatie gedaan van wat er zou moeten gebeuren om beter te ventileren maar er is geen

geld om dat uit te voeren. En wat kondigde minister Weyts drie weken geleden aan? Dat hij eens bij de scholen zou gaan luisteren hoe het zit met ventilatie.

We zitten bijna aan de vierde golf en de scholen zullen eindelijk worden bevroegd over hoe het is gesteld met de ventilatie. In Nederland hebben ze dat een jaar geleden al gedaan. Daar ligt een plan op tafel en is er een coördinatieteam en geld om effectief te investeren. Mijn vraag is welke actie er nu eindelijk zal worden ondernomen om de ventilatie op de scholen te verbeteren.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Er zijn drie elementen. Ten eerste zie ik vandaag opnieuw de discussie oplaaien met betrekking tot het onderwijs en de scholen als motor, als katalysator of als wat dan ook van de pandemie. Het is gebruikelijk dat wij het schooljaar starten op 1 september. Vandaag is het 27 oktober, dat is geen rocketscience. En eind september/begin oktober was er zelfs een daling van het aantal besmettingen in de scholen. Dus neen, de scholen zijn niet de motor maar wel het slachtoffer van de pandemie.

Daarnaast is er discussie, all over again, over de CO₂-meters waarbij we eigenlijk dezelfde doelstelling vooropstellen, namelijk ervoor zorgen dat er maximaal wordt geïnvesteerd in ventilatie en dus ook in CO₂-meters. Alleen vinden sommigen dat dat verplicht moet worden, dat we dwang moeten gebruiken om de scholen die we impliciet wantrouwen te verplichten. Ik heb altijd gezegd dat ik de weg wil volgen waarbij ik aanbevelingen doe, budgetten ter beschikking stel en vervolgens via de Onderwijsinspectie bevroeg of men effectief is overgegaan tot de aanwending van de budgetten voor de aankoop van CO₂-meters.

De laatste bevraging werd georganiseerd door de onderwijsinspectie bij 1200 scholen. Net geen 90 procent is aan de slag met een CO₂-meter. Dat is het resultaat van die aanpak.

Je zou inderdaad kunnen pleiten voor een verplichting. Dat heeft men in twee andere sectoren gedaan, in de fitness en in de horeca. In de fitness heeft men tussen juni en september twee controles gedaan. Twee. Er zijn meer fitnesszaken dan twee. In de horeca heeft men ruimer controles gedaan, en daar heeft men tussen juni en september – de periode dat men verplicht aan de slag moest met de CO₂-meters – 2500 horecazaken gecontroleerd, waarvan er bijna 1000 niet in orde waren. Meer dan 36 procent was niet in orde.

We staan altijd open voor suggesties en kritiek, maar met onze aanpak is 90 procent van de scholen aan de slag met CO₂-meters. Waar men verplicht heeft: in de fitness ga ik de cijfers zelfs niet noemen, maar in de horeca gaat het om 36 procent.

Het is dus een andere aanpak, maar de vraag is welke de meest doeltreffende is. Daar gaat het om: geleidelijkheid, aanbevelingen, zorgen voor budgetten of dwang, de vinger, en altijd zeggen hoe het wel moet en wat een ander allemaal moet doen.

Over de CLB's wil ik nog één zaak zeggen. Vandaag wordt de discussie over de pandemie en de maatregelen die moeten worden getroffen, altijd gelieerd aan een mogelijke overbezetting van de capaciteit van de ziekenhuizen, waardoor de reguliere zorgverstrekking in het gedrang zou komen. Bij de CLB's zijn we dat stadium al lang voorbij, hoor. Bij de CLB's is het zo dat 60 procent van de reguliere taken het laatste anderhalf jaar niet uitgevoerd is kunnen worden omdat men daar bezig moest zijn met contactonderzoek, met testing en tracing. Men heeft keuzes gemaakt. Voor de reguliere taken heeft men gefocust op de eerste kleuterklas en het eerste leerjaar. Daardoor kregen het zesde en het derde leerjaar lager onderwijs een mindere prioriteit.

De argumentatie die men momenteel hanteert voor ziekenhuizen, namelijk dat het reguliere aanbod onder druk dreigt te komen, wel, dat stadium zijn we voor de CLB's, voor de kinderen, voor de jongeren op school al lang voorbij.

Dus ja, daarom wil ik een aanpassing van testing en tracing. Ik hoop dat we vanavond tot een vergelijk kunnen komen, dat ongetwijfeld niet iedereen blij zal maken, maar dat is een van de eigenschappen van ons plan van aanpak. Ik wil de scholen maximaal openhouden met minimale beperkingen. Ik wil ervoor zorgen dat we verantwoordelijkheid nemen waar het nodig is. *(Applaus bij de meerderheid)*

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, 17.500 leerlingen zoals Thor konden de voorbije twee weken niet naar school gaan. Met ons viereen hebben we onze vragen gesteld in naam van de leerlingen, maar ook in naam van alle ouders en alle leerkrachten die daardoor geïmpacteerd zijn.

Vorige week heb ik hier een groot appel gedaan ten aanzien van de hele samenleving om samen werk te maken van het lerarentekort. Ik herhaal dat appel graag, maar nu ten aanzien van de strijd tegen corona. We kunnen die strijd enkel winnen als we daar samen werk van maken. Voor onze fractie is één ding alvast duidelijk, en dat is dat we onze vrijheid niet kunnen afkopen met een kinderlockdown.

Minister, u bent niet ingegaan op het punt van de preventieadviseurs. Onze fractie blijft daarop wegen, want het is heel belangrijk dat we die poortwachters blijven ondersteunen en hun mandaat versterken, naast het feit dat we ook volop blijven inzetten op ventilatie.

De voorzitter: Mevrouw Meuleman heeft het woord.

Elisabeth Meuleman (Groen): Minister, u zegt dat 90 procent van de scholen aan de slag is met een CO₂-meter. Dat wil echter totaal niet zeggen dat er een is in elke klas. Het is zoals met een brandmelder: wat voor zin heeft het als je dat doorgeeft en af en toe in de ene klas hangt en dan in de andere? Dat helpt op geen enkele manier.

Door uw koppigheid, minister, hebben we ook al ontzettend veel geld verloren. Een CO₂-meter kost namelijk 150 euro. Een kind laten testen, kost 50 euro. Hoeveel kinderen hebben we al getest zonder dat het nodig was, omdat u het vertikt om CO₂-meters te hangen in elke klas? *(Opmerkingen. Rumor)*

Ik roep u dus op, minister: als u vanavond één zaak beslist, laat het dan het aankopen van CO₂-meters zijn en ook het voorzien in middelen om verder en beter te ventileren. U kunt desnoods praten met steden en gemeenten om, als er niet overall onmiddellijk een mechanisch ventilatiesysteem kan zijn – wat ik begrijp – te bekijken welke andere lokalen in de stad of gemeente gebruikt kunnen worden om onze kinderen veilig te huisvesten. Daar begint het mee. Maar u hebt dat in uw koppigheid geweigerd en u draagt daarin een grote verantwoordelijkheid. *(Applaus bij Groen en Vooruit)*

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Kinderen zijn niet de bron van de epidemie. Dat is heel duidelijk. Ze worden ook niet ziek of toch niet zo erg ziek. Ik stel dus voor dat we de situatie omdraaien en onze kinderen en jongeren maximale vrijheid geven en uiteraard de zwakkeren blijven beschermen.

Ik ben het volledig eens met u, minister, maar toch ben ik ongerust na wat er gisteren gebeurd is: de invoering van het Covid Safe Ticket (CST). U hebt goede

intenties, minister, ik ben ervan overtuigd dat we op dezelfde lijn zitten. Maar wanneer u opnieuw overruled zult worden – wat in het verleden ook al gebeurd is – door de federale overheid, dan zitten we natuurlijk opnieuw met een probleem.

Daarom, minister, roep ik u op om voet bij stuk te houden, niet aan de hand te lopen van meester Frank en de Vivaldisten en bovendien te laten zien dat u de minister van Onderwijs bent in Vlaanderen. U bent minister van Onderwijs, en niemand anders moet zich hier in Vlaanderen komen moeien. Onze kinderen moeten vrij naar school kunnen gaan, minister. Ik reken erop dat u, in tegenstelling tot minister-president Jambon, wel voet bij stuk zult houden. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer De Gucht heeft het woord.

Jean-Jacques De Gucht (Open Vld): Wat u vanavond ook zult aanpassen, en ondanks het feit dat u zegt de verantwoordelijkheden niet van u af te willen schuiven, toch zullen er op een bepaald moment kinderen thuiszitten. Het zal dus nodig zijn dat er duidelijke richtlijnen komen om ervoor te zorgen dat zij ofwel taken meekrijgen naar huis ofwel hybride kunnen deelnemen aan de lessen. Maar vandaag horen we verhalen van kinderen die, doordat ze meerdere broertjes en zusjes hebben, tot vier weken niet naar school kunnen gaan. Dat zijn zaken die hopelijk met de aanpassingen die u vanavond wilt bespreken, tot het verleden zullen behoren. Maar zorg ervoor dat u ook een plan B hebt voor diegenen die wel thuis moeten zijn, dat dat op een goede manier opgevolgd wordt, en maak genoeg middelen vrij voor de scholen om dat op een adequate manier te doen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Van den Bossche aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het Overlegcomité van 26 oktober 2021 en de uitbreiding van het Covid Safe Ticket

ACTUELE VRAAG van Chris Janssens aan Jan Jambon, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlandse Zaken, Cultuur, Digitalisering en Facilitair Management, over het standpunt van de Vlaamse Regering op het Overlegcomité van 26 oktober 2021 betreffende het coronabeleid

De voorzitter: Het antwoord wordt gegeven door minister Weyts en minister Beke.

Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Minister, het aantal besmettingen in Vlaanderen stijgt pijlsnel. Gisteren besliste uw regering, samen met de andere regeringen, om het Covid Safe Ticket (CST) dan toch ook in Vlaanderen meer te gaan gebruiken. Wij vinden dat een goede zaak, omdat zo een maximaal aantal mensen veilig kan sporten, elkaar veilig kan ontmoeten, in veilige omstandigheden kan blijven genieten van cultuur en van onze horeca. Dit CST is, samen met de maatregelen rond mondkmaskers, een manier om te proberen het virus plat te leggen zonder het leven helemaal plat te leggen en om mensen maximaal de kans te geven om voort te doen met het leven dat ze leiden en waar ze recht op hebben. Het vermijdt ook veel drastischer ingrepen zoals die van het verleden. Dat is dus goed.

Mijn vraag gaat dan ook specifiek over de louter Vlaamse bevoegdheden, datgene waarvoor u en uw collega's bevoegd zijn. Wat gaat Vlaanderen extra doen om ervoor te zorgen dat het leven hier voor ons, onze kinderen, onze ouders en grootouders, niet wordt stilgelegd, maar dat we in maximaal veilige omstandigheden toch verder kunnen gaan met het leven zoals iedereen dat wil?

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, ik noem enkele uitspraken van eerder deze maand. Jan Jambon, de N-VA: 'Ik pas voor een pasjesmaatschappij.' Bart De Wever, de N-VA: 'Ik ben geen voorstander van een coronapas', want 'dat geeft een vals gevoel van veiligheid.' Hilde Crevits, CD&V: 'Ik ben tegen de algemene invoering van een coronapas.' Egbert Lachaert en Bart Somers, Open Vld: 'In Vlaanderen is er zo'n hoge vaccinatiegraad dat we geen algemene coronapas nodig hebben. Vrijheid is de regel.'

En gisteren hebben al deze regeringspartijen een coronapas ingevoerd, opnieuw een mondkemperplicht ingevoerd, en dus opnieuw vrijheidsbeperkende maatregelen ingevoerd. Vlaanderen, met een vaccinatiegraad van 92 procent, moet nu blijkbaar boeten voor de slechte cijfers in het multiculturele Brussel en in Wallonië. En geen enkele Vlaams-nationalist, niemand van de N-VA, komt daartegen in opstand. Geen enkele liberaal in de hele open Vld komt op tegen nieuwe vrijheidsbeperkingen. Geen enkele N-VA'er, Open Vld'er, CD&V'er komt op tegen de woordbreuk van hun leiders.

Tegelijkertijd zien we Frank Vandenbroucke op het congres van Vooruit, samen met honderden mensen in een zaal, zonder mondkemper, om dan de dag nadien oog in oog met een journalist, plots wel met een mondkemper, te gaan pleiten voor nieuwe beperkingen. Want we moeten allemaal toch voorzichtiger zijn. Tegelijkertijd zien we Alexander De Croo op een feest van het liberalisme – of was het het liberalisme ten grave dragen – ook alweer zonder mondkemper. En enkele dagen later pleit hij voor nieuwe beperkingen.

Minister, die hypocrisie, die onbetrouwbaarheid van deze regeringen is blijkbaar grenzeloos. Tegelijkertijd worden dan de niet-gevaccineerden op de brandstapel gegooid, zodat de ministers en hun falend beleid zich kunnen verstoppen achter de rookwolk. Daarom vraag ik u, minister, waarom het Overlegcomité de beloofde vrijheid ongedaan heeft gemaakt. Waarom is de Vlaamse Regering alweer bezweken voor Vivaldi? Waarom gaat Jan Jambon plat op de buik voor Frank Vandenbroucke en Elio Di Rupo? Waarom laat de N-VA de Vlamingen boeten voor de slechte cijfers in Brussel en Wallonië? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Bedankt. De twee vragen zijn samengevoegd. Ik wil gerust optreden als woordvoerder van de minister die afwezig is, maar het zou een beetje gek zijn dat ik ook woordvoerder ben van een minister die wel aanwezig is. Maar ik ga dus vooral in op de vraag die gesteld is aan de minister-president, die afwezig is. Dat was de vraag van de heer Janssens. Daarna kan minister Beke aanvullen, of mij flagrant tegenspreken, al naar gelang.

Op het Overlegcomité lagen, en dit is het antwoord van de minister-president, voor alle duidelijkheid, drie pakketten van maatregelen op tafel. De drempels voor het CST bij evenementen, de uitbreiding van de mondkemperplicht, en de aanbevelingen inzake het telethuiswerk. Het klopt, de Vlaamse Regering wilde inderdaad het gebruik van het Covid Safe Ticket zoveel mogelijk beperken. Echter, de Federale Regering heeft de zogenaamde pandemiewet in werking gesteld, waardoor de Federale Regering ter zake – je kunt dat spijtig vinden, zoals ik – meer macht, mogelijkheden, bevoegdheden, instrumenten naar zich toe getrokken heeft.

En dus werden wij, wat Vlaanderen betreft, voor de keuze gesteld: ofwel aan de slag gaan met het Covid Safe Ticket, zodat je ten minste nog activiteiten zonder mondkemper mogelijk zou kunnen maken, ofwel bijkomende verstrengingen, dan nog opgelegd door de Federale Regering. Vlaanderen heeft gekozen voor de minste van twee kwalen. Je kunt daar kritisch over zijn, maar dat is het. Het was dat

of mondmaskers in bijvoorbeeld de horeca. De horecasector had intussen zelf al de introductie van het CST gevraagd. Dan wordt het voor Vlaanderen wel nogal moeilijk om te zeggen: neen, we willen er niet van weten.

En iedereen weet dat het CST niet de meest effectieve maatregel is om de circulatie tegen te gaan. Maar het kan wel helpen om de laatste niet-gevaccineerden nog over de streep te trekken. Vaccinatie is en blijft de belangrijkste bescherming, en de bescherming die ook echt werkt.

Het CST wordt ook verplicht voor de fitness, en daar moet ik een 'entre parenthèses' maken als minister voor de Vlaamse Rand en zijn inwoners. Daar moet ik wel vaststellen dat er een grote instroom is vanuit Brussel, niet omdat die mensen onze mooie lieflijke streek willen verkennen, maar gewoon omdat ze het CST in Brussel willen ontlopen. Op dat vlak is dit een goede maatregel.

Voor evenementen zal het CST verplicht zijn vanaf tweehonderd bezoekers binnen, en vanaf vierhonderd bezoekers buiten. Dat was niet het voorstel dat op tafel lag, dat is ook niet de praxis in Brussel of in Wallonië, dat was het voorstel van Vlaanderen. Het is ook dat wat uiteindelijk goedgekeurd is. Andere deelstaten kunnen hun lagere of strengere drempels behouden. Dat is hun verantwoordelijkheid, niet de onze.

De mondmaskerplicht wordt verruimd voor indoooraangelegenheden zoals winkels. Het personeel van horeca en fitnesszaken zal een mondmasker moeten dragen. Voor de klanten van horeca en fitness kun je werken met een CST. Dat kan niet bij het personeel, omdat dat zou neerkomen op een verplichte vaccinatie voor personeelsleden. Je weet hoelang men op federaal niveau al bezig is met een verplichte vaccinatie voor het zorgpersoneel. Die is al lang aangekondigd, maar ze is er nog altijd niet, en zal er dit jaar waarschijnlijk ook niet zijn.

Dat zijn de mogelijkheden. De differentiatie tussen de deelstaten blijft overeind. Is dit onze ideale situatie? Neen, vanzelfsprekend niet. Maar het is wel onze job om beslissingen te nemen, niet de uwe. Dat is geen verwijt, maar het is niet de uwe. Ook in het Overlegcomité hebben we mensen nodig die verantwoordelijkheid nemen, die spreken voor Vlaanderen, en die voor Vlaanderen het maximaal haalbare uit de brand slepen. Dat is wat onze minister-president en minister Crevits samen gedaan hebben. Daar kun je kritisch over zijn, ongetwijfeld. Dit is niet ons ideaalbeeld. Is dit wat we wilden, zelfs binnen de meerderheid, met al onze eigen inzichten? Neen! Maar het is wel het maximaal mogelijke dat men uit de brand heeft gesleept. (*Applaus bij de meerderheid*)

De voorzitter: Minister Beke, de tijd is eigenlijk om, maar wilt u er nog iets aan toevoegen? Alle onderwerpen zijn even belangrijk. Van mij krijgt u nog eventjes tijd, als u nog iets wilt zeggen.

Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Heel kort, voorzitter. We hebben vrijdag met de Vlaamse Regering al ruimschoots vergaderd, en ook beslissingen genomen, omdat we natuurlijk ook in Vlaanderen – zoals in Brussel en in Wallonië en in heel wat andere Europese landen – de besmettingscijfers zagen stijgen en de druk op onze zorg zagen toenemen. Je kunt dat dan leuk vinden of niet leuk vinden, maar dan moet je handelen en beslissen. Dat is wat wij gedaan hebben. We hebben vrijdag beslist om onze lijn van defensie inzake contactopsporing en testen, onze testen triagecentra, te verlengen tot het einde van de winter. Dat is één.

Ten tweede hebben we beslist dat we verder willen inzetten op vaccineren. Vaccineren blijft, ondanks alles, nog altijd het belangrijkste antwoord. Het is niet het enige antwoord, maar wel het belangrijkste. Mensen onder de 65 jaar hebben

negen tot tien keer minder kans om in het ziekenhuis terecht te komen als ze gevaccineerd zijn. Wil dat zeggen dat je geen enkele kans meer maakt? Neen, maar je maakt wel negen tot tien keer minder kans als je gevaccineerd bent. Voor 65-plussers is de kans drie keer lager. Daarom hebben we ook beslist om de derde prik voor 65-plussers al te geven.

Ten derde hebben we vrijdag al een overleg gehad met de gouverneurs om te zeggen dat lokale besturen tegen deze bijkomende besmettingen ook extra maatregelen kunnen nemen, zoals mondkemperplicht en andere.

Vrijdag hadden we dus al heel wat maatregelen genomen in de schoot van de Vlaamse Regering, en overleg gepleegd om deze stijgende besmettingscijfers te kunnen tegengaan.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Ik hoor dat het met lange tanden was dat u het CST hebt ingevoerd, maar desalniettemin toch een compliment aan uw adres om het te doen, omdat ik ervan overtuigd ben dat het CST, samen met de mondkemmers, zorgen voor een gecontroleerde, een beschermde vorm van vrijheid. Het is de maximale vrijheid die we ons kunnen permitteren zonder al te veel risico's te nemen. In die zin vind ik het een goede maatregel.

Minister Beke, u zegt dat u vrijdag ook andere dingen gedaan hebt. Dat is zeker waar. U zit klaar om, zodra de Hoge Gezondheidsraad dat zegt, de derde prik toe te dienen, de boosterprik. Dat is goed. Ik geloof ook dat Vlaanderen dat vrij snel zal kunnen organiseren. Maar ik denk dat Vlaanderen op een aantal andere vlakken toch opnieuw wat tekortschiet. U verwijst zelf naar de contactopsporing. Gisteren hebben wij vernomen dat er nu al, aan het begin van deze vierde golf, te veel besmettingen zijn om nog fatsoenlijk aan bronnenonderzoek te kunnen doen. Dat is een probleem. Er is van alles dat we niet weten. Hetzelfde voor de woonzorgcentra: u beschikt maar over cijfers van twee derde van die woonzorgcentra, terwijl in die woonzorgcentra die wel de cijfers doorgeven, er al 51 nieuwe uitbraken zijn van het virus. En toch mist u 1 op de 3 woonzorgcentra. U weet niet wat daar gebeurt. Het zit onder de radar, en dus kunt u ook niet ingrijpen.

En ook al zijn er zo veel zorgcentra waar nu al een uitbraak is, toch bent u niet klaar met de cascadedocumenten, de papieren die ervoor moeten zorgen dat wanneer zorgpersoneel uitvalt, er andere helpers zijn om aan boord te komen.

Dat twee jaar geleden deze overheid niet helemaal voorbereid was op een pandemie, dat kan ik begrijpen. Dat ze nu in de vierde golf nog steken laat vallen, dat begrijp ik niet. *(Applaus bij Vooruit en Groen)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Minister, applaus van de socialisten: ik denk niet dat ik u nog meer kan blameren. Ik begrijp dat applaus, want u wordt inderdaad vernederd. Minister-president Jambon, de Vlaamse Regering wordt gewoon door die Vivaldiregering vernederd.

Er wordt een vervroegd Overlegcomité georganiseerd op het moment dat de minister-president in Dubai zit en minister Crevits – de andere deelnemer aan dat Overlegcomité – in Denemarken. Op dat Overlegcomité – waar beslissingen in consensus worden genomen, dus met goedvinden van de Vlaamse Regering – worden beslissingen genomen die helemaal ingaan tegen wat alle partijen in de Vlaamse Regering de voorbije weken hebben betoogd, met name: 'We willen geen coronapas. We willen geen verdere beperkingen meer in Vlaanderen, want we hebben ons deel van de job gedaan. We hebben voor 92 procent vaccinatiegraad gezorgd.'

En wat zie je dan? Er is een contract gesloten tussen de burger en de overheid. De burger heeft zijn deel nagekomen, heeft zich laten vaccineren, 92 procent, en de overheid pleegt woordbreuk. Er is gezegd: hier herwint u de vrijheid. Dat was het grote spandoek boven de vaccinatiecentra. Waar is die vrijheid nu? Waarom hebt u opnieuw beperkingen opgelegd aan de Vlaming die zijn best heeft gedaan? Waarom hebt u met die Vlaamse Regering die serieuze bocht genomen?

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): Voorzitter, collega's, het aantal besmettingen stijgt. Het virus is dus weer aan een opmars bezig, en dat noopt tot maatregelen om het virus in te dijken en ook om de druk op onze zorgsector binnen de perken te houden. We weten ondertussen allemaal dat vaccinatie ons beter beschermt tegen ernstig ziek zijn, maar ons ook minder besmettelijk maakt. Dan blijft vaccineren, vaccineren, vaccineren de boodschap. We weten dat ondanks de heel hoge vaccinatiegraad in Vlaanderen toch nog op een aantal terreinen winst te boeken valt.

Daarnaast zijn er natuurlijk ook nog andere maatregelen. Denk aan mondknagers, aan binnenblijven als je je niet goed voelt, aan afstand houden. En ja, ook het Covid Safe Ticket is ook een van die andere maatregelen, vooreerst om twijfelaars toch nog over de streep te trekken, maar ook om veilig activiteiten te kunnen blijven doen.

Minister, sommigen vinden het Covid Safe Ticket een beperking van de vrijheid. Voor ons is het net het beter garanderen van de vrijheid van wie gevaccineerd is, want met het Covid Safe Ticket kunnen we strengere maatregelen vermijden voor iedereen, dus ook voor wie gevaccineerd is. Maar dan moeten we zorgen natuurlijk, ministers, dat we iedereen goed kunnen toeleiden naar dat Covid Safe Ticket. Vandaar mijn bijkomende vraag: ouderen, kwetsbare mensen, mensen die minder digitaal onderlegd zijn, hoe gaan we die gemakkelijk de weg wijzen naar dat Covid Safe Ticket?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Voorzitter, collega's, we kunnen hier natuurlijk heel grote woorden spreken en zeggen wie of wat het beter of slechter had gemaakt, maar misschien moeten we vooral allemaal samen, collectief, een klein beetje bescheiden zijn. Als we twee jaar geleden tegen onszelf hadden gezegd dat we een systeem moesten ontwikkelen en invoeren waarbij we op basis van gezondheidssituatie of -toestand al dan niet toegang zouden krijgen tot bepaalde activiteiten, dan had niemand zich dat kunnen voorstellen. Niemand wordt hier vrolijk van. Ik hoop alvast dat we het er nog altijd allemaal over eens zijn dat we ieder onnodig covidslachtoffer in Vlaanderen moeten vermijden. Oók in Vlaanderen, want ook daar zijn mensen ziek, en liggen mensen in het ziekenhuis, gevaccineerd en niet-gevaccineerd.

We moeten ook zeggen dat het CST maar één deel is van het antwoord. Minister Beke, er zal vooral een duidelijke communicatie nodig zijn. Wat betekent dit voor kinderen en jongeren? Wat betekent dit voor mensen die geen vaccin kunnen krijgen? Wanneer is het eindmoment? Op welk moment gaan we het CST afvoeren in Vlaanderen en in België? Vooral, ministers, wanneer gaan we eindelijk onze contactopsporing op het spoor krijgen? Wanneer gaan we eindelijk echt inzetten op ventilatie? Dit zijn de fundamentele antwoorden op de crisis.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Voorzitter, het is een weerkerend probleem dat tijdens de herfst en de winter het aantal infecties stijgt. Het viel te verwachten dat het aantal COVID-19-gevallen ook zou toenemen. Onze huisartsen hebben er al

voor gewaarschuwd. Zij zijn uiteindelijk de kanaries in de koolmijn. Ze slaan alarm, want ze verzuipen. Ze kunnen de werkdruk niet meer aan.

Ze zijn niet enkel vragende partij om te vaccineren. We moeten mensen er absoluut van overtuigen zich te laten vaccineren, maar dat is geen wondermiddel. We hebben nog zaken nodig en daar behoren onder andere die coronapas en de mondmaskerplicht toe. Ik ben daar een absolute voorstander van, want de eerstelijnszorg en de ziekenhuizen zetten zich al mee dan twee jaar in. Mochten we die mensen niet hebben gehad, zou het een ramp zijn geweest. Ik sta absoluut achter de beslissingen. Het is echt nodig die mensen te beschermen. *(Applaus van Gwenny De Vroe)*

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Voorzitter, we staan voor een vierde coronagolf en we horen elke keer hetzelfde liedje. tijdens de eerste golf was het thuisblijven. Tijdens de tweede golf was het de avondklok. Tijdens de derde golf was het vaccinatie en tijdens de vierde golf wordt het blijkbaar de coronapas.

Ik wil iedereen hier waarschuwen voor die coronapas. Verschillende virologen menen dat dit geen mirakeloplossing is die ervoor zorgt dat we niet meer besmettingen krijgen. We moeten nog andere maatregelen nemen en we moeten opletten, want de coronapas biedt vaak een vals gevoel van veiligheid. Daarnaast merk ik bij mijn patiënten dat het voor de mensen in de samenleving een enorm polariserende maatregel is.

Minister, we weten wat wel werkt. Dat weten we eigenlijk al sinds het begin van de crisis. Het gaat dan om testen, traceren, isoleren en ventileren. Dat blijkt nu weer niet in orde te zijn. We zijn daar opnieuw niet tegen bestand. De vierde golf start en mijn vraag is dan ook welke initiatieven u zult nemen om de laatste niet-gevaccineerde mensen te laten vaccineren en om op ventilatie in te zetten.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, wat is de situatie? De Federale Regering heeft de noodtoestand afgekondigd en de pandemiewet van kracht verklaard. De Vlaamse Regering kan eigenlijk weinig doen. De Federale Regering heeft de facto alle macht naar zich toe getrokken. Er zijn drie opties. De Vlaamse Regering kan in het Overlegcomité de door de Federale Regering voorgestelde mondmaskerplicht voor heel Vlaanderen aanvaarden. De Vlaamse Regering kan heel stoer van de tafel weglopen, maar dan komt er een mondmaskerplicht in heel Vlaanderen, want de Federale Regering kan dat gewoon zelf beslissen. Wat de Vlaamse Regering heeft gedaan, is de schade beperken en luisteren naar de sector en naar wat Horeca Vlaanderen vraagt, namelijk het CST in de horeca mogelijk maken.

Ik zou van het Vlaams Belang graag eens horen wat die partij zou doen. Zou de partij de federale mondmaskerplicht in plaats van het CST aanvaarden? Dan kunnen er in Vlaanderen, waar de vaccinatiegraad 92 procent is, geen danscafés openen, maar kunnen mensen in Brussel, waar de vaccinatiegraad 67 procent is, wel gewoon naar een danscafé gaan. We kiezen voor een beleid dat in de mate van het mogelijke op Vlaamse maat is geschoeid.

De voorzitter: Minister Weyts heeft het woord.

Minister Ben Weyts: Ik voel in dit debat de gevoeligheden. De appreciatie van het CST loopt over de grenzen van de meerderheid en de oppositie heen en er zijn verschillen tussen de partijen.

We hebben als Vlaamse Regering naar waarheid altijd gesteund op de adviezen van experts als professor Van Ranst of professor Van Gucht. We moeten erkennen

dat het CST in de strijd tegen de viruscirculatie niet de efficiëntste maatregel is. Om die reden hebben we altijd gesteld dat de lokale besturen nog efficiëntere maatregelen en een instrumentarium voorhanden hebben. Dat is gewoon de lijn die we hebben gevolgd.

Het CST is vooral inzetbaar als een motivatie om niet-gevaccineerden over de streep te trekken. In het secundair onderwijs zijn we er in geen tijd in geslaagd om 85 procent van de twaalf- tot zeventienjarigen te vaccineren. Aangezien iedereen de horeca wel eens graag frequenteert, weet ik dat er met het CST nog enkelen zullen bijkomen.

En tot slot, wij doen het niet voor het applaus. Ik kan maar zeggen dat onze vertegenwoordigers, onze minister-president en minister Crevits, gegeven de omstandigheden, het maximaal mogelijke uit de brand hebben gesleept, waarvoor alle waardering.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, ik vind eerlijk gezegd dat hier vele zaken in grote karikaturen naar voren zijn gebracht. De derde golf, dat was vaccineren vaccineren vaccineren. De vierde golf, dat is pasjes pasjes pasjes. Laat ons daar toch mee stoppen. Laat ons daar toch mee stoppen. Dat brengt absoluut niets bij. We zijn aan het vaccineren en we doen dat goed. Van diegenen die nog niet gevaccineerd zijn, hoop ik elke dag opnieuw – als je in de krant leest welke druk er wordt gezet op ons zorgsysteem – dat hun frank eindelijk valt om zich te laten vaccineren. Dat hoop ik. *(Applaus bij de meerderheid)*

Als een CST daarbij kan helpen, voor mij niet gelaten. U doet nu precies alsof Vlaanderen tegen een CST was en nu plots voor is, terwijl dat het CST voor evenementen al lang beslist was. Dat was al lang beslist. Het CST voor dancings was al lang beslist. Het CST in de zorg was al lang beslist. Het ontwerp van decreet ligt voor. We hebben adviezen moeten vragen, maar het ontwerp ligt hier voor. Laat ons niet doen alsof het A of B is. Laat ons ook niet doen alsof het ene het wondermiddel is en het andere niet deugt.

Vaccineren is en blijft het belangrijkste, maar is dat het enige? Neen. Ik zeg hier in dit parlement al weken niets anders, in de commissie en in de plenaire. Dus, we zullen ook op die andere zaken moeten inzetten. Contactopsporing en testen is een tweede belangrijke verdedigingslinie en die zetten we door tot na de winter. Maar de mensen van Domus Medica en andere hebben wel gelijk als ze zeggen dat het op een gegeven ogenblik wel volloopt met het testen en de contactopsporing. Dan moet je andere maatregelen gaan nemen om de viruscirculatie opnieuw naar beneden te krijgen. Dan moet je teruggrijpen naar onder andere mondkmaskers. Dan moet je inderdaad andere maatregelen nemen, zoals het Overlegcomité in al zijn wijsheid heeft beslist om die in te voeren, om de viruscirculatie opnieuw naar beneden te duwen. Het zijn die drie zaken die we moeten doen: én contactopsporing en testen, én verder vaccineren, én algemene maatregelen nemen als blijkt dat het nodig is.

We zijn daar geen eiland in. In de andere landen gebeurt dat ook. Denkt u nu dat er alleen een stijgende viruscirculatie is in Vlaanderen? Die is overal aanwezig. Ik heb eens even vergeleken. De viruscirculatie in Vlaanderen en in Wallonië sinds 1 oktober – ook al hebben we sinds 1 oktober verschillen in soepelheden – is gelijklopend, gelijklopend. De positiviteitsratio is tussen 1 oktober en nu in Wallonië zelfs sterker gestegen dan in Vlaanderen, ook al hadden ze daar het CST. Ik ben nooit ideologisch of dogmatisch tegen het CST geweest. U weet dat allemaal. Is dat nu alle heil? Neen. Als men een CST heeft op drukke plaatsen, dan is het allicht beter om te zeggen dat men mondkmaskers moet dragen. In andere omstandigheden kan dat anders zijn.

Dan was er ook nog het overleg – minister Weyts zal dat getuigen, hij was erbij – met de gouverneurs. Als er gesproken is over bijkomende maatregelen, over welke die moeten zijn en wie wat moet doen, dan moeten die beslissingen in alle wijsheid kunnen worden genomen. Dat is wat we vrijdag ook hebben besproken. Het is het geheel van de maatregelen dat we moeten kunnen nemen.

Mevrouw Van den Bossche, nog heel kort, want we hebben het daar gisteren ook over gehad. Wanneer er een uitbraak is in woonzorgcentra, dan staan die op onze radar. Ik heb dat gisteren ook gezegd. Het Outbreak Support Team gaat daar naartoe. Ik herinner mij nog weken geleden dat ik gezegd heb dat ik denk dat we 65-plussers moeten vaccineren en dat we mensen in de woonzorgcentra moeten vaccineren. Toen is er gezegd, ook van uw partij, dat we dat niet moesten doen omdat we eerst de derde wereld moeten vaccineren. Kom mij dan nu niet vertellen : 'Oei, oei, oei, er zijn problemen in de rusthuizen en u hebt ze niet onder controle.' Ik vind dat een beetje smalletjes, om eerlijk te zijn.

De voorzitter: Mevrouw Van den Bossche heeft het woord.

Freya Van den Bossche (Vooruit): Het is heel bijzonder dat u dat zegt, minister, omdat ik u midden vorige week nog vroeg naar die derde prik voor de ouderen. U zei toen dat u wacht op het advies van de Hoge Gezondheidsraad en dat u dat zal volgen als het er is. *(Opmerkingen van minister Beke)*

U hebt gezegd dat u op het advies van de Hoge Gezondheidsraad wacht voor gelijk welke groep, ook voor bijvoorbeeld de zorgverleners. Zodra het advies er is, bent u klaar om te volgen. Ik heb toen gezegd dat dat prima is en dat dat mij ook logisch lijkt. Als we mensen vragen om zich een derde keer te laten vaccineren, moeten we zeker zijn dat dat de juiste keuze is. Ik heb u daarop nooit aangevallen. Ik blijf wel zeggen, minister, en dat is mijn taak, dat het een probleem is als u niet meer aan bronopsporing doet aan het begin van de vierde golf en als u niet klaar bent om personeel naar de woonzorgcentra te sturen als er daar opnieuw meer uitbraken zijn. Er zijn er nu al 51.

Het is mijn taak om u daarop te wijzen. Ik heb u ook gezegd dat Vlaanderen het naar ons aanvoelen wel goed doet. We zijn blij met de afspraken van gisteren en met de vaccinatiesnelheid. Op dat vlak is er geen probleem. Er zijn maatregelen die goed lopen, maar er zijn ook zaken die niet lopen zoals ze zouden moeten. Het is niet alleen mijn taak om daarop te wijzen, maar het is uw taak om daar iets aan te doen. *(Applaus bij Vooruit, Groen en de PVDA)*

De voorzitter: De heer Janssens heeft het woord.

Chris Janssens (Vlaams Belang): Wie de rapporten van de Overlegcomités in deze coronaperiode evalueert, kan alleen maar vaststellen dat Vlaanderen niet wordt geleid door Jan Jambon, maar dat Jan Jambon wordt geleid door de Vivaldicoalitie en de PS. Het enige wat de N-VA gisteren bewezen heeft op het Overlegcomité, is dat je twintig jaar kunt worden en nog altijd geen ruggengraat ontwikkeld kunt hebben.

Ministers, omdat Vlamingen niet meer kunnen rekenen op hun onbetrouwbare regering, roep ik de fitnessuitbaters en de uitbaters van horecazaken die nu al kampen met werkdruk en personeelstekort op: gebruik jullie gezond verstand. Ga geen burgers opdelen in A- en B-burgers. Ga geen politieagent spelen en zorg ervoor dat iedereen welkom is in uw zaak.

Dat is immers vrijheid. Dat is niet alleen maar de vrijheid die de regeringen in dit land al een jaar beloofd hebben. De Vlamingen moeten foert zeggen tegen de nieuwe pestmaatregelen die hun worden opgelegd omdat de cijfers slecht zijn in het multiculturele Brussel en in Wallonië. Dit is de boodschap van het Vlaams

Belang: stop die pasjesmaatschappij. Stop de stigmatisering van mensen die niet gevaccineerd zijn om welke reden dan ook en geef alle Vlamingen nu eindelijk voor eens en voor altijd hun beloofde vrijheid terug. (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Mieke Schauvliege aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van het bloedonderzoek naar PFAS bij de omwonenden van de 3M-fabriek in Zwijndrecht

ACTUELE VRAAG van Bart Claes aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, en aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de resultaten van het bloedonderzoek van de omwonenden van 3M in Zwijndrecht

ACTUELE VRAAG van Koen Daniëls aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over het PFAS-bloedonderzoek bij omwonenden van de 3M-site in Zwijndrecht

ACTUELE VRAAG van Piet De Bruyn aan Zuhail Demir, Vlaams minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme, over volledige transparantie van 3M betreffende PFAS-emissies

ACTUELE VRAAG van Willem-Frederik Schiltz aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de bloedresultaten van de omwonenden van de 3M-fabriek in Zwijndrecht

ACTUELE VRAAG van Hannes Anaf aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de zeer hoge PFOS-waarden in het bloed van omwonenden rond de 3M-site van Zwijndrecht

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Gisteren kregen achthonderd mensen in Zwijndrecht een mokerslag in hun brievenbus. Nu pas wordt echt duidelijk hoe groot de omvang van deze milieuramp is. Negentig procent van de onderzochte mensen heeft een verhoogde PFOS-concentratie en zestig procent daarvan heeft gezondheidsrisico's. Het is dan ook heel belangrijk dat we aan de kant van de inwoners gaan staan en dat we zoeken naar oplossingen. Ze hebben nu geen boodschap aan het spitten naar wie wat wanneer wist en wat de politieke verantwoordelijkheid is. Dat is werk voor de onderzoekscommissie.

De inwoners van Beveren en Zwijndrecht zijn bezorgd en voelen zich aan hun lot overgelaten. Ze hebben ontzettend veel vragen. Moeten we hier nu nog blijven wonen? Hoe zit het met mijn gezondheid en met die van mijn kinderen?

Kan ik mijn kind borstvoeding geven? Dat zijn de vragen waar zij nu mee worstelen en waar zij een antwoord op willen. Daarom heb ik een vraag aan u, minister Beke. U hebt nu 796 mensen getest, maar eigenlijk zou iedereen de kans moeten krijgen om getest te worden en medische begeleiding te krijgen. Gaat u ervoor zorgen dat er een brede meetcampagne komt en medische begeleiding?

Minister Demir, vandaag, nu nog, blijft 3M PFAS lozen in het milieu. De PFAS-kraan staat nog altijd open, terwijl het bad overstroomt. Dat is hallucinant. We

moeten dus vandaag, niet morgen, niet overmorgen, maar vandaag die lozing stoppen. Zult u dat vandaag doen?

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister Beke, zoals de collega al heeft gezegd, zijn de resultaten van het bloedonderzoek binnen. Die zijn op zijn minst gezegd opzienbarend. Bij sommige inwoners van Zwijndrecht is de concentratie PFOS tot 140 keer het normale niveau.

Toen de resultaten gisteren werden voorgesteld, tweette u dit: "De resultaten van het bloedonderzoek zeggen niets over de individuele gezondheid van de deelnemers." Gast, serieus? Er is stront aan de knikker, en u tweet dan dit? U, als minister van Welzijn, tweet op dat moment dit? U, de voormalige voorzitter van de CD&V, de persoon die minister Schauvliege opnieuw benoemde als minister van Omgeving, die tweet op dat moment dit? Minister Schauvliege, die destijds, in 2017 al, heel goed op de hoogte was van het grote gevaar dat er in Zwijndrecht was en ervoor gekozen heeft om de burgers niet te informeren? En dat tweet u zoiets? Hoe denkt u dat de inwoners van Zwijndrecht zich nu voelen? Denkt u dat die zich vertegenwoordigd voelen, of niet?

Minister Beke, wat gaat u in hemelsnaam doen om de angst van de inwoners van Zwijndrecht, de angst om heel ernstig ziek te worden, de angst om misschien te moeten verhuizen, de angst dat hun woning niets meer waard zal zijn, weg te nemen? Wat gaat u doen om die mensen schadeloos te stellen? (*Applaus bij het Vlaams Belang*)

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister, ik heb gisteren zowel de persconferentie als de toelichting aan de omwonenden bijgewoond. En de resultaten in het bloed zijn echt niet goed. Er komt duidelijk uit naar voren dat, hoe dichter je bij de 3M-fabriek woont en hoe langer je daar hebt gewoond, hoe hoger de bloedwaarden zijn. Met andere woorden: het is duidelijk dat de 3M-fabriek de bron is. En het is ongelooflijk, collega's, maar uitgerekend gisteren ging 3M in beroep tegen de strengere lozingsnormen die worden uitgevaardigd. Dat is nu toch van een onbegrijpelijk cynisme, waar ik echt kwaad van word. En daarom, mevrouw de minister: blijf daarop inzetten.

In het kader van transparantie heb ik hier in de PFAS-PFOS-onderzoekscommissie gevraagd of 3M nu of ooit PFAS in de lucht heeft uitgestoten. Daarop antwoordde mevrouw Teeters: "I cannot answer your question." Dat was op 3 september. We zijn nu eind oktober en ze weet het nog altijd niet. Een chemisch bedrijf. Ik begrijp dat niet.

Collega's, ik heb gisteren ook bij de deelnemers en de omwonenden de vragen gezien en gekregen. Het waren er meer dan honderd. Die gaan vooral over: hoe moet het nu verder? Hoe slecht is die hoge bloedwaarde voor mijn gezondheid? Maar er waren ook mensen van bij mij uit het Waasland, die dertig jaar in Zwijndrecht gewoond hebben, maar er nu niet meer wonen. Zij vragen zich af of dat effect heeft voor hen en of zij hun bloed ergens kunnen laten testen. Er waren ook mensen die daar heel lang gewerkt hebben.

En dus, minister Beke, is mijn vraag aan u, in het kader van de volksgezondheid, wat nu de reële impact van die hoge waarden op de gezondheid van de mensen is en of ook mensen die daar lang gewoond hebben, maar er nu niet meer wonen en verder dan 3 kilometer zitten, zich kunnen laten testen om te weten hoe het met hun bloedwaarden en dus mogelijk gezondheidsrisico gesteld is.

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Ministers, voorzitter, collega's, als er een iets waar elke crisis nood aan heeft, dan is het maximale transparantie. En als er één rode draad is die door deze crisis loopt, dan is het actieve obstructie. En ik wik mijn woorden, maar ik herhaal: actieve obstructie. Actieve obstructie van een bedrijf dat, gegeven de internationale context, veel beter zou moeten weten. In onze onderzoekscommissie hebben we zowel bij de verantwoordelijken van het bedrijf als bij onze eigen Vlaamse handhavingsdiensten vastgesteld dat keer op keer elk redelijk antwoord op een redelijk geformuleerde vraag achterwege blijft. Minister, ik denk dat we het er met z'n allen over eens kunnen zijn dat dit onaanvaardbaar is.

Mijn vraag is heel eenvoudig: welk instrument zet u in, welke maatregelen neemt u om van dit bedrijf die maximale transparantie te eisen?

De voorzitter: Collega Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): "De blootstellingsemmer is vol", zo vernamen we gisteren van het agentschap Zorg en Gezondheid. Hij is niet vol, ministers, hij stroomt over en hij blijft overstromen. En het gaat hier niet alleen over statistieken. 10 procent, ça va nog, en de rest, ça va niet. En van de helft van waar het niet ça va is, is er een ernstig gezondheidsrisico. Het gaat over mensen die je niet in statistieken kunt vatten. Over vrienden en kennissen, over mensen die u bellen of mails sturen, die bezorgd zijn en zelfs angstig.

We zijn er mee bezig, we informeren, u zult verder onderzoek laten uitvoeren. Maar dan blijft er inderdaad de grote stilte bij 3M. We weten nog niet wat de impact van die blootstelling op de mensen zal zijn. Zullen ze kanker krijgen? Zal hun lever falen? Ik krijg een bericht van iemand die zegt al jaren een mysterieuze leverziekte te hebben en daar nu over begint na te denken.

Er komt een moment dat de schuldige moet worden aangesproken. Op welke manier, ministers, zullen wij er als overheid voor zorgen dat we onze bevolking beschermen en ervoor zorgen dat de medische opvolging die nodig is, ook ten koste van de vervuiler zal zijn en niet ten koste van de mensen zelf, noch van de belastingbetaler?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): De resultaten van de bloedonderzoeken van gisteren drukken ons, maar zeker en vast ook alle omwonenden van die site van 3M, nog eens keihard met de neus op de feiten. En die feiten, dat is dat de jarenlange vervuiling met PFOS ervoor heeft gezorgd dat er een heel zware impact is op de gezondheid van de mensen.

En het wordt nog pijnlijker als je kijkt naar welke zaken er versterkend werken. Een van de belangrijkste factoren is blijkbaar onder andere het eten van eieren van kippen uit eigen tuin.

Collega's, in 2017 lag er een rapport op tafel van professor Tytgat waarin exact die vraag werd gesteld, of het nog mogelijk was om die te blijven opeten. Het antwoord was heel duidelijk: 'Nee, doe dat niet meer, want dat zorgt voor zware gevolgen voor de gezondheid van de mensen.' Dat was in 2017. En toch werd die boodschap pas in juni van dit jaar gecommuniceerd naar de mensen die daar wonen. Dat is wraakroepend.

En dan is de onvermijdelijke vraag opnieuw: waarom is er toen niet opgetreden? Waarom is die maatregel toen al niet genomen? Maar ook: waarom zijn de bloedonderzoeken die er nu gebeurd zijn – en het is goed dat ze gebeurd zijn – tóén al niet gebeurd? En dat is natuurlijk een vraag waarover wij ons hier in de onderzoekscommissie moeten buigen. Maar het feit is wel dat er vier jaar verloren is

gegaan. Vier jaar van stilstand, vier jaar zonder communicatie aan de mensen en vier jaar van blootstelling die we misschien hadden kunnen vermijden.

Collega's, de resultaten van gisteren maken de verantwoordelijkheid van wie er niet heeft geageerd op het moment dat het nodig was dan ook verpletterend. Er is echt gespeeld met de gezondheid van de mensen, niet meer of niet minder.

Maar het is nu ook tijd om naar de toekomst te kijken. En dan is de vraag: welke verantwoordelijkheid neemt u nu op? Ik zie vooral dat er wordt gekeken naar 3M, de vervuiler – terecht – en naar de burger, die een aantal maatregelen zal moeten volgen. Maar welke verantwoordelijkheid neemt deze Vlaamse Regering? Zullen jullie nu wél verantwoordelijkheid nemen voor de gezondheid van de mensen? Wat zullen jullie doen om ervoor te zorgen dat zij worden beschermd? Want dat is wat mensen verwachten van de overheid: dat ze beschermd worden tegen die grote vervuiling.

Ik sluit af met een heel concrete vraag: zal deze Vlaamse Regering een team van gezondheidsexperten en medisch personeel ter plaatse sturen en zal zij hen bijstaan bij alle vragen die ze hebben, gezondheidsgerelateerd, nu en in de toekomst?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Ik zal starten omdat de aanleiding van het debat de resultaten van de bloedonderzoeken zijn. Dat is meteen ook een eerste antwoord op de vraag wat deze Vlaamse Regering doet in dit dossier.

Op het ogenblik dat wij gevat werden door de gemeente Zwijndrecht hebben we twee maatregelen genomen. Ten eerste hebben we no regret-maatregelen, bewaerende maatregelen afgesproken om ervoor te zorgen dat potentiële risico's tot een minimum konden worden herleid. Ten tweede hebben wij bloedonderzoeken aanbevolen om een goed beeld te krijgen over de precieze situatie en om te kijken of de maatregelen die wij hebben afgekondigd de juiste maatregelen zijn. Is die perimeter de juiste afbakening? Moet die groter worden? Kleiner? Anders? Ik wil het hele team dat maanden keihard gewerkt heeft – dag en nacht – aan de bloedonderzoeken bedanken. Want dat is een huzarenstukje geweest. Er zijn maar twee labo's in ons land die de capaciteit hebben om dit te doen. Ik wil dat team uitdrukkelijk bedanken voor de goede opvolging en de goede uitvoering van dit bloedonderzoek.

Inderdaad, de resultaten van dit onderzoek zijn niet goed. De resultaten zijn slecht. Laat ons daar eerlijk in zijn. In een op de tien gevallen zit men onder de signaalwaarde, in negen op de tien gevallen zit men boven de signaalwaarde en in bijna zes op de tien zit men er ferm boven.

De bloedonderzoeken leren ons dat de maatregelen die we hebben genomen – de zogenaamde no regret-maatregelen zoals geen eieren eten binnen de 5 kilometer – de juiste maatregelen zijn. Ze hebben ons geleerd dat zelfgeteelde groenten wasen de juiste maatregel is maar dat we de perimeter moeten uitbreiden van 1,5 naar 5 kilometer. De maatregel om geen grondwater te drinken voor eigen consumptie moet uitgebreid worden van 1,5 kilometer naar 3 kilometer. En de maatregel 'was uw handen' moet niet binnen de perimeter van 1,5 kilometer maar binnen de perimeter van 3 kilometer toegepast worden. Dat is dus een eerste set van maatregelen. We breiden ze uit. Dat is een eerste punt.

Ten tweede, want hier blijft het niet bij, willen we nu een collectief humaan bio-monitoringsonderzoek doen. Dat is kijken naar de bron, naar de manier waarop zich dat in het lichaam situeert en kijken naar wat de omgevingsfactoren zijn die dat mee bepalen. We willen daar een verder gedetailleerd beeld van krijgen. Dat zal niet alleen op basis van bloedonderzoeken zijn, maar ook op basis van nog andere onderzoeken en ook een omgevingsonderzoek.

Ten derde willen we deze gegevens ook koppelen aan de medische dossiers van de patiënten. We hebben vorige week al met de artsen samengezeten ter voorbereiding van de resultaten van het onderzoek die we deze week hebben gekregen en ook in opvolging daarvan. Want wat nu precies de gezondheidsrisico's zijn of de gezondheidsgevolgen van elke persoon, van elk individu, hangt er wat van af. Het hangt van patiënt tot patiënt af. Het hangt ervan af of iemand al een andere problematiek had, bijvoorbeeld cholesterol of leverproblemen of hoge bloeddruk of een aantal andere zaken. We moeten dus die gegevens met elkaar kunnen koppelen. Dat is het derde luik dat we willen doen.

Ten vierde hoor ik hier de vraag om het bloedonderzoek te verruimen. Ik ben bijzonder gevoelig voor die vraag. Ik begrijp ze. Het is niet zo gemakkelijk om erop te antwoorden. Ten eerste is er de vraag naar capaciteit. Dat moeten we onderzoeken. Ten tweede is er de vraag – collega Schiltz heeft ernaar verwezen – wie dat gaat betalen. Mij lijkt het logisch dat we daarvoor richting 3M kijken. Ik heb afgesproken met collega Demir dat we een voorstel zullen doen aan de Vlaamse Regering wat dat betreft, op basis van de onderzoeken die ook wij gisteren daaromtrent hebben gekregen. Er zijn ook precedënten, ik denk aan Umicore bijvoorbeeld. Dat is ook de vraag van collega Anaf naar de begeleiding. Met Umicore – de mensen uit de regio kennen de situatie daar – zijn er afspraken gemaakt met de Logo's, zijn er milieugezondheidsdeskundigen die in de wijk begeleiden op kosten van Umicore.

Dat is dus niet iets wat we nu plots uitvinden, dat is iets waar al precedënten over bestaan. Dat zijn zaken waar we inderdaad mee naar de regering zullen gaan en waar we richting 3M kijken om daarvoor te betalen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhal Demir: Collega's, ik wil kort meegeven dat er in verband met de vervuiling van de gronden binnen de perimeter van 3M al stalen zijn genomen. We weten ook waar de vervuiling zit in sommige tuinen, gronden, ook bij landbouwers enzovoort. Dat is wat de ingebrekestelling ten aanzien van 3M ook inhoudt, namelijk een voorstel doen om dat opnieuw proper te maken en financiële middelen ter beschikking te stellen. In een eerste voorstel wilden ze daarvoor 125 miljoen euro uittrekken. We zijn daar verder over aan het onderhandelen.

Wat de omgevingsinspectie betreft, zijn er sinds het begin al heel wat stalen genomen, vooral in afvalwater. In augustus is een veiligheidsmaatregel genomen over wat er allemaal moet gebeuren. Ook onze inspectie controleert, zij moet welkelijks allerlei verslagen voorleggen, en dat wordt heel strikt opgevolgd door onze administraties.

Gisteren hebben we rond de middag een veiligheidsmaatregel bij 3M aangekondigd. Daarin stellen we duidelijk dat het bedrijf binnen de twee dagen, heel duidelijk, zwart-op-wit moet kunnen bewijzen wat de bijkomende risico's zijn van mogelijke uitstoot. En ik heb het dan vooral over de schadelijke PFAS-stoffen. We hadden dat al gevraagd, zowel in onze ingebrekestelling als in Amerika, maar we hebben die informatie niet gehad.

Het is goed dat die bloedstalen zijn genomen. Daaruit blijkt dat de waarden hoger worden naarmate de afstand tot het bedrijf kleiner wordt. Dat betekent dat we op het juiste spoor zetten en dat 3M ons de informatie ook moet bezorgen. Dat is ook de reden waarom we gisteren onmiddellijk de omgevingsinspectie veiligheidsmaatregelen hebben laten afkondigen. Binnen de twee dagen moet 3M ons zwart op wit meedelen wat ze uitstoten via de lucht. Er kunnen geen bijkomende risico's worden genomen op het vlak van leefmilieu. Morgen is er daarover een hoorzitting, morgen is het uur van de waarheid.

Mij lijkt het logisch dat een bedrijf dat moet weten. Eigenlijk is het antwoord ja of neen. En ook als je het niet weet, kan het een milieumisdrijf zijn. Morgen tijdens de hoorzitting moet daar duidelijkheid over komen. Wanneer die er niet is, zullen wij niet nalaten – en dat heb ik gisteren heel duidelijk gecommuniceerd – om de productieprocessen stil te leggen. Zolang er geen duidelijkheid is, moet het bedrijf, de multinational in dit geval, zijn verantwoordelijkheid nemen.

Het gaat ook over de vraag hoe je als bedrijf, als multinational, in de gemeenschap staat. En ik vind het potverdikke onbegrijpelijk dat wanneer parlementsleden of de Vlaamse Regering informatie vragen over wat 3M doet en uitstoot, het bedrijf daar na twee maanden nog altijd niet op geantwoord heeft. Wanneer ze dat morgen ook niet doen, dan kan ik niet anders dan die productieprocessen eind deze week stil te leggen. Het is uiteraard niet mijn bedoeling om een bedrijf stil te leggen, wel om informatie te krijgen waar jullie allemaal, wij, de mensen in Zwijndrecht zitten op te wachten. Ik denk dat ik namens iedereen mag zeggen dat ons geduld op is. Morgen tijdens de hoorzitting moeten de bewijzen op tafel liggen. Zo niet, zullen wij de volgende stap moeten nemen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord

Minister Wouter Beke: Ik denk dat deze bloedonderzoeken heel duidelijk aantonen dat er een verband is. Dat kan nu niet meer worden ontkend. Er is een verband en 3M draagt daarin een verpletterende verantwoordelijkheid. Hoe dicht er en langer men bij de site woont, hoe meer blootstelling men heeft gehad en hoe meer dat terug te vinden is in het bloed.

Dus dat verband is dankzij deze onderzoeken aangetoond. Dat ondersteunt ook wat minister Demir zegt: men moet nu eindelijk eens klaarheid brengen, het is genoeg geweest.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Ministers, we zitten hier met het grootste milieuschandaal van de afgelopen jaren. De lakse houding van 3M, maar ook van de vorige en zelfs van de huidige Vlaamse Regering is toch wel hallucinant. De inwoners van Zwijndrecht vragen bloedonderzoeken, en ze vragen een uitbreiding van die bloedonderzoeken. Het is natuurlijk fijn om te horen dat jullie als ministers daar gevoelig voor zijn, maar zij vragen een ja of een neen. Daar zijn jullie gevoelig voor.

Het lijkt me zeer bizar dat jullie met zulke slechte resultaten naar de inwoners van Zwijndrecht trekken, en dat jullie op die eenvoudige vraag nog geen antwoord hebben, en dat jullie dat laten afhangen van de onderhandelingen met 3M.

De mensen zijn ongerust, geef hun handvaten om die ongerustheid weg te nemen. Daarbij heb ik nog een bijkomende vraag. De mensen zijn niet alleen ongerust over hun bloedwaarden, maar over heel veel dingen. Ze worden getroffen door medische, psychosociale en financiële zorgen. Zult u niet een eendaagse, maar een permanente crisiscel oprichten om al die zorgen te capteren en hen te woord te staan en bij te staan in deze moeilijke crisis?

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Minister Beke, het is goed dat er een breed biomonitoringsprogramma wordt opgezet. Dat moet gebeuren, en het had misschien al veel vroeger moeten gebeuren aangezien sommige zaken voor sommige mensen in het verleden al bekend waren. Dat had misschien veel leed en schade kunnen voorkomen. Het is goed dat daar nu werk van wordt gemaakt.

Dan komen we natuurlijk bij de vraag van wie dit gaat betalen. Het mag niet zo zijn dat de maatschappij, de gemeenschap dit betaalt, het is de vervuiler die moet betalen. Daarvoor moeten we – daarin steun ik u, minister Demir – kijken naar de vervuiler, naar 3M. U hebt ook alle juridische middelen om dat te doen. Het decreet betreffende het preventieve gezondheidsbeleid staat u toe bedrijven te verplichten om zo'n biomonitoringsonderzoek te financieren.

Minister, wanneer stapt u naar de hoofdzetel van 3M in Machelen en eist u dat ze zo'n onderzoek mee financieren?

De voorzitter: De heer Daniels heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Minister Beke, ik heb begrepen dat u voorstelt om een ruimere biomonitoring te doen, niet enkel binnen die 3 kilometer, maar ook binnen 5 kilometer. Ik herhaal mijn oproep: kijk ook naar de mensen die lang in dat gebied hebben gewoond en daar nu niet meer wonen. Zij hebben eigenlijk dezelfde blootstelling gehad.

Dat die factuur naar 3M moet, dat is zo klaar als een klontje. Is het niet via de ingebrekestelling, dan is het langs een andere weg, maar het is duidelijk dat we die factuur moeten doorsturen.

Wat de gezondheidsrisico's betreft, dat is iets waar mensen echt nog mee zitten. Ik heb nu die hoge waarde, ga ik nu kanker krijgen? Ga ik een aangetaste lever krijgen, ja of neen? Ook de wetenschap is daar niet volledig duidelijk over.

Minister, ik herhaal wat ik in de Onderzoekscommissie PFAS-PFOS heb voorgesteld: het is belangrijk dat we de medische dossiers van de mensen met een hoge bloedwaarde screenen, maar dat moet ook in de omgekeerde richting gebeuren. Screen in Zwijndrecht en in het Waasland mensen met bepaalde kankers die gelinkt kunnen worden aan PFOS, en kijk naar de bloedwaarde die ze hebben om op die manier meer inzicht te krijgen in de gezondheidsrisico's.

De voorzitter: De heer de Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Minister Demir, ik wil u bedanken. U hebt in alle duidelijkheid een uiterste vervaldatum gesteld en die verstrijkt morgen. Op dat ogenblik zijn er twee mogelijkheden. Ofwel komt dit bedrijf zijn verplichtingen na, en dan heb ik een advies voor u: laat door deskundigen dan toch maar goed nakijken of de aangeleverde informatie ook correct is. Ofwel is er een tweede mogelijkheid en speelt men langer verstoppertje. Dan vraag ik u: voer uit waar u mee dreigt, leg de productieprocessen stil. Daarbij heb ik een klein technisch vraagje: hoe lang hebt u nodig om die bedrijfsprocessen veilig te kunnen stilleggen?

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Dank u wel voor de antwoorden. Er wordt krachtige taal gesproken, minister. Om de bron van de vervuiling stil te kunnen leggen, is misschien het uiterste redmiddel nodig. Natuurlijk merken we dat er een duidelijk verband is tussen de nabijheid van het bedrijf en de bloedwaarden. En toch trekt het bedrijf zich terug achter een muur van advocaten en excuses. Ik kan u dus alleen maar aanbevelen om minstens met een even sterke juridische stok terug te slaan en geen fouten te maken. Zorg er alsjeblieft voor dat 3M geen juridische achterpoortjes kan vinden om te ontsnappen aan zijn verpletterende verantwoordelijkheid.

Ik heb nog een bijkomende bezorgdheid. We hebben die bloedwaarden gemeten. We nemen no regret-maatregelen: geen eieren eten, handen wassen en zo verder. Maar hoe leg je uit aan ouders van kinderen die daar in de tuinen spelen, dat hun

kinderen niet aan de grond mogen komen, niet aan de struiken mogen komen, altijd hun handen moeten wassen voor ze die in hun mond steken? Wat kunnen wij doen om er vandaag en morgen voor te zorgen dat de inwoners van Zwijndrecht gerust kunnen zijn dat hun kinderen geen bijkomende blootstelling ondergaan?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Beste ministers, de inwoners van Zwijndrecht en omgeving voelen zich in de steek gelaten. Ze zijn ook echt in de steek gelaten. Ze verwachten nu daadkracht. Ik denk dat dat logisch is dat ze nu daadkracht verwachten van de overheid, van deze Vlaamse Regering, om echt hun problemen aan te pakken. Dan moet ik helaas vandaag opnieuw vaststellen dat ik een minister zie die daadkracht toont en een andere die dat iets minder toont.

Minister Beke, u begon nochtans goed. Vandaag zei u wel heel duidelijk, vanaf het begin, dat die resultaten slecht zijn, terwijl u dat gisteren nog leek te nuanceren op Twitter. Ik ben dan ook blij dat u dat bericht verwijderd hebt, want ik denk dat dat bericht totaal fout was. U begon goed. U hebt gezegd: we gaan nu die testen ook koppelen aan de medische dossiers. Ik denk dat dat ook belangrijk is, want laten we eerlijk zijn: die effecten op lange termijn zijn er nu al, want die vervuiling is al decennialang bezig. Dat probleem stelt zich dus nu al.

Wat ik echt helemaal niet begrijp: er worden honderden miljoenen euro's uitgegeven aan de aanpak van de coronacrisis – en terecht – maar als er dan een simpele vraag wordt gesteld door mensen die zich ongerust maken en vragen of zij alsjeblieft ook getest kunnen worden, moet dat onderzocht worden, moet nagegaan worden of er voldoende capaciteit is en waar die middelen gehaald kunnen worden. Zeg toch gewoon: ja, we gaan dat doen en we zullen dat uiteraard laten betalen door 3M. Uiteraard moet 3M dat betalen. Zeg toch gewoon tegen die mensen: ja, we gaan u deze keer wel helpen. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ik hoor vandaag veel grote woorden van de ministers, maar die komen natuurlijk wel rijkelijk laat. Negen op de tien mensen die rond de fabriek van 3M in Zwijndrecht wonen, hebben te hoge PFOS-waarden in hun bloed. Dat is het gevolg van het schuldig verzuim van deze regering de afgelopen vier jaar. Vier jaar was deze regering op de hoogte van het feit dat er zware PFOS-vervuiling was rond de fabriek in Zwijndrecht. In die vier jaar werden de mensen in Zwijndrecht en op Linkeroever niet geïnformeerd. In die vier jaar werd niet verder onderzocht wat er aan de hand was. In die vier jaar werden er al helemaal geen maatregelen genomen.

Nu, beste ministers, mogen kinderen in Zwijndrecht niet meer buiten spelen als het droog weer is. Maar de afgelopen vier jaar zijn er in Zwijndrecht kinderen geboren en opgegroeid, ze hebben borstvoeding gekregen en eieren gegeten, zonder dat er maatregelen waren, zonder dat de mensen op de hoogte waren, zonder dat de ouders zelfs maar wisten dat er iets aan de hand was.

En dus is mijn vraag vandaag: gaat de gezondheid van de mensen die daar wonen nu eindelijk een prioriteit zijn voor jullie? Garanderen jullie dat iedereen die daar woont zich kan laten testen? Garanderen jullie dat er een medische opvolging komt voor iedereen met te hoge waarden? En garanderen jullie dat er effectief gezondheidswerkers naar die wijk worden gestuurd, in de plaats van te werken met checklists en tips, om ervoor te zorgen dat we hier samen door raken?

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Gisteren heeft meer dan de helft van de mensen die hun resultaat in de bus gekregen hebben, als boodschap gekregen dat ze mogelijk nadelige gevolgen zullen ervaren op hun gezondheid. Dat zijn bijzonder ernstige resultaten. Bij die mensen leefden er natuurlijk heel veel zorgen, vragen en angsten, waarvan heel wat vragen hier al door de collega's gesteld zijn. We hebben ook al verschillende antwoorden mogen horen. Ik denk dat het belangrijk is dat op korte termijn ten eerste de bron wordt aangepakt – de bron is nu meer dan ooit duidelijk: 3M – en ten tweede de blootstelling verder wordt ingeperkt.

Ik heb nog twee vragen. Ten eerste hebben we vorige week geleerd van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) dat PFAS zich verspreiden via de lucht. Welke maatregelen zullen er genomen worden om de verspreiding via stof ook in te perken en aan te pakken?

Ten tweede, 3M heeft al beloofd dat zij 125 miljoen euro klaar zullen hebben voor de schadeloosstelling en om die sanering te doen. In welke mate zijn daar al betalingen gebeurd?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, deze Vlaamse Regering heeft een opdrachtgever aangeduid, de heer Vrancken. Het is hij die alles coördineert. We werken daar met alle ministers en met alle administraties absoluut constructief mee samen. Het lijkt me dan ook logisch dat wij met deze resultaten, die we nog maar pas gekregen hebben en waarvan we gezegd hebben dat we die onmiddellijk moesten communiceren naar de bevolking – daar is geen tijd over gegaan, voor alle duidelijkheid –, naar de opdrachtgever en de Vlaamse Regering gaan om na te gaan wat nu de volgende stappen zijn.

Een aantal volgende stappen heb ik al aangegeven. Ja, ik wil absoluut bekijken of we bijkomende bloedonderzoeken kunnen doen. Maar daarbij wil ik de volgende bedenking maken, omdat ik niet wil dat men over een paar weken zegt: "Ja maar, minister, u hebt dat gezegd, maar nu blijkt er een capaciteitsprobleem te zijn en nu zullen ze dat tegen het eind van de maand niet hebben." Het is ook een zaak van capaciteit. VITO heeft ongelooflijk hard werk geleverd om dat te kunnen doen. We moeten dus kijken wat er mogelijk is. Een tweede vraag daarbij is wie dat gaat betalen. We zijn het er allemaal over eens dat die factuur uiteindelijk bij 3M moet terechtkomen. Die aanpak zullen we in de schoot van de Vlaamse Regering bespreken – en dat is ook logisch, omdat die anders zou kunnen zeggen dat ik iets aankondig zonder dat eerst door te spreken met de Vlaamse Regering. Maar ik denk dat we het daar wel gezamenlijk over eens zullen kunnen zijn.

Wat die resultaten betreft, heeft collega Daniëls het eigenlijk al heel goed aangegeven. Die resultaten en de mogelijke effecten daarvan op de gezondheid, zijn niet zomaar een-op-een aan te geven. Dat hangt af van uw individuele gezondheid, van de vraag of u overgewicht hebt, of u rookt, of u suikerziekte hebt of een hoge bloeddruk. Dat moet dus op individueel niveau bekeken worden.

We hebben wel al een aantal zaken bekeken op macroniveau en dat heb ik hier ook al gezegd in het parlement, in het voorjaar. We hebben onmiddellijk met de Stichting Kankerregister gekeken of er verhoogde kankers zijn vastgesteld en of we kunnen zeggen dat er verhoogde waardes worden vastgesteld, maar dat is niet gebleken uit die eerste analyses. Zeg ik dan dat er geen probleem is? Neen, absoluut niet. Ik zeg alleen dat het heel fijnmazig zal moeten gebeuren. Daarom hebben we de mensen hun individuele resultaten gegeven en hebben we gezegd: "Als u rookt, suikerziekte, overgewicht of een hoge bloeddruk hebt of u bent zwanger, neem dan contact op met uw huisarts." Want hij kan op individueel niveau werken.

Ten tweede willen we die resultaten van die bloedonderzoeken koppelen aan de elektronische medische dossiers van de huisartsen om te kijken of er links gemaakt kunnen worden dan wel of er patronen te ontwaren zijn en wat we daarop op individueel niveau kunnen beslissen.

Dat zijn de twee elementen wat mij betreft. Eén, wat de bloedonderzoeken betreft, een voorstel aan de Vlaamse Regering. Twee, op individueel niveau moeten we dat inderdaad fijnmazig bestuderen.

De voorzitter: Minister Demir heeft het woord.

Minister Zuhul Demir: Wij hebben in de ingebrekestelling, waar 3M op gereageerd heeft met dat voorstel van die 125 miljoen euro, eigenlijk drie pertinente zaken gevraagd. Ten eerste vragen we financiële middelen, zodat we de Vlaamse belastingbetaler volledig schadeloos kunnen stellen. Twee, we vragen manieren waarmee ze hun vervuiling kunnen opkuisen. Drie, we vragen alle informatie over mogelijke gevaren waar zij kennis van hebben.

In verband met die 125 miljoen euro: wij hebben dat voorstel natuurlijk zowel met onze administratie als met onze externe advocaten goed bestudeerd, want we hebben te maken met een multinational die vanuit Amerika wordt geleid. Laten we daar heel duidelijk over zijn: het bedrijf wordt helaas niet hier door de Vlaamse CEO geleid. De beslissingen worden echt in de VS genomen. Wij hebben dat voorstel dus heel goed bekeken, en we hebben ook heel duidelijk gezegd: 'Dit is een eerste voorstel. Hier gaan we nog niet mee akkoord, dit is nog onvoldoende'.

We hebben natuurlijk ook gestipuleerd dat zij het Vlaamse Gewest voor alle mogelijke schade zullen moeten vergoeden. Dat is schade die we nu vaststellen. Aan de hand van stalen van de vervuiling van gronden hebben we bijvoorbeeld gezien dat ook daar geldt dat hoe dichter bij het bedrijf, hoe meer vervuiling er in de grond aanwezig is. Daarnaast zijn er inderdaad ook nog andere zaken die mee moeten betaald worden. In die zin, collega Van Rompuy: wij zijn nog in onderhandeling. Het bedrag is eigenlijk nog veel te weinig, zeker als we zien wat 3M in andere geschillen al heeft betaald, dan is dit eigenlijk veel te weinig. Dat loopt dus nog.

Wat het PFAS-actieplan betreft: dat is sinds vorig jaar in werking. We zijn dat nu versneld aan het uitvoeren. We hebben vanuit Vlaanderen ook heel duidelijk gezegd dat we eigenlijk een verbod willen op alle PFAS-stoffen. We hebben dat ook geagendeerd op de Raad Milieu van Europa. Ik ben twee weken geleden nog naar Nederland geweest, en we zien dat de Nederlandse collega dat ook mee steunt. Ook andere landen, en ik ben binnen Europa steun aan het zoeken om dat te verbieden. Binnen de Europese Commissie zegt men mij dat dit nog anderhalf tot twee jaar zal duren, maar ik denk dat het goed is dat we die steun zoeken om alle PFAS-stoffen te kunnen verbieden. Dat geeft bedrijven die met chemie bezig zijn, ook wel de tijd om te weten dat ze naar duurzamere stoffen zullen moeten overschakelen. Eindelijk, zou ik zeggen. Dat is dus goed.

Verder zijn we de bodemsaneringsnormen aan het bekijken, en ook de meettechnieken. Vlaanderen moet bijvoorbeeld nog redelijk wat werk verrichten inzake lucht, om de juiste meettechniek te vinden, om te weten wat er wordt uitgestoten via de lucht.

Ten slotte, de deputatie heeft – mede op vraag van Vlaanderen – de lozingsnormen stevig verstrengd. 3M is daartegen in beroep gegaan. Dat is eigenlijk iets wat veel zegt over het bedrijf, vind ik. Het dossier ligt nu op mijn bureau, maar dat is natuurlijk wel hallucinant. Je zou toch denken: dit kan gewoon niet waar zijn? Een bedrijf dat ethiek heeft doet dat toch niet? Zo'n bedrijf zou zeggen: 'Oei, de resultaten van die bloedstalen zijn verschrikkelijk. We gaan die verstrengde lozingsnormen gewoon aanvaarden'. Dat men dat gewoon opzijzet en in beroep gaat – bij

mij dan – tart eigenlijk alle verbeelding. Maar we gaan gewoon doen wat we moeten doen, namelijk leefmilieu en gezondheid als prioriteit naar voren schuiven.

Morgen, collega's, volgt het uur van de waarheid. Het is ja of neen. Het moet duidelijk zijn. Basta! Zodat wij ook de nodige maatregelen kunnen nemen. Uiteraard gaan we dat doen met onze juristen, en ook met de advocaten, want we moeten heel goed op het veld aanwezig zijn. We hebben hier immers wel te maken met een Amerikaanse multinational.

De voorzitter: Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): De toestand is zeer ernstig en acuut. Mensen hebben een ongezien hoog gehalte aan PFAS in het bloed. Het vat zit vol, het loopt over. We moeten nu handelen. Niet over twee dagen, niet over drie maanden, nu! Dat betekent dus nu de productie van PFAS stilleggen, nu ervoor zorgen dat mensen allemaal kunnen worden getest, en dat ze medische begeleiding kunnen krijgen, maar ook onze perimeter ruim genoeg maken en ook naar Antwerpen kijken. Wij vragen geen woorden, maar echte daden, en we zullen dat ook met een spoedresolutie afdwingen. *(Applaus van Jeremie Vaneekhout en Jos D'Haese).*

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Collega's, 3M heeft onze bodem vervuild en onze burgers vergiftigd. Tegelijkertijd boekte 3M vorig jaar een nettowinst van 5,4 miljard dollar. 'We gaan 3M doen betalen': ik hoor het u graag zeggen, ik hoop dat het lukt. Maar dat is wel net het tegenovergestelde van wat uw regering tot nu toe heeft gedaan. 50 miljoen euro belastinggeld, zelfs een deel afkomstig van de coronasteun, werd al gebruikt om de rotzooi van 3M bij Oosterweel op te kuisen. Daar gaat nog 13 miljoen euro bij komen. Stop daarmee! Hou woord en laat inderdaad 3M betalen. Laat 3M betalen voor hun eigen rotzooi bij Oosterweel. Laat 3M betalen voor de biomonitoring en laat 3M de inwoners van Zwijndrecht die nu hun vastgoed in waarde zien dalen, daar ook voor vergoeden. Laat 3M betalen en zet het welzijn en de welvaart van onze inwoners – zeker die in Zwijndrecht – opnieuw op de eerste plaats. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, beste ministers, 3M heeft inderdaad veroorzaakt waar we nu zijn. Ik hoor bij jullie allebei duidelijke stappen. Minister Demir draait de duimschroeven aan en neemt duidelijke bestuurlijke maatregelen. Ze stelt ze voor en neemt ze. De gemeente Zwijndrecht had dat ooit ook kunnen doen, maar heeft het niet gedaan. Het gebeurt nu, dat is een goede zaak. Minister Beke neemt maatregelen om de biomonitoring uitgebreider te doen. Daar kan ik als Waaslander alleen maar blij om zijn.

Maar ik herhaal mijn oproep, minister: kijk ook in de omgekeerde richting. Kijk naar de mensen bij ons in het Waasland, in Zwijndrecht, die bepaalde aandoeningen hebben die gelinkt kunnen worden aan PFAS en ga na in hun bloed of ze ook verhoogde waarden hebben. Ten tweede zijn er de oud-werknemers van 3M. Dat is hier in de onderzoekscommissie ook heel moeilijk gebleken, vanwege de GDPR. Maar als we hen ook oproepen om zich te laten testen, om hun medische geschiedenis mee te nemen, denk ik niet dat die mensen daar problemen mee gaan hebben. Dat lijkt me een opdracht die we mee kunnen nemen, minister. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De heer De Bruyn heeft het woord.

Piet De Bruyn (N-VA): Eén, de strijd tegen PFAS is een internationale strijd, voor een stuk gestreden in de Verenigde Staten, en momenteel in Vlaanderen. Ik

wens u alle succes, minister Demir, met uw inspanningen op Europees niveau om daar tot een gezamenlijke aanpak te komen.

Twee, het was in een andere legislatuur en in een ander parlement dat u de bijnaam 'Zuhal, moeial' kreeg. Ik wil u vandaag, opnieuw – want ik heb het al gedaan –, gelukwensen met die naam. Draag hem als een geuzennaam, hou vol, geef de strijd voor de volksgezondheid van onze mensen niet op! (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Minister Beke, minister Demir, ik zou vooral niet doen wat collega Claes zegt, en dat is stoppen met geld vrij te maken om deze problemen aan te pakken. Iets anders is waar u het gaat halen. Als er vandaag actie vereist of gevraagd wordt, is het enerzijds handhaven en anderzijds remediëren. 3M gaat vandaag de tuinen van de mensen daar niet komen afgraven. Als we actie willen, zullen we het zelf moeten doen en nadien de factuur sturen.

Collega's, voor een liberaal is er in Vlaanderen altijd ruimte en een welkom, een uitgestoken hand om hier te komen ondernemen, om hier welvaart te komen creëren. Maar welvaart is geen verpesting van ons milieu en vergiftiging van onze gezondheid. In Vlaanderen mag er geen plaats zijn voor bedrijven die denken dat ze ons hier met Amerikaanse cowboytoestanden kunnen komen leegmelken en nadien hun hielen lichten of zich achter een muur van advocaten verschuilen.

Ministers, u hebt het parlement alvast meer dan een beetje achter u om hier met daadkracht tegenaan te gaan. Laat ze voelen dat de kleine Vlaamse regio niet alleen welvarend kan zijn, maar ook moedig en dapper als het erop aankomt om zijn waarden en gezondheid te verdedigen. (*Applaus van Freya Saeys en Marino Keulen*)

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Collega's, ik wil om te beginnen de heer Schiltz bijtreden. Het is duidelijk: ik zie in dit debat dat er een gigantische verontwaardiging is, die wordt gedeeld door iedereen in dit parlement, door wat er in het verleden gebeurd is en eigenlijk nog altijd aan het gebeuren is met die multinational 3M in Zwijndrecht en omgeving.

Minister, u hebt alle steun van het Vlaams Parlement om krachtig op te treden en zowel die mensen op gezondheidsvlak echt te helpen, want ze zijn terecht ongerust, als die multinational met betrekking tot de bestuurlijke aspecten ernstig aan te pakken. Het draagvlak is gigantisch. Dat is wat de mensen in Zwijndrecht nu van ons verwachten.

De rest zullen we in de onderzoekscommissie bespreken. We doen dat op een heel constructieve manier. Voorlopig werkt elke partij daar zeer goed mee, maar we verwachten vooral daadkracht. Dat is wat de mensen op het terrein nu vooral nodig hebben. (*Applaus bij Vooruit en de PVDA*)

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan – 983 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, zoals aangekondigd door collega Schauvliege, zou ik graag de spoedbehandeling vragen van een voorstel van resolutie over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan. Het voorstel van resolutie is ondertussen ingediend.

De voorzitter: Ik stel voor dat we ons straks over dit voorstel tot spoedbehandeling uitspreken.

Het incident is gesloten.

ACTUELE VRAAG van Lorin Parys aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de beslissingen van de IMC Volksgezondheid inzake een derde prik voor de bevolking

ACTUELE VRAAG van Maaïke De Rudder aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de derde prik voor de brede bevolking

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Voorzitter, het is de macht der gewoonte, maar op woensdagnamiddag informeren we ons graag al eens over de beslissingen van de interministeriële conferentie (IMC) Volksgezondheid. De IMC Volksgezondheid heeft deze ochtend vergaderd en er stond een belangrijk punt op de agenda, namelijk het advies van de Hoge Gezondheidsraad over de derde prik.

De Vlaamse Regering heeft verklaard de derde prik heel graag aan de hele bevolking te willen aanbieden, maar op het advies van de Hoge Volksgezondheidsraad te wachten. De voorzitter van de Taskforce Vaccinatie heeft gevraagd op basis van welke wetenschappelijke evidentie de Vlaamse Regering deze suggestie heeft gedaan. Ondertussen bieden al tien landen die derde prik aan.

De Hoge Gezondheidsraad moest zich over heel wat vragen buigen. Zullen we de gezondheidsmedewerkers sneller inenten, want zij zijn al een tijdje geleden ingeënt? Wat zullen we doen met de risicogroepen? Zullen we mensen met, bijvoorbeeld, obesitas of een hoge bloeddruk, voorrang geven? Zullen we mensen die een vaccin van een bepaald merk hebben gekregen sneller inenten omdat de effectiviteit van dat vaccin sneller afneemt? Wanneer komt de derde prik voor de hele bevolking er?

Minister, ik zat op het puntje van mijn stoel op de beslissing van de IMC Volksgezondheid te wachten, maar nu blijkt dat de ICM Volksgezondheid niets over die derde prik heeft beslist. Mijn vraag is waarom dat niet is gebeurd.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaïke De Rudder (CD&V): Voorzitter, na de vergadering van het Overlegcomité gisteren staan we weer met onze voeten op de grond. De cijfers stijgen weer zeer sterk en de gisteren afgekondigde maatregelen moeten er proberen voor te zorgen dat we de vierde golf weer onder controle krijgen. De vaccinaties blijven, uiteraard samen met de basismaatregelen die we altijd moeten hanteren, de beste manier om de strijd tegen het coronavirus verder aan te gaan.

Minister, op 22 oktober 2021 hebt u bekendgemaakt dat de Vlaamse Regering en uzelf voorstanders zijn van het geven van een prik aan de brede bevolking. Dat zijn alle mensen ouder dan 12 jaar. Tot nu komen de mensen ouder dan 65 jaar en de mensen met onderliggende aandoeningen en een kwetsbaar risicoprofiel in aanmerking voor een derde prik. Om die derde prik ook aan de brede bevolking te kunnen toedienen, is het advies van de Hoge Gezondheidsraad gevraagd.

Deze ochtend waren alle ministers van Volksgezondheid aanwezig op de IMC Volksgezondheid. Ook in andere landen wordt gedacht aan de toediening van een derde prik aan de brede bevolking. In Italië is al beslist dit te doen. Mijn vraag is dan ook wat de IMC Volksgezondheid heeft beslist. Wat is deze ochtend verteld? Op welke manier en op basis van welke visie kunnen we die prik aan de brede bevolking toedienen?

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Voorzitter, ik kan daar heel kort op antwoorden. In tegenstelling tot wat sommige ministers hebben gesuggereerd, heeft de ICM Volksgezondheid geen advies van de Hoge Gezondheidsraad kunnen bespreken omdat dit advies er nog niet is. We hebben een nieuwe IMC Volksgezondheid voor komende zaterdag gepland. Ik hoop dat we er dan wel over zullen kunnen spreken.

Ik kan nog niet zeggen wat in het advies staat of wat het resultaat is.

Wat ik u wel kan zeggen, is dat de discussie over de derde prik gisteren aan bod is gekomen op het Overlegcomité. In de notificaties gaat punt zeven over een veralgemeende extra vaccinatieprik. Dat is inderdaad hetgeen wat we als Vlaamse Regering hebben gezegd vrijdag. Het is eigenlijk ook niet zo nieuw dat we dat hebben gezegd. Dat is op het Overlegcomité ook meegenomen. Ik citeer: 'Het Comité vraagt aan de ministers van Volksgezondheid om, indien de plaats in het vaccinatieschema van een herhalingsdosis voor de algemene bevolking wetenschappelijk wordt aangetoond, de toediening ervan te organiseren.' Dat is gisteren tussen de premier en de minister-presidenten beslist en afgesproken. Dus, we kijken uit naar dat advies.

Daarnaast, die derde prik, we zijn daarmee bezig. We zijn daar al sinds augustus, september mee bezig. Inderdaad, er zijn al tientallen landen die derde prik aan het uitrollen zijn voor patiënten met verminderde immuniteit, voor onze mensen in de woonzorgcentra, voor de 65-plussers. Iets in mij zegt dat het daarbij niet zal stoppen. Er zijn inderdaad – en dat zijn de vragen die we hebben gesteld aan de Hoge Gezondheidsraad – vragen inzake de zorgverstrekkers, mensen die AstraZeneca en het Janssenvaccin hebben genomen, maar ook inzake de brede bevolking. Wat mij betreft – en dat heb ik ook op de IMC van vorige week woensdag gezegd –, vind ik dat we beter snel tot een goed advies kunnen komen en tot een goede beslissing. Want het is niet alleen een kwestie van principieel te beslissen, maar ook een zaak van het praktisch te organiseren. Tachtig vaccinatiecentra staan in Vlaanderen klaar, zijn in stelling gebracht om tot het einde van het jaar de derde prik te kunnen geven.

Als we ook bijkomend moeten vaccineren, op grootschalige manier, dan weet ik dat liever vandaag dan morgen om het ook goed te kunnen organiseren. En nog eens, iets in mij zegt dat dit zal gebeuren. Als ik kijk naar wat andere landen beslissen, als ik de mening van experts en virologen hoor, dan denk ik dat we daar nog een tijdje mee bezig zullen zijn. Dat is een vraag van ons. Dat is een vraag van lokale besturen. Dat is een vraag van de eerste lijn. Dat is een vraag van alle mensen in de vaccinatiecentra. Dat is een logische vraag, die ik mee ondersteun. Dat heb ik heel duidelijk gezegd vorige week woensdag op de interministeriële conferentie en dat herhaal ik hier nu graag opnieuw.

Dus, samen met u kijken wij uit naar het advies dat er hopelijk tegen zaterdag zit aan te komen.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Minister, ik vind het jammer dat het zo lang duurt uiteraard. Ik hoop dat het niets te maken heeft met wat de federale minister van

Volksgezondheid, Frank Vandenbroucke, heeft gezegd in september. Ik lees de titel boven het artikel: 'Beter derde wereld vaccineren dan ouderen derde prik geven'. Ik ben blij dat u zegt dat dit gisteren is afgeklopt op het Overlegcomité en dat alle regeringen nu die vraag ondersteunen. Dat is een goede zaak.

Ik hoop dat de Hoge Gezondheidsraad ook met de meest recente studies rekening houdt. Er is bijvoorbeeld een studie in de Verenigde Staten die zegt dat de werkzaamheidsgraad van het Johnson & Johnsonvaccin na zes maanden terugvalt op 3 procent. We mogen wel niet twijfelen als dat effectief correct zou zijn.

Dus er is de vraag naar snelheid maar ook de vraag of u de vaccins hebt als de beslissing zou vallen. Binnen welke tijdsperiode bent u klaar om die derde prik effectief te laten zetten of aan te bieden aan onze burgers?

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Hopelijk kunnen we zaterdag die beslissing krijgen, want zoals u ook aangeeft, leeft er op het terrein heel wat bezorgdheid, zowel bij de lokale besturen als bij de vaccinaties centra, die zich nu volop aan het voorbereiden zijn op de derde prik, die tot het einde van dit jaar gegeven zou worden. Natuurlijk willen de lokale besturen en de vaccinaties centra ook voorbereidingen treffen voor volgend jaar, omdat iedereen voelt dat die derde prik voor de brede bevolking er ook wel zal komen. Dan denk ik dat het goed is dat we zo snel mogelijk duidelijkheid kunnen geven aan de lokale besturen. Ik hoop dat we dat zaterdag zeker en vast kunnen doen, omdat er natuurlijk heel wat praktische vragen leven over op welke manier de derde prik toegediend zal worden.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Twee weken geleden heb ik hier de vraag naar meer duidelijkheid gesteld omdat we altijd twee en dan drie weken later adviezen krijgen. Mensen hebben daar heel veel vragen over, ook mensen op het terrein zoals de lokale besturen, de zorgverstrekkers en de vrijwilligers. Gisteren is dat in de bevoegde commissie opnieuw aan bod gekomen en heb ik ook een vraag over het Johnsonvaccin gesteld omdat er studies zijn die stellen om aan die mensen toch een Pfizer- of een Modernavaccin te geven. De Hoge Gezondheidsraad moet uitspraak doen over het al dan niet vaccineren, ook van de zorgverstrekkers of de mensen jonger dan 65 jaar. Voor de zorgverstrekkers moet er zeker en vast duidelijkheid komen. Mensen staan momenteel volop in de vuurlinie en zijn vragende partij om zo snel mogelijk gevaccineerd te worden. Ik hoop alvast dat er zaterdag beslissingen zullen vallen.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we hebben het er ook gisteren in de commissie over gehad en onze grootste oproep is toch om helder te communiceren en planmatig te werken. Ik hoor u zeggen dat het uw inschatting is dat we tot ver in het voorjaar aan het vaccineren zullen zijn. Ik denk dat dat klopt, maar ik stel me toch de vraag waarom u nog geen maand geleden aankondigde dat de vaccinaties centra half oktober gesloten zullen worden. Daarmee hebt u aan de lokale besturen proactief het signaal gegeven dat we er waarschijnlijk klaar mee zijn. Het blijft een bijzondere communicatie. Voor ons is het heel duidelijk, minister: als er een wetenschappelijk advies is dat zegt dat een derde prik nodig en wenselijk is, dan moeten we dat doen. Ik hoop ook dat we dat eerstdaags weten.

Collega Parys, als diezelfde wetenschap zegt dat het ook van belang is om zo snel mogelijk internationaal te vaccineren en een hogere internationale vaccinatiegraad te bereiken, dan is dat ook belangrijk. Niet alleen vanuit solidariteit, maar

ook vanuit een belang voor onszelf, namelijk dat het tegengaan van nieuwe varianten op die manier het meest effectief zal zijn. Dus maak de mensen niet wijs dat dat een tegenstelling is. Als we een structureel antwoord op de coronacrisis willen, dan zal dat gebeuren door hier te vaccineren, maar ook door internationaal versneld te vaccineren.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, we zijn volop bezig met het vaccineren met die derde prik. Ik ben blij dat het Overlegcomité ondersteund heeft wat de Vlaamse Regering vrijdag heeft gezegd, namelijk dat de veralgemeende extra vaccinatieprik moet worden voorbereid. De uitvoering is al bezig en we moeten dat verder opvolgen.

Ik wil niet de indruk geven dat we er nu zijn. In het vorige debat is gezegd dat vaccineren ontzettend belangrijk is en dat onderschrijf ik voor 200 procent. Dat is niet het enige, maar wel het beste antwoord op deze pandemie. Iets in me zegt dat we volgend jaar ook nog aan het vaccineren zijn. In mei van dit jaar is op voordracht van de Taskforce Vaccinatie met alle ministers van Volksgezondheid beslist om 23 miljoen boostervaccins aan te kopen. Dat was volgens mij niet om te zeggen dat we die niet zullen gebruiken, maar wel om die in te zetten. Voor wie, wat, hoe en wanneer was op dat ogenblik nog onduidelijk. De discussie wanneer we dan de derde prik moeten zetten, hebben we gehad.

Ik kan u zeggen dat toen we gesproken hebben over die derde prik, het niet zo eenvoudig was om alle collega's op dezelfde golflengte te krijgen. Ik spreek niet over de discussie over de 85- en 65-plussers. Dat heeft best wat duw- en trekwerk, en overtuigingskracht vereist om dat te doen. De principiële discussie ging over de vraag wat het ideale tijdsinterval daarvoor is want uiteraard moeten we die zaken op een wetenschappelijk onderbouwde manier kunnen doen. We moeten ons daar wel op voorbereiden. De Vlaamse Regering is daar liever eerlijk in om te zeggen dat de vaccinatie er wel zal komen en dat we ons daar op een goede manier op moeten voorbereiden.

In die zin ben ik een beetje verbaasd over uw reactie, mijnheer Vaneekhout. Zolang er geen beslissing was in de interministeriële conferentie over die derde prik, kon ik niet zeggen dat de vaccinatiecentra moesten open blijven. Ik had die beslissing nodig. Op het ogenblik dat we die beslissing hebben kunnen nemen, hebben we onmiddellijk gezegd dat de opening van de vaccinatiecentra moet worden verlengd, zoals we dat hebben gedaan toen we wisten dat de 12- tot de 18-jarigen ook zouden moeten worden gevaccineerd, want eerst zouden de vaccinatiecentra vroeger dan 15 oktober sluiten. Het is goed dat we dat hebben gedaan want de vaccinatiegraad in Vlaanderen bedraagt 85 procent bij de kinderen tussen 12 en 18 jaar.

Kijk naar de cijfers. Dan ziet u welk geweldig effect dat heeft op de viruscirculatie bij deze groep van mensen.

Ik vind dat de tegenstelling tussen de derde wereld en onze mensen een beetje een valse tegenstelling is. *(Opmerkingen van Jeremie Vaneekhout en Björn Rzoska)*

Ik spreek de heer Vaneekhout ook niet aan. Ik zeg dat in algemene zin, omdat ik dat deze week en ook in het weekend opnieuw gehoord heb van sommige politici, dat het het ene of het andere is. Wij hebben als Vlaanderen zelf bilateraal vaccins geschonken die we op dat ogenblik niet nodig hadden. Wij hebben met ons land 4 miljoen vaccins geschonken. De farmabedrijven zijn gigantisch aan het opschalen om die vaccins te kunnen leveren. Ik heb met de Europese administratie gesproken die HERA aan het opbouwen is. Het grootste probleem zal niet zozeer zijn dat er geen vaccins zijn. Het grootste probleem zal de logistieke capaciteit zijn om die van het tarmac in de hoofdsteden van de derdewereldlanden in de armen van de mensen te krijgen. Wij hebben daar een expertise in. Wij stellen

die graag ter beschikking. Maar ik denk dat velen beter zouden nadenken over hoe we dat gaan doen, dan wel hier proberen een tegenstelling te creëren die eigenlijk geen tegenstelling hoeft te zijn.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): Dank u wel. Eerst en vooral, laat me nog eens duidelijk zeggen dat een derde boosterprik geen oplossing is voor de vierde golf. Het is wel een oplossing voor toekomstige miserie.

Ik noteer de stilte bij de Voorruitfractie, maar ik ben wel blij met de Groenfractie, die zich eerder heel kritisch had uitgelaten over die derde prik, maar daar nu toch redelijk genuanceerd over denkt.

En het is inderdaad, zoals de minister heeft gezegd, een valse tegenstelling om te zeggen dat we eerst de derde wereld gaan vaccineren. We hebben inderdaad al 4 miljoen vaccins gedoneerd aan COVAX. Dat is behoorlijk.

Dus wat dat betreft, minister, denk ik: avanti, zo snel mogelijk. Maar terwijl wij hier debatteren over de derde prik, zou ik graag alle collega's die verantwoordelijkheid hebben met hun politieke partij of hun fractie in Brussel of die zusterpartijen hebben in Franstalig België, willen aanmoedigen om het daar te hebben over de eerste en de tweede prik, want anders komen wij hier nooit uit de miserie.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Dank u wel, minister. We hebben ons tijdens de hele coronacrisis altijd gebaseerd op wetenschappelijke adviezen, wat zeer goed is. En dat doen we nu ook voor het al dan niet toedienen van die brede prik voor de bevolking. Ik ben ervan overtuigd dat we dat advies nodig hebben. Maar laat ons ervoor zorgen, in de hoop dat we zaterdag toch dat advies kunnen hebben, dat er zaterdag ook echt duidelijkheid kan worden gegeven en dat zowel lokale besturen als vaccinatiecentra opnieuw op de hoogte kunnen worden gebracht van de verdere stap in het verhaal. Zij zorgen er samen met duizenden vrijwilligers voor dat elke dag opnieuw heel wat spuiten gezet worden. Ik ben er ook van overtuigd dat zij dat ook volgend jaar opnieuw willen doen, mits er op tijd duidelijkheid is. Ik reken erop, minister, dat u daar mee voor zult zorgen.

De voorzitter: De actuele vragen zijn afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Lise Vandecasteele aan Wouter Beke, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid, Gezin en Armoedebestrijding, over de alarmsignalen vanuit de eerstelijnszorg naar aanleiding van het stijgende aantal coronabesmettingen

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, het was afgelopen weekend een hels weekend voor de huisartsen. Ik was vrijdagavond zelf van dienst. Het is zo dat er, naast de vaste zorgen voor de zieke patiënten die je moet zien, enorm veel coronawerk bij komt kijken. Ik moet zeggen dat het ongelooflijk is wat de patiënten mij allemaal vertellen. Ze worden van het kastje naar de muur gestuurd. Het is niet gemakkelijk om een afspraak voor een test vast te krijgen. Vaak moeten ze daar ook heel lang op wachten, een paar dagen. Mensen krijgen geen testcode. Ze hebben geen quarantaineattest gekregen. Daar moeten wij de mensen dan mee verder helpen. Kortom, op het terrein is het vandaag chaos.

Het is niet dat we dat niet hadden zien aankomen, minister. U hebt zelf gezegd, midden september: "Ik zou nu het liefst van al zeggen dat onze dijken vandaag

volstaan, maar de waarheid is dat ik het niet met 200 procent zekerheid kan zeggen.” Dan is de vraag wat u dan gedaan hebt. Hebt u de testcentra versterkt? Neen. U hebt 75 procent van de middelen voor de testcentra geschraapt. Hebt u het contactonderzoek voorbereid op een vierde golf? Neen. Vandaag krijgen de mensen een sms in plaats van telefoon van de contactopspoorders.

U gaat me toch niet vertellen dat u de herfst niet had zien aankomen? Die komt meestal na de zomer. En al sinds het begin van de pandemie, minister, weten we dat testen, opsporen en isoleren, naast vaccineren en ventileren, cruciaal is om golven te voorkomen, om besmettingen in te dijken. Maar elke keer opnieuw, als het water lager staat, wordt die testing en tracing afgeschaald. En dat is een probleem, omdat er nu opnieuw een vierde golf op ons afkomt.

Minister, hebt u de alarmkretten uit de eerste lijn gehoord? Hoe zult u die problemen aanpakken? (*Applaus van Jos D'Haese*)

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Dank u wel, collega. Ik heb inderdaad in september gezegd dat ik dat niet met 200 procent zekerheid kon zeggen. En dat bewijst zich ook vandaag. Daarom heb ik een paar weken geleden al, eind september, met de Vlaamse Regering beslissingen genomen om de test- en triagecentra voort te zetten. En daarom hebben we nu vrijdag ook beslist om dat nog tot het einde van de winter te doen.

En ik begrijp zeer goed de vraag van de eerste lijn. U bent huisarts. Hier zitten nog huisartsen. Mijn zus is huisarts, mijn schoonzus is apotheker. Wat dat betreft is het thuis elk weekend een eerstelijnsconferentie. Die signalen hebben wij ook gehad. Waarom denkt u dat het Overlegcomité is bijeengekomen? Waarom denkt u dat we vrijdag met de Vlaamse Regering al bijkomende beslissingen hebben genomen? Omdat die signalen ons natuurlijk overal hebben bereikt. Maar het eerste dat je dan moet doen, is ervoor zorgen dat die viruscirculatie naar beneden gaat. En dat was het debat daarstraks.

En dan kunnen we discussiëren over de vraag of mondkmaskers dan wel de goede beslissing zijn of dat de CST de goeie beslissing is of dat er andere zaken zijn die misschien vervelend zijn voor de mensen. Maar de finaliteit is wel één zaak, namelijk die viruscirculatie naar beneden brengen. Dat is één.

En ten tweede hebben wij vorige week woensdag met alle ministers van Volksgezondheid beslist om de selfassessmenttool te gebruiken, om mensen met symptomen niet meer bij de huisartsen te brengen, maar hen op basis van die symptomen, van die vragenlijst, automatisch een code te geven om naar de huisarts te kunnen gaan. En dat zal, als ik mij niet vergis, vanaf 3 november operationeel zijn.

We hebben deze ochtend op de interministeriële conferentie ook daarover gesproken. Er wordt nu ook gekeken om automatische afwezigheidsattesten te genereren voor de werkgever, zodat zij ook niet meer bij de huisartsen terechtkomen. En licht symptomatische patiënten kunnen ook bij de apothekers terecht met snelle antigeentesten. Dat zijn allemaal maatregelen die we hebben genomen om de druk bij de eerste lijn weg te nemen.

Maar wat fout zou zijn, is dat we zouden zeggen dat we niet meer moeten testen. Want dan gooi je de thermometer weg, maar dan weet je nog altijd niet of iemand al dan niet koorts heeft. We moeten dat dus blijven doen. We moeten dat anders gaan organiseren. Op dit eigenste ogenblik is er een overleg met de eerste lijn en met de ministers van Volksgezondheid – voor mij is dat mijn kabinetshoofd, want ik sta hier – om te kijken of er daaromtrent nog bijkomende maatregelen moeten worden genomen.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister, u zegt dat we moeten blijven testen. Maar ondertussen bouwt u het budget voor testcentra af en zijn er achttien testcentra gesloten. In Antwerpen was er een groot testcentrum op het Wilrijkse Plein. Vandaag moeten mijn patiënten staan zoeken waar ze ergens een test kunnen krijgen en vervolgens moeten ze nog eens twee dagen wachten tot ze hun testresultaat krijgen. Kortom, het loopt in de soep.

En er is iets dat ik niet begrijp, minister. We staan vandaag ondertussen voor de vierde golf. En het lijkt alsof u nu opnieuw zegt dat er allerlei maatregelen moeten gebeuren, dat we opnieuw moeten schakelen. Maar dat schakelen had al lang moeten zijn gebeurd! Keer op keer op keer zegt u bij een nieuwe golf: 'Oei, het gaat te snel. We zijn niet snel genoeg, we zullen maatregelen moeten nemen.' Maar dat weten we, dat het snel gaat. Die coronapandemie gaat snel, die golven komen er snel aan. Maar toch gaat u testcentra afbouwen. Toch zorgt u niet voor een opschaling van het contactonderzoek. Al weken geleden had dat kunnen gebeuren. Elke keer opnieuw blijkt u verrast: 'Oei, er komt een golf. Oei, we moeten schakelen.' Dat had allang gebeurd moeten zijn. Dat is de reden waarom de huisartsen nu overbelast worden: omdat u niet snel genoeg hebt geschakeld. *(Applaus van Jos D'Haese)*

De voorzitter: Mevrouw Schryvers heeft het woord.

Katrien Schryvers (CD&V): De huisartsen worden nu natuurlijk al anderhalf jaar heel zwaar belast. Er is amper tijd geweest om te recupereren. En met de vierde golf en de circulatie van heel wat andere virussen begrijp ik natuurlijk ook nu wel dat zij een noodkreet slaken. Het is evident dat wie niet noodzakelijk naar een huisarts moet, daar ook niet naartoe moet, maar dat wie wél nood heeft aan een huisarts, daar ook echt moet terechtkunnen.

En u hebt goede maatregelen genomen, minister, door die zelfevaluatie waarnaar u daarjuist zelf hebt verwezen en door onder meer te zorgen dat hoogrisicocontacten niet meer zomaar aankloppen bij de huisarts. Maar we moeten er ook wel voor zorgen dat wie getest moet worden, ook wel effectief getest blijft. Want dat is ook een van de dammen tegen de viruscirculatie. Ook mensen die zich afvragen of ze misschien besmet zijn, moeten natuurlijk op een of andere manier zekerheid kunnen krijgen. U hebt daarjuist verwezen naar die zelftesten. Dat is mijn vraag. In vergelijking met andere landen wordt de zelftest hier eigenlijk heel weinig gebruikt. Welke rol zou die zelftest nog meer kunnen spelen, minister?

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): De vraag van collega Vandecasteele is terecht. Het is daarnet ook door collega Saeys naar voor gebracht: de eerstelijnszorg staat al twee jaar permanent onder druk en het blijft maar beredderen met de situatie zoals ze is.

Minister, ik wil een klein beetje uitzoomen. We hebben natuurlijk de actualiteit van deze week, maar we hebben ook de cijfers van een aantal weken geleden. We zien dat er in Vlaanderen eigenlijk huisartsen tekort zijn om de nood te lenigen. We hebben de cijfers van een half jaar geleden, waarbij het mentaal welzijn van die eerstelijnszorgverstrekkers enorm onder druk staat. Burn-out en uitval dreigen. Ik zou u toch willen vragen om niet alleen naar maatregelen op korte termijn te kijken, namelijk, terecht, meer investeren. U had dat eigenlijk moeten doen door de testcentra niet af te bouwen. Dat was een onbegrijpelijke beslissing. Ik zou u willen vragen om ook te kijken op lange termijn. We hebben gisteren gezien dat de mensen minder geneigd zijn om te participeren in de eerstelijnszones. Er is dus

een groot probleem wat betreft onze eerstelijnszorgverstrekkers. Neem dat probleem structureel aan en kom met een plan.

De voorzitter: Mevrouw Saeys heeft het woord.

Freya Saeys (Open Vld): Ik heb hier juist al een pleidooi gehouden voor de eerste lijn, omdat die op dit moment echt aan hun maximale capaciteit zitten. Die mensen verzuipen in het werk. Mijn collega heeft maandag dertig testen afgenomen. Die zegt zelf dat ze aan de andere zorg niet toekomt, dat ze de huisbezoeken gewoon niet doen. Dan is er wel een groot probleem. Want de meeste covid-patiënten worden behandeld in die eerstelijnszorg. Die is essentieel. Ik begrijp heel goed dat de huisartsen zodanig met de handen in het haar zitten dat ze zeggen: 'Kijk, wij testen geen hoogrisicocontacten meer.' Ik ben het daar niet mee eens. Er moet blijvend getest worden. Dat is echt zeer belangrijk. Maar we moeten hen maximaal ondersteunen. De testcentra, de apothekers die mee participeren in de testing, is een heel goede beslissing. We hebben iedereen, elke zorgverstrekker nodig om die testen af te nemen.

Ik heb wel nog een vraag voor u, minister. Hoe gaat over de zelfevaluatie-tool die er op 3 november zou komen, gecommuniceerd worden? Want het risico bestaat weer dat huisartsen overstroomd en overspoeld zullen worden met telefoons daaromtrent.

De voorzitter: De heer Parys heeft het woord.

Lorin Parys (N-VA): We hebben het net over de derde prik gehad en er is natuurlijk nooit 100 procent bescherming, maar de verdedigingslijnen die we in Vlaanderen hebben gebouwd, zijn stevig. We zijn top op het vlak van vaccinatie. Contactonderzoek wordt voortgezet. Dat is ook beslist. In september hebben we beslist om de zorgraden bijkomend te versterken met de medische 'single point of contact'. Dat hebben we gisteren in de commissie allemaal kunnen vernemen. We moeten natuurlijk elk alarmsignaal dat afgaat ernstig nemen. We moeten uiteraard het hoofd koel houden. Er zijn een aantal maatregelen die ervoor zorgen dat huisartsen minder moeten testen die ook federaal zijn afgekondigd. Mijn vraag, minister, is of er nog andere maatregelen worden genomen om de niet-covidgerelateerde aandoeningen die de eerstelijnszorg te verwerken krijgt verder en beter te ondersteunen.

De voorzitter: Minister Beke heeft het woord.

Minister Wouter Beke: Collega's, heel kort, want het meeste wat ik wilde antwoorden heb ik al in de eerste ronde gezegd.

Ten eerste, wat de testcentra betreft. We moeten een onderscheid maken tussen het aantal testcentra en de capaciteit. We hebben vastgesteld dat we met testcentra zaten die weinig capaciteit hadden en op de duur ook weinig man- of vrouwkracht hadden om het uit te voeren.

Daarom hebben we een herschikking gedaan en in overleg met de sector een inschatting gemaakt van de capaciteit die in het najaar nodig zal zijn. Daarvan hebben we vorige week vrijdag nog eens gezegd dat we die tot na de winter zullen verlengen.

Collega Saeys, ik onderschrijf wat u hebt gezegd, namelijk dat we moeten bekijken wie dat kan doen, bijvoorbeeld de apothekers. Ik kan u zeggen dat het niet bij alle huisartsen op applaus is onthaald dat ze ook dit soort zaken moeten kunnen doen. Ik denk echter dat we die taboes moeten laten vallen en dat het belangrijk is dat we iedereen daarvoor in stelling brengen.

U hebt gelijk dat ik de capaciteit van de eerste lijn, het aantal huisartsen, niet zo maar van vandaag kan verhogen. Dat vraagt een structurele benadering. Een van

de structurele elementen, naast de quota, zijn de subquota. Dat is een andere discussie die ik hier niet ten gronde zal voeren maar door de zesde staatshervorming zijn wij in staat om in Vlaanderen zelf te beslissen wat het toekomstige profiel inzake zorg zal moeten zijn van de artsen. Samen met collega Weyts heb ik daartoe al de nodige initiatieven genomen. We bekijken welke profielen wij nodig hebben voor huisartsen maar ook voor de specialisten. Welke specialisaties hebben wij nodig en welke hebben we in de toekomst waarschijnlijk minder nodig of zijn er vandaag al in voldoende mate? Dat zijn structurele antwoorden. Wat het huisartsentekort betreft, zal ik binnenkort zelf nog een aantal voorstellen doen.

Ik denk dat de drie elementen samenkomen voor huisartsen en voor de eerste lijn, en dat is een beetje het verschil met vorig jaar. Vorig jaar was het al covid dat de klok sloeg. Omdat we de samenleving opnieuw aan de mensen hebben gegeven, zien we dat circulatie van de griep welig tiert. De huisartsen worden daarover bevraagd. Daarnaast is er ook covid waarover zij worden bevraagd. En tot slot is er ook het gewone klassieke leven waarover zij worden bevraagd: kinderen die op school vallen, auto-ongevallen enzovoort. De reguliere zorg die vorig jaar was teruggeschroefd, is nu niet meer teruggeschroefd omdat het reguliere leven is hervat. En dat legt bij veel huisartsen en anderen mensen uit de eerste lijnszorg extra druk omdat ze zien dat het een en-en-enverhaal wordt. Ik herhaal dat het vooral belangrijk is, en dat is wat het Overlegcomité gisteren nog heeft beslist, om de viruscirculatie terug te dringen.

Wat de contactopsporing betreft – want soms is het redelijk hallucinant – heb ik in het parlement vragen gekregen over netflixende contactopspoorders die met hun vingers zaten te draaien en te wachten tot er een telefoontje zou komen, over hoeveel dat kostte en dat het een schande was dat we daar zoveel volk voor hadden zitten. Vandaag zijn er mensen te kort en is de vraag waarom ik daar niks aan gedaan heb. We hebben een stuurgroep die op basis van epidemiologische inschattingen een schatting maakt over opschaling en afschaling. Lander Willem, rechterhand van Niel Hens, maakt voor ons die inschatting. Het is ook op die basis dat wij beslissen om op te schalen of af te schalen. Dat gebeurt niet omwille van politieke rekeningen, berekeningen of inschattingen, dat gebeurt in de stuurgroep met experts die mee aan tafel zitten en die ons op de hoogte houden van hun prognoses. Daar moet we op inzetten.

Door de stijgende arbeidskrapte, doordat mensen zijn teruggekeerd naar hun reguliere jobs, is het moeilijker om die mensen op een duidelijke basis opnieuw aan te trekken. Vandaar dat ik vrijdag binnen de Vlaamse Regering heb gezegd dat we dit nu moeten verderzetten. We hebben eigenlijk geen tijd meer te verliezen en moeten daar verder een duidelijke lijn in trekken.

De voorzitter: Mevrouw Vandecasteele heeft het woord.

Lise Vandecasteele (PVDA): Minister Beke, het water staat nog maar net hoger dan die vierde golf en de contacttracers kunnen nu, vandaag, al niet meer volgen. Ze krijgen zoveel tickets binnen dat ze sms'en moeten sturen en de mensen niet meer kunnen bellen. Dat is de situatie vandaag.

Ik heb nooit gezegd dat het een probleem is dat de contacttracers aan het netflixen zijn. Ik heb altijd gezegd: zet ze in op de eerste lijn. Mijn vraag is altijd geweest: maak het contactonderzoek structureel, bed het in in preventie in Vlaanderen en zorg dat ze de eerste lijn versterken. Ik heb altijd gevraagd dat ze klaarstaan zodat ze, als er een volgende golf komt, meteen kunnen worden ingezet voor contacttracing. Dat is wat er vandaag moet gebeuren. Uiteraard kunt u in twee weken tijd niet zoveel contacttracers aanwerven als de snelheid van de besmettingen toeneemt.

Minister, over de testcentra zegt u dat u begin oktober een herschikking hebt gedaan en dat u een aantal testcentra hebt gesloten, maar dat de capaciteit ook belangrijk is. De huisartsen hebben toen gereageerd: als u testcentra gaat sluiten, als de afstand voor de mensen naar een testcentrum vergroot, gaan ze de huisarts aanspreken. Ze hebben er toen voor gewaarschuwd dat ze bij het sluiten van de testcentra overbelast zouden worden, en dat is wat er vandaag gebeurt.

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

ACTUELE VRAAG van Freya Perdaens aan Benjamin Dalle, Vlaams minister van Brussel, Jeugd en Media, over het vermijden van een jongerenlockdown

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): Minister, laat me starten met een duidelijke stelling: een volgende kinderlockdown kan niet. We hebben het elke keer horen zeggen, maar we hebben het elke keer ook weer zien gebeuren. De cijfers stijgen en de besmettingshaarden zien we vooral bij kinderen die jonger zijn dan 12 jaar. Die haarden moeten we indijken, daarover is iedereen het eens.

In het verleden leidde dat tot de beslissing om jeugdactiviteiten op te schorten. Nochtans kunnen we ons op dit moment de vraag stellen of dergelijke strenge maatregelen nu ook nodig zijn. De vaccinatiegraad in Vlaanderen is heel erg hoog. De impact van het coronavirus op kinderen is dan weer heel laag. Het ligt binnen de verwachtingen dat kinderen besmet raken als laatste leeftijdscategorie die niet werd gevaccineerd.

Minister, u, de Vlaamse Jeugdraad en de Kinderrechtencommissaris hebben allemaal al opgeroepen om een kinderlockdown maximaal te vermijden. Mijn steun hebt u daarbij al zeker. Minister, hoe hebt u op structurele wijze het overleg met het lokale niveau – waar de beslissingen en de grendels eigenlijk liggen – georganiseerd om bij de bestrijding van het coronavirus de kinderrechten zoveel mogelijk te vrijwaren?

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega, laat me heel duidelijk zijn, vanuit de Vlaamse Regering hebben we altijd het belang van kinderen en jongeren in de coronacrisis centraal willen stellen. We hebben natuurlijk allemaal een zeer zware periode achter de rug, maar voor kinderen en jongeren is dat des te meer het geval. Hun mentaal welzijn is de laatste tijd op een bijzondere manier op de proef gesteld.

Voor hen is onderwijs natuurlijk zeer belangrijk, de klassen openhouden, de scholen, maar als minister van Jeugd hecht ik ook bijzonder veel belang aan de vrije tijd, want die is voor hen uitzonderlijk belangrijk. Zichzelf kunnen zijn, ook buiten de schoolpoorten, contacten met vrienden, dat is ongelooflijk belangrijk voor hen.

Het Overlegcomité heeft gisteren beslissingen genomen om alle activiteiten vooral te kunnen laten plaatsvinden op een veilige manier. Dat moet ook zo zijn voor kinderen en jongeren, zeker ook voor hen die jonger zijn dan 12 jaar en nog niet gevaccineerd zijn, maar wel heel zelden ernstig ziek zijn en in ziekenhuizen belanden.

Lokale besturen regelen natuurlijk wat ze zelf kunnen doen, ze nemen daar de verantwoordelijkheid en kennen de situatie ook het beste. Ze moeten natuurlijk proportioneel optreden. Ik heb verschillende overlegmomenten met hen georganiseerd. Naast wat door minister Somers wordt georganiseerd, bijvoorbeeld met de gouverneurs of via de communicatie van de Coördinatie- en Crisiscentra van de Vlaamse overheid (CCVO's), heb ik een jeugdsectoroverleg gehad waar ook

Bataljong aan deelneemt. Ik heb ook vier keer een rechtstreeks overleg georganiseerd met de schepenen van Jeugd.

Mijn boodschap daar is altijd dezelfde en laat dat ook vandaag mijn oproep zijn aan de lokale besturen: neem proportionele beslissingen. Het is vandaag geen goed idee om scholen te sluiten of om vrijetijdsactiviteiten stop te zetten. Kinderen mogen vandaag niet het slachtoffer zijn van volwassenen die zich niet laten vaccineren. Ook hun leven moet kunnen doorgaan.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): In het begin van de coronacrisis was het zaak om de oudere generaties te beschermen tegen het coronavirus en nu is het zaak om de jongste generatie te beschermen tegen coronamaatregelen, zo lijkt het. De logica van het Overlegcomité was om gerichte maatregelen te nemen om sluitingen te voorkomen.

Minister, ik denk dat u die logica ook wenst door te trekken. De sluiting van vrijetijdsactiviteiten is geen optie. Lokale besturen volgen die gedachtegang, zo lijkt het toch. Maatregelen met een impact op jongeren komen momenteel vooral uit noodzaak vanuit scholen en verenigingen zelf.

Het blijft natuurlijk wel belangrijk om lokale overheden bij te staan en het grotere plaatje te zien, het verschil te maken tussen besmettingen en de druk op het gezondheidszorgsysteem en het inschatten van de impact op jongeren.

U gaf al aan wat u in het verleden deed. Ik heb nog een extra vraag, minister. Heel wat lokale besturen hebben gewacht op het Overlegcomité en de beslissingen die daar genomen werden, om nu extra maatregelen te nemen. Hoe zult u hen ervan overtuigen dat het schrappen van activiteiten geen optie is?

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Minister, collega Perdaens, we hebben inderdaad allemaal gezien wat er tijdens de lockdown gebeurd is. We hebben jongeren ook zelf komen laten getuigen in dit parlement om duidelijk te maken hoe zij dat beleefd hebben. Ik ben het er inderdaad helemaal mee eens dat een nieuwe lockdown absoluut geen goed idee is en dat we ook moeten proberen om zoveel mogelijk, als het op een veilige manier kan – dat hoor ik u ook zeggen – die vrijetijdsactiviteiten en zeker ook de schoolactiviteiten van de kinderen te laten plaatsvinden. Dat moet natuurlijk op een veilige manier kunnen. Dat wil soms zeggen dat we maatregelen moeten nemen die niet fijn zijn, maar die er wel voor zorgen dat ze dat op een veilige manier kunnen doen en dat ze op een veilige manier ook bijvoorbeeld hun grootouders nog kunnen zien. Want ik denk dat dat ook essentieel is. Ik hoor mensen pleiten om toch maar voorzichtig te zijn met de grootouders. Ik denk dat die band tussen grootouders en kleinkinderen ook een heel belangrijke band is. Ik denk dat we daar toch ook echt voorzichtig moeten zijn en dat we op een veilige manier zowel de vrijetijds- als de schoolactiviteiten moeten laten doorgaan, onder andere door in te zetten op die ventilatie – het is daarstraks al uitgebreid besproken – om ervoor te zorgen dat die band tussen grootouders en kleinkinderen niet verbroken wordt.

De voorzitter: Mevrouw Beckers heeft het woord.

Roosmarijn Beckers (Vlaams Belang): Mijn partij heeft zich altijd gekant tegen beperkingen op de vrije tijd van kinderen. Het is dan ook heel erg om te zien dat er lokale besturen zijn die de vrijetijdsbesteding in open lucht van kinderen aan banden leggen, terwijl sporten natuurlijk gezond is, maar dat niet doen voor volwassenen. Daar verzetten wij ons ten stelligste tegen. Bovendien zijn kinderen – ik heb het zonet ook al gezegd bij mijn vraag aan minister Weyts – het hardst getroffen

door deze crisis terwijl ze er het minst ziek van worden. Mijn boodschap is dan ook: laat de kinderen met rust. Gun hen hun plezier.

Minister Dalle, u moet voor de kinderen opkomen, niet alleen in woorden maar ook in daden. Neem contact op met die lokale besturen die dergelijke kindonvriendelijke maatregelen nemen en praat ze alstublieft deze onzalige aanpak uit het hoofd.

De voorzitter: Mevrouw Ampe heeft het woord.

Els Ampe (Open Vld): Minister, iedereen snakt naar vrijheid, en zeker de jonge mensen. En de weg naar vrijheid, dat is vaccineren maar ook ventileren. We weten dat de jonge mensen hun tijd heel vaak doorbrengen bij jeugdbewegingen in jeugdlokalen, en dat een aantal van die lokalen niet geventileerd zijn. Experts zijn het er nochtans over eens dat elk lokaal goed geventileerd moet zijn met een luchtfilter, zodat er een minimale overdracht is van het coronavirus. Want hoe meer lucht er circuleert, hoe minder die overdracht kan gebeuren.

Vandaar mijn voorstel om zoveel mogelijk jeugdlokalen te voorzien van luchtfilters. Ik zou graag van u, minister, willen weten hoeveel er op dit moment zijn uitgerust met luchtfilters en of u een plan hebt om ervoor te zorgen dat al die lokalen uitgerust zijn en veilig zijn.

De voorzitter: De heer Vaneekhout heeft het woord.

Jeremie Vaneekhout (Groen): Minister, we dreigen inderdaad – afgelopen weekend leek het er alvast op – een beetje in de omgekeerde wereld terecht te komen, waarbij diegenen die medisch het minst kwetsbaar zijn voor het virus, het hardst getroffen worden door maatregelen die daarrond genomen zouden worden. Ik denk dat we het inhoudelijk in dit parlement allemaal eens zijn. Ik had alleen verwacht, afgelopen vrijdag, dat u iets sneller zou ageren. We hebben gemeenten gehoord die alle jongeren hebben laten testen. We hebben gemeenten gehoord die activiteiten stopgezet hebben. Eigenlijk heeft het toch een aantal dagen geduurd vooraleer er een zeer duidelijk signaal kwam van u als minister of van de Vlaamse Regering. Ik vraag me dus af of u op dit moment al zeer concrete contacten gehad hebt met de betrokken besturen om daar een antwoord op te formuleren.

Ik wil afsluiten met een oproep om, bij de keuzes die nu gemaakt zullen worden om het onderwijs recht te houden, dat op een goede manier te doen die niet ten koste gaat van de vrije tijd van kinderen en jongeren. Want kinderen zijn inderdaad meer dan leerobjecten, objecten die enkel kennis moeten verwerven.

Het zijn mensen die van alles willen, kunnen en laten. Minister, wilt u daar uw engagement onder zetten de komende dagen? En wilt u er vooral op focussen om de komende dagen ook buitenspelen mogelijk te maken? Het is te absurd dat we voetbalploegen verbieden om nog buiten te komen als dat gewoon buiten op een veld is.

De voorzitter: Mevrouw De Rudder heeft het woord.

Maaike De Rudder (CD&V): Minister, vanuit onze fractie kunnen we uw standpunt alleen maar mee verdedigen en ondersteunen. Alle kinderen hebben recht op hun vrijheid en dus kunnen we een kinderlockdown niet aanvaarden. Ook mijn collega, Tinne Rombouts, pleitte er eerder al voor om voldoende aandacht te geven aan jongeren tijdens deze crisis. Kinderen onder de twaalf jaar hebben dan ook nog niet het recht of de kans gehad om zich te laten vaccineren en dus mogen ze niet de dupe worden van de crisis.

Ik wil ook nog eens vragen en verwijzen naar de goede protocollen die afgesloten zijn tussen de jeugdsector en de virologen. De jeugdsector heeft toch al bewezen dat het goed loopt. We moeten vertrouwen hebben in de deskundigheid van de begeleiders in

het jeugdwerk. Dat is heel belangrijk. Mijn bijkomende vraag is dan ook of u de lokale besturen nog eens kunt oproepen en daarbij kunt verwijzen naar die protocollen, alvorens ze drastische maatregelen nemen en activiteiten annuleren.

De voorzitter: Minister Dalle heeft het woord.

Minister Benjamin Dalle: Collega's, ik begin misschien met de vraag rond de staat van onze jeugdlokalen en wat dat betekent voor activiteiten die binnen georganiseerd worden, in slecht geventileerde ruimtes. Puur naar cijfers toe moet ik zeggen dat het grootste deel van de jeugdinfrastructuur in handen is van lokale verenigingen. Daarvan wordt niet centraal bijgehouden wie eigenaar is en hoe dat georganiseerd wordt. Cijfers heb ik dus niet bij me, maar ik zou ze ook niet kunnen bezorgen nadien.

Wat mij betreft ligt de focus erop dat we jongeren moeten aanmoedigen om buitenactiviteiten te blijven beoefenen, om zoveel mogelijk buiten te doen. In het kader van de relancemaatregelen hebben we ook net een oproep gelanceerd ten belope van 7,7 miljoen euro om jeugdinfrastructuur te renoveren en up to date te zetten. Een van de doelstellingen daar is om met name de ventilatie van jeugdlokalen te versterken. Dat is denk ik een belangrijk punt.

Als je kijkt naar hoe het de afgelopen twee jaar is gelopen, is er altijd discussie geweest over de plaats van kinderen en jongeren. We moeten toegeven dat daar in de beginperiode onvoldoende aandacht voor was. Als het virus wild om zich heen slaat, als de mensen nog niet gevaccineerd zijn en als de risico's zeer groot zijn, dan is dat natuurlijk ook begrijpelijk. We hebben toen heel moeilijke beslissingen moeten nemen. Ik herinner aan dezelfde periode vorig jaar, toen we alle activiteiten voor jongeren vanaf twaalf jaar hebben moeten stopzetten. Ik herinner me de beslissing begin dit jaar, toen we de groepen moesten verkleinen en de jeugdactiviteiten in belangrijke mate aan banden zijn gelegd, niet alleen voor plustwaalfjarigen, maar ook voor mintwaalfjarigen. Gelukkig zijn we daar nu van af. In die periode zijn er ook heel wat lokale besturen geweest die vrijetijdsactiviteiten hebben stopgezet, en op sommige momenten was dat toen verantwoord.

Vandaag is de situatie echter helemaal anders. Het virus is overal en ook bij kinderen circuleert het. Zij zijn niet de motor van deze vierde golf, maar ze raken wel besmet, al worden ze zelden ernstig ziek en zijn ze zelden asymptomatisch. Het is wel een realiteit dat het virus onder kinderen circuleert.

Vrijetijdsactiviteiten werd in het begin van de lockdown, begin dit jaar, nog verantwoord met: we mogen de schoolbubbels niet mengen. Op het moment dat het virus overal zit, lijkt dat me een redenering die niet meer opgaat, zeker niet als je weet dat de risico's op zware ziekte dankzij vaccinatie ook heel erg beperkt zijn.

En effectief: de jeugdprotocollen hebben goed gewerkt. Op de website van ons departement kun je die vandaag nog altijd terugvinden. Die bieden houvast om activiteiten op een veilige manier te organiseren. Ik denk dat dat bijzonder belangrijk is.

Er zijn de afgelopen weken inderdaad gemeenten geweest die drastische maatregelen hebben genomen. Ik denk aan Hoeilaart, Wommelgem. Uiteraard zijn er dan contacten om te bekijken hoe dat moet gaan. Ik hoop dat daar waar maatregelen genomen zijn, die op heel korte termijn stopgezet kunnen worden. Ik stel met heel veel tevredenheid vast dat iedereen hier, kamerbreed, oppositie en meerderheid, het erover eens is dat we niet alleen de scholen moeten openhouden, maar dat we ook de vrijetijdsactiviteiten van kinderen maximaal moeten laten doorgaan.

Ik denk dat dit ook een heel duidelijk signaal is vanuit dit parlement in de richting van de lokale besturen. Collega Perdaens, u stelde ook de vraag hoe ik daar nog

extra de aandacht op zou vestigen. Ik heb gevraagd aan de diensten van collega Somers, de CCVO, om die oproep ook nog eens heel duidelijk naar alle lokale besturen te bezorgen: dat wij willen dat het leven van kinderen en jongeren kan doorgaan, en dat wij niet wensen dat hun activiteiten worden stopgezet.

De voorzitter: Mevrouw Perdaens heeft het woord.

Freya Perdaens (N-VA): De verspreiding van het virus indijken door te voorkomen dat scholengroepen elkaar aansteken via de vrijetijdsactiviteiten is een motivatie die we zien terugkeren bij de lokale adviezen. Zoals u aanhaalt is dat een logische redenering wanneer het alleen om haarden gaat, en het niet breed verspreid is. Nu, het mag sowieso niet ten koste van de activiteiten van deze kinderen zijn. U hoort mij al komen. U bent in een positie, in overleg met het lokale niveau en de jeugdwerking – wanneer het alleen om haarden gaat, en dus niet breder verspreid is in een ruimere regio – om het systeem van de klasbubbels te bekijken. Bij een lokale uitbraak in Hoeilaart, waar u al naar refereerde, is dat systeem met die klasbubbels onlangs met succes toegepast. Daardoor moesten vrijetijdsactiviteiten niet worden geschrapt. Minister, ik en de jongeren rekenen op u. Dank u. *(Applaus bij de N-VA)*

De voorzitter: De actuele vraag is afgehandeld.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier
– 984 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik wil op basis van artikel 50, punt 1, h), u welbekend, de toevoeging vragen van een voorstel van decreet tot wijziging van het Energiedecreet, met name wat betreft de problematiek van klanten met leverancier in de WCO, de wet op continuïteit van de onderneming.

De voorzitter: Goed, collega's, dat document is nog niet zo lang geleden opgeladen. We moeten sowieso schorsen, want we moeten daarmee beginnen. We moeten altijd met een voorstel van decreet beginnen; we kunnen niet beginnen met een voorstel van resolutie. Ik stel voor om de oppositie ook de tijd te geven om dat document even te lezen, en daarom een half uur te schorsen. Goed? *(Instemming)*

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, de plenaire vergadering wordt gedurende dertig minuten geschorst.

– *De vergadering wordt geschorst om 16.43 uur.*

– *De vergadering wordt hervat om 17.15 uur.*

De voorzitter: Collega's, we starten nu eerst met een teststemming.

– *De Vlaamse volksvertegenwoordigers voeren een teststemming uit.*

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht – 985 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: De heer Vandaele heeft het woord.

Wilfried Vandaele (N-VA): Voorzitter, ik wil van de gelegenheid gebruikmaken om de agendering te vragen van een voorstel van resolutie over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht.

De voorzitter: We zullen ons daar later over uitspreken. Is dat goed? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier – 984 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier.

Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, we vragen een uitbreiding van de regeling van noodleverancier. De situatie op de energiemarkt is precair en noopt ons tot actie want bepaalde leveranciers dreigen in de problemen te komen door de stijgende energieprijzen. Dit kan ook nadelige gevolgen hebben voor de consument. Daar willen we met dit voorstel van decreet een antwoord op bieden.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Algemene bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van decreet van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier.

De algemene bespreking is geopend.

Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): Voorzitter, we vragen een uitbreiding van de gevallen waarin de netbeheerder als noodleverancier optreedt. We hebben momenteel al een goede regeling voor de afnemers die een contract hebben met een leverancier die door een beslissing van de Vlaamse Regulator van de Elektriciteits- en Gasmarkt (VREG) niet meer mag leveren. Zij gaan naar een noodleverancier, maar in de gevallen waarin een energieleverancier een procedure tot gerechtelijke reorganisatie aanvraagt die wordt geopend, kan de regeling met de noodleverancier niet worden ingeroepen. De energieleverancier kan eenzijdig beslissingen nemen die voor de afnemers mogelijk negatieve gevolgen hebben.

Indien die procedure in gang wordt gezet, kan de afnemer in een juridisch vacuüm terecht komen en kan de decretale regeling in verband met de noodleveranciers niet in gang worden gezet. Dat kan nu in slechts drie limitatief opgesomde gevallen. Een afnemer kan zijn contract opschorten, maar niet beëindigen omdat zijn leverancier in een gerechtelijke procedure zit. Zo ontstaat een juridisch vacuüm.

De wijziging die we voorstellen, is een aanpassing van die drie limitatieve gevallen waarin de automatische regeling met een noodleverancier in werking treedt. We stellen voor die lijst uit te breiden. Indien een procedure tot gerechtelijke reorganisatie wordt aangevraagd en geopend, zullen alle afnemers van de leverancier dan automatisch voor maximaal zestig dagen aan de noodleverancier worden overgedragen.

We vragen tevens dit zo snel mogelijk in werking te laten treden, want we hebben weet van minstens een concreet geval, namelijk een bedrijf dat de procedure overweegt. Dat is ook de reden van de hoogdringendheid van dit voorstel van decreet. We willen de rechtszekerheid van de klanten verhogen, maar we willen ook vermijden dat de kosten van de gerechtelijke reorganisatie van een energieleverancier en de bijkomende kosten die hiermee gepaard gaan in ons aller energiefactuur worden gesolidariseerd.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Voorzitter, ik wil het pleidooi van de vorige spreekster versterken. Zoals ze terecht heeft geschetst, is de wet betreffende de continuïteit van de ondernemingen (WCO-wet) van toepassing. Een leverancier die in de problemen komt, kan een contract met een burger opzeggen. Alleen blijft die leverancier nog verantwoordelijk voor het afnamepunt en kan er bijgevolg geen andere leverancier in de plaats komen. Dit leidt tot onmogelijke situaties die we met dit voorstel van decreet willen verhelpen. Het is niet meer en niet minder dan een oplossing voor een klein vacuüm dat zou kunnen ontstaan.

De voorzitter: De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Voorzitter, we steunen dit voorstel van decreet en zullen het mee goedkeuren. We hebben al een vraag om uitleg aan de minister

over deze problematiek ingediend. Tegelijkertijd kijken we uit naar de door de minister aangekondigde wijziging van het decreet. Het is niet de bedoeling dat de mensen die plots bij een noodleverancier terechtkomen ineens een veel duurder tarief voorgeschoteld krijgen. Dit voorstel van decreet is een eerste goede stap, maar we hopen dat het aspect van de veel duurdere tarieven zal worden opgenomen in de toekomstige wijziging van het decreet, die er hopelijk snel zal komen.

De voorzitter: De heer Tobback heeft het woord.

Bruno Tobback (Vooruit): Voorzitter, de Vooruitfractie zal zich tijdens de stemming onthouden over dit voorstel van decreet. We erkennen het reële probleem waar de indieners op wijzen en de nood om een oplossing te bieden. We hebben evenwel het gevoel dat de manier waarop het hier nu wordt opgelost een gerechtelijke reorganisatie voor een leverancier in moeilijkheden in de toekomst de facto zal zijn uitgesloten.

Zodra een reorganisatie wordt goedgekeurd, stelt het voorstel van decreet dat alle contracten automatisch worden opgezegd en dat alle klanten onmiddellijk naar de noodleverancier gaan. Dat betekent dat de facto alleen een vereffening van de activiteiten overblijft en dat de idee van een reorganisatie a priori wordt uitgesloten.

Op zich is dat niet noodzakelijk een foute keuze, maar het leidt er wel toe dat er nu met deze regeling meer mensen bij een noodleverancier zullen terechtkomen dan in de huidige regeling.

Het ligt natuurlijk ook voor een stuk aan het feit dat we zeer in laatste instantie op de hoogte zijn van dit voorstel van decreet en van de problematiek en dat het dus ook niet echt mogelijk is om na te denken over een betere oplossing. We zijn ons daarvan bewust. Ik heb ook geen betere oplossing in mijn zak zitten – vandaar de onthouding –, maar we stellen ons vragen bij de impact van de manier waarop dit systeem zal werken en het gegeven dat er de facto in een aantal gevallen veel meer mensen dan strikt genomen noodzakelijk bij de noodleverancier zullen terechtkomen. Dat heeft een aantal gevolgen, waar mijns inziens beter over nagedacht moet worden.

Maar nog eens, het is beter om vandaag iets op te lossen dan niets op te lossen, want het probleem is natuurlijk reëel. We zullen ons dus onthouden bij de stemming.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Voorzitter, we hebben het voorstel van decreet bekeken en we zien ook wel de problematiek. Die wordt voor een stuk opgelost met wat op tafel ligt. Mijn fractie wil dit zeker en vast steunen.

Maar ook wij hadden toch wel de vraag – niet de vraag van de heer Tobback, alhoewel ik wel uitkijk naar het antwoord dat er zal komen van de initiatiefnemers – over de mensen die terechtkomen bij de noodleverancier zonder dat ze daar zelf verantwoordelijkheid in dragen, want het is de energieleverancier die in de problemen is geraakt om de een of andere reden. We moeten ervoor zorgen dat ze niet plots aan een heel duur tarief bij die noodleverancier terechtkomen. Dat is een bezorgdheid bij ons.

Maar alles samen genomen, denken we dat dit een goede stap is, dat er een verheldering nodig was op dit punt. We zullen het voorstel dus steunen.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, we zijn er ons natuurlijk terdege van bewust dat het geen ideale oplossing is. Als een leverancier failliet zou

gaan of in de problemen komt, moeten mensen zo snel mogelijk naar een ander degelijk contract of een andere leverancier kunnen overstappen.

Wat betreft de onmogelijkheid om nog een WCO aan te vragen, mijnheer Tobback: wanneer de leverancier ook nog andere activiteiten ontplooit, worden die activa natuurlijk wel in rekening genomen. Maar de reden waarom we een gelijke regeling voor iedereen inschrijven, is omdat anders het gevaar ontstaat dat een leverancier in WCO zijn lastige vaste contracten dumpt en alleen de dure variabele overhoudt. Op die manier krijg je natuurlijk een heel oneerlijke behandeling. Dan zou het te gemakkelijk zijn om alleen de kersen uit de taart te pikken.

Uiteraard is het engagement om in de komende maanden verder te zoeken naar een regeling die klanten die in die situatie terecht komen vlotjes naar een andere leverancier te laten overgaan.

De voorzitter: Mevrouw De Coninck heeft het woord.

Inez De Coninck (N-VA): De bezorgdheden die de collega's aanhalen, zijn zeker en vast een punt van aandacht. Zoals de heer Schiltz ook zegt, zitten we in een preciaire situatie, een kritische situatie, en dit is toch alvast een oplossing. We hebben gekozen voor het algemeen belang van de burger en het systeem op zich. Ik stel wel voor om dit eventueel na de winter in onze commissie te evalueren. Dan kunnen we misschien ook bekijken hoe het zit met die noodleverancier en of er al dan niet aanpassingen moeten gebeuren.

Wat betreft de prijs bij de noodleverancier heb ik begrepen dat die momenteel de goedkoopste tarieven heeft. Dat blijkt uit testen bij de VREG-simulator.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De algemene bespreking is gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de artikelsgewijze bespreking van het voorstel van decreet. *(Zie Parl.St. VI.Parl. 2021-22, nr. 984/1)*

– Er zijn geen opmerkingen bij artikel 1 tot en met 3.

De artikelsgewijze bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de artikelen en over het voorstel van decreet houden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan – 983 (2021-2022) – Nr. 1

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Björn Rzoska bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan. *(Opmerkingen)*

We moeten de twee voorstellen van resolutie apart behandelen om de eenvoudige reden dat het voorstel van de meerderheid nog niet is rondgedeeld. Ik zal eerst dat van de collega's van Groen behandelen.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, we hebben net het debat gevoerd. De toestand is heel ernstig. 90 procent van de geteste mensen hebben meer PFOS in hun bloed dan de drempelwaarde. 60 procent van die mensen hebben effectief ook gezondheidsrisico's. Die resultaten hebben een schok door Zwijndrecht gebracht. We moeten die onrust onmiddellijk proberen weg te nemen. De mensen in Zwijndrecht vragen testen. Ze willen weten hoe het met hun eigen gezondheid is en met die van hun kinderen. Dat is meteen het voorstel in dit voorstel van resolutie: laten we alstublieft niet wachten tot wanneer we uitgevlooid hebben wat en wie de kosten zal betalen. Laten we hun dit aanbod doen en nadien kijken hoe we het kostenvraagstuk oplossen.

We vragen de spoedbehandeling van dit voorstel van resolutie om geen tijd te verliezen. Deze Vlaamse Regering heeft al genoeg tijd verloren. Er is een krachtadig voorstel nodig voor de mensen van Zwijndrecht en omstreken om de onrust een plaats te proberen geven.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Dat er hierbij spoed is vereist, is duidelijk omdat de meerderheid de spoedbehandeling vraagt van een voorstel van resolutie dat ze heeft ingediend naar aanleiding van de hier gestelde vragen. Op dat vlak is er geen probleem. Inhoudelijk ...

De voorzitter: Neen, het gaat over de spoedbehandeling.

Koen Daniëls (N-VA): Dat is wat ik wil zeggen. Inhoudelijk zullen we straks verdergaan.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? (*Neen*)

Dan stemmen wij bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? (*Instemming*)

Het incident is gesloten.

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan.

De bespreking is geopend.

Mevrouw Schauvliege heeft het woord.

Mieke Schauvliege (Groen): Collega's, we hebben de spoedbehandeling van dit voorstel van resolutie gevraagd omdat de resultaten van het bloedonderzoek gisteren zijn bekendgemaakt. Die zijn heel zorgwekkend. We willen dan ook dat er heel krachtdadig wordt opgetreden en we stellen zes punten voor. Ten eerste vragen we dat 3M de uitstoot van PFAS onmiddellijk stopzet zowel in de lucht als in het water. We hebben deze namiddag gehoord dat er een aantal initiatieven bezig zijn, maar we willen dat de volledige uitstoot wordt stopgezet. Het gaat om persistente chemicaliën die niet afbreekbaar zijn en worden opgeslagen in het lichaam. Zolang die in het milieu worden geloosd en de kraan openblijft, wordt het probleem niet opgelost.

Ten tweede vragen we heel expliciet dat er geen enkele extra vervuiling wordt te- weeggebracht door grondverzet van de Oosterweelwerken. De Commissie Grond- verzet heeft aanbevelingen gedaan. Die moeten heel strikt worden opgevolgd en er moet extra nagedacht worden over maatregelen die ervoor zorgen dat de PFAS-vervuiling zich niet verder verspreidt. We zien dat de verspreiding via stof nog altijd mogelijk is.

Ten derde vragen we dat alle inwonenden van Zwijndrecht de kans krijgen om zich te laten testen binnen een straal van 5 kilometer rond 3M, en niet alleen testen, maar ook medisch laten begeleiden. Wij denken dat dat heel belangrijk is om de onrust die er op dit moment heerst, een plaats te kunnen geven – 'wegnemen' is niet het juiste woord, denk ik. Daarmee kunnen we een heel duidelijk signaal geven dat we de bewoners via alle mogelijke middelen proberen te ondersteunen.

Het vierde punt is heel belangrijk. Op dit moment is er een perimeter van 5 kilo- meter afgebakend. Binnen die 5 kilometer zijn een aantal maatregelen afgekon- digd. Daar valt een deel van Beveren, Kruibeke en Antwerpen onder. Maar sinds 2017 zijn er heel duidelijke signalen dat PFAS door 3M ook uitgestoten worden via de lucht, via de schouw. Als het via de lucht gebeurt, betekent dat natuurlijk dat die deeltjes ergens neerslaan. En dan moeten we kijken naar de overheer- sende windrichting, en dat is zuidwesten- en westenwind in Vlaanderen. Als we dan kijken waar die deeltjes neervallen, is dat ten oosten van 3M. En ten oosten van 3M ligt de stad Antwerpen, met bijna 1 miljoen inwoners. Ik denk dat het toch wel belangrijk is dat we geen risico's meer nemen en dat we ook in Antwer- pen uitgebreid gaan testen. Dat is op dit moment nog niet meegenomen in de voorstellen die op tafel liggen. Ik denk dat we geen risico's mogen lopen en dat we dat aandeel dat mogelijk ook te vinden is in Antwerpen, grondig moeten on- derzoeken. Die conclusie is afgetoetst bij professor De Boer, en die maakt zich ook ernstige zorgen over de inwoners van Antwerpen. Wij willen dus echt dat die perimeter verruimd wordt en dat de indicatie die er nu is en de logische redene- ring dat er ten oosten van 3M mogelijk ook gevolgen zijn, ook grondig verder worden onderzocht.

Ten vijfde: meten is weten, dat is één ding. Maar het is ook heel belangrijk dat de mensen begeleid worden om om te gaan met die resultaten en met de gevol- gen van de vaststellingen in onze omgeving. Daarom is het voorstel om een cris- iscel op te richten, waar alle inwoners terecht kunnen met hun medische, psy- chosociale en financiële vragen ten gevolge van de schade die ze lijden door de vervuiling. Op dit moment is er een mogelijk overleg voorzien op vrijdag. Dat is één moment. Het is belangrijk dat mensen daar continu gebruik van kunnen ma- ken en continu met hun vragen en zorgen bij die crisiscel terecht kunnen.

Ten slotte vragen wij dat de Vlaamse overheid garanties biedt om alle geleden schade bij de inwoners, zowel op medisch als op financieel vlak, te vergoeden en eventueel een voorfinanciering te voorzien, en dat dat verhaald wordt op 3M.

Dat zijn de zes voorstellen die we doen in dit voorstel van resolutie.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Voorzitter, collega's, deze middag hebben we hier een aantal actuele vragen gesteld aan zowel minister Demir als minister Beke, naar aanleiding van die hoge waarden. Over een aantal voorstellen die de collega's van Groen doen, zou je kunnen denken: 'Ja, we doen dat. Gewoon, zo.' Maar de realiteit noodzaakt ons om toch een aantal randbemerkingen te maken, die we dan ook hebben opgenomen in een voorstel van resolutie dat we met CD&V, Open Vld en de N-VA hier indienen. Sta mij toe op een aantal zaken in te gaan.

Minister Beke heeft hier aangegeven dat er in het kader van bloedonderzoek beperkingen zijn, gewoon wat betreft capaciteit. Dan moet je natuurlijk opletten dat je aan burgers niet zegt dat ze zich nu kunnen laten testen. Want als je 'nu' zegt, is het 'nu'. En dan wordt het moeilijk om daaraan te voldoen. Daarom stellen wij voor, collega's, om de capaciteit die er vandaag is, maximaal te benutten en mensen dus ook de kans te geven om zich te laten testen, maar ook te zoeken naar bijkomende capaciteit om te testen, bijvoorbeeld in het buitenland.

Ten tweede, zo kunnen mensen in een bredere perimeter rond het bedrijf van 3M zich testen. Jullie verwijzen naar die 5 kilometer. Het onderzoek dat vandaag voorligt op basis van het bloedonderzoek heeft aangetoond dat het in sommige richtingen meer en andere richtingen minder van toepassing is. Zowel ikzelf als collega Schiltz en collega Van Rompuy hebben erop gewezen dat, als je puur die afstandspereimeter neemt, iemand die dertig jaar in Zwijndrecht heeft gewoond en toevallig iets verder woont dan die 5 kilometer, erbuiten valt. En dat lijkt ons dan toch belangrijke info om mee te nemen.

Daarom roepen we er vanuit de meerderheid toe op in om het opgezette biomonitoringonderzoek, maar ook in de medische monitoring en de koppeling van die medische gegevens, niet alleen te kijken naar die bloedwaarden, maar dat ook uit te breiden naar onder andere de oud-werknemers van 3M, maar ook bewoners uit de ruimere omgeving die langdurig werden blootgesteld aan PFAS – dat is de ene richting. En we roepen ook op om de andere richting mee te nemen: mensen met medische aandoeningen in de omgeving die kunnen worden gelinkt aan langdurige blootstelling aan PFAS. Ook bij hen moet een omgekeerde screening gebeuren in het kader van de bloedwaarden van PFAS. We denken dat dat duidelijker en beter is, en ook iets genuanceerder dan wat jullie naar voren brengen, collega's.

Ik kom tot mijn derde punt. U zegt dat we die crisiscel moeten oprichten. We waren gisteravond aanwezig op de persconferentie en hebben dat dus ook gevolgd. U weet al dat die deelnemers wiens resultaat hoger is dan de HBM-II-richtwaarde (humane biomonitoring) de kans krijgen op een een-op-eenconsult met een milieuarts. En ook de huisartsen zijn betrokken. Daar wordt vandaag dus al op ingezet. Wij vragen om die informatie voort te zetten, om inwoners daarover te informeren.

Wat betreft het onmiddellijk stopzetten van die uitstoot is de minister heel duidelijk: daar is eigenlijk geen resolutie voor nodig, omdat het traject loopt. Men heeft een handhavingprocedure opgestart, men heeft daarop ingezet. En we vragen eigenlijk dat de omgevingsinspectie haar rol zo volledig mogelijk speelt. En als het moet, moet die aangekondigde veiligheidsmaatregel op korte termijn in uitvoering worden gebracht.

Collega De Bruyn heeft er daarnet naar verwezen: om sommige processen veilig af te bouwen, moet je soms wat meer tijd nemen. En ik neem aan, collega's, dat we minstens die veiligheid in het vizier houden en dat we, als die stopzetting er effectief komt, daar verder op inzetten.

U verwijst in uw resolutie naar de bodem. We hebben de commissie Vrancken. En die commissie heeft een aantal voorstellen gedaan aan onder andere Lantis om tegemoet

te komen aan een aantal opmerkingen. Dat wordt ook verder opgevolgd. We denken dat er daaraan reeds is voldaan en dat dat gewoon kan worden voortgezet.

Wat betreft de geleden schade willen we toch nog een stapje verder gaan. Die opgestarte ingebrekestelling, die schadeloosstelling, moet er zijn voor alle kosten, voor alle gezondheidsonderzoeken die er zijn, maar ook voor alle gevolgen van PFAS-vervuiling en sanering, voor alles. Daar willen we tot een gecoördineerde aanpak komen, dus niet alleen de medische en psychosociale aspecten, maar ook veel verder dan dat, om ook die zaken in ogenschouw te nemen en die kosten te blijven verhalen.

Daarnaast is er iets dat wij als parlementsleden absoluut willen, maar dat we ook bij jullie, bij de regering in de PFOS-commissie hebben gehoord, namelijk dat we met alle instrumenten – juridische, maar ook andere instrumenten die we hebben – druk moeten blijven uitoefenen op 3M om alle informatie te blijven bezorgen. Dat vinden we cruciaal. En dat is vandaag ook gebleken bij de verschillende vragenstellers, bij de verschillende tussenkomsten – ook collega Schiltz heeft ernaar verwezen.

En ten slotte heb ik nog een laatste punt. Wat we niet zien in jullie resolutie, maar wat wij wel opnemen in onze resolutie, is het feit dat Vlaanderen hier niet alleen in staat. De meerderheid is van mening – en ook de minister heeft dat bevestigd – dat we op Europees niveau die aanpak tot terugdringing van PFAS moeten verkrijgen. Wij vragen een Europees verbod voor PFAS voor niet-essentiële toepassingen. Ik verklaar mij nader. PFAS zijn op dit moment onder andere nodig voor nierdialyse. We zouden niet graag zien gebeuren dat de nierdialyse moet worden stopgezet omdat we daar op dit moment geen andere stoffen voor hebben.

Dus bijgevolg, collega's van Groen, denken we dat in jullie voorstel van resolutie, waar een aantal grote principes in staan waar we tot op zekere hoogte weliswaar in mee kunnen gaan, een aantal zaken ontbreken. Een aantal zaken zijn ietwat onzorgvuldig. Bijgevolg hebben we een aantal genuanceerde, meer uitgebreide en ook meer omvattende zaken in onze resolutie opgenomen. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): In aanvulling van wat collega Daniëls gezegd heeft wil ik nog het volgende stellen. Ten eerste delen we natuurlijk de ambitie over meerderheid en oppositie heen om zoveel mogelijk mensen die bezorgd zijn de mogelijkheid te bieden om een bloedonderzoek te kunnen laten doen en dat in een bredere perimeter dan we tot nu toe gedaan hebben. De beperking die daar opzit is er niet een van budgettaire aard. Het is er louter een van capaciteit. De bestaande capaciteit willen we maximaal benutten. Dat hebben we nu al gedaan en dat wensen we door te trekken.

En ten tweede zullen we alles in het werk stellen om bijkomende capaciteit te vinden in binnen- en buitenland om zoveel mogelijk mensen de mogelijkheid te bieden – als ze dat wensen – om een bloedonderzoek te kunnen doen. Dat is eigenlijk ook de aanpak die we toegepast hebben met betrekking tot het testen bij het coronavirus, namelijk niet zozeer een budgettaire beperking, maar wel tot welke mate kunnen we de capaciteit maximaal benutten en opdrijven. Dat is de manier waarop we het wensen aan te pakken. Zo staat het in deze resolutie en dat steunen we als meerderheid.

De kosten die hierbij gemaakt worden willen we natuurlijk verhalen op de vervuiler. Dat valt onder andere onder de ingebrekestelling die al is aangekondigd. Daarnaast zijn er nog een aantal andere zaken die door collega Daniëls zijn aangekondigd en toegelicht, en ook door de minister. Dat is namelijk de uitbreiding van de no regret-maatregelen, voor zij die verhoogde waarden hebben de mogelijkheid om individueel een milieuarzt te zien of bij de huisarts te gaan, en infomomenten

organiseren voor zij die nog geen onderzoek hebben kunnen doen. Zoals ik in het begin gezegd heb zullen we voor die mensen de capaciteit maximaal benutten, plus nog op zoek gaan naar bijkomende mogelijkheden om onderzoek voor hen mogelijk te maken.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): Collega's, daarbij aansluitend en ook niet onbelangrijk is dat er naast het opgezette biomonitoringsonderzoek ook medische monitoring wordt ingesteld waarmee we langdurig de medische gevolgen van deze blootstelling kunnen in kaart brengen. Uiteraard gaan we dat, zoals u gehoord hebt – unaniem, denk ik – verhalen op de boosdoener in kwestie. Ik denk, collega's, dat met deze resolutie er duidelijk een heel breed draagvlak is, zowel op de regeringsbanken als vanuit dit parlement om de problematiek grondig en degelijk aan te pakken. Het maakt me niet gelukkig want het is dramatisch, maar het stemt mij hoopvol dat de politiek een vuist maakt wanneer het kot te klein is of wanneer de maat vol is.

De voorzitter: Collega Claes, u had ook vroeger aan bod kunnen komen, maar u vraagt nu pas het woord.

De heer Claes heeft het woord.

Bart Claes (Vlaams Belang): Wij zullen, collega's, dit voorstel van resolutie van Groen wel steunen. Ik denk dat alle bevindingen en eisen die erin staan volledig aansluiten bij hetgeen wij daarstraks ook hebben gevraagd bij de behandeling van de actuele vragen.

Ik kan al aankondigen dat we ook de resolutie van de meerderheid zullen goedkeuren, want laat ons eerlijk zijn: eigenlijk is het twee keer hetzelfde. Er wordt hier een beetje gekommaneukt, maar we zullen beide steunen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik moet eerlijk zeggen dat het geen gemakkelijke discussie is aangezien de resolutie van de meerderheid pas tijdens de discussie is doorgestuurd. Ik heb ze, eerlijk gezegd, nog niet in detail kunnen bekijken want ik heb ook geprobeerd om het debat te volgen. Dat is een beetje vervelend. Maar goed. Er zijn een aantal belangrijke punten waarover we daarstraks de verontwaardiging deelden en waarrond er een aantal extra maatregelen dienen te worden genomen. Dan is het goed dat wij als parlement de regering aanjagen.

Ik denk dat de resolutie van de meerderheid, voor zover ik ze heb kunnen bekijken, op een aantal punten nog niet ver genoeg gaat. Daarom zullen we nog een aantal amendementen indienen. Ik neem aan dat we daar nog even de tijd voor krijgen. U kunt wel zuchten, collega Schiltz, maar als u pas doorstuurt op het moment dat we de bespreking al begonnen zijn, dan is het voor ons als oppositie pas echt moeilijk werken. Ook al willen we proberen om hier over meerderheid en oppositie samen tot iets te komen. Maar dat is echt geen manier van werken. U moet ons dat echt wel vergeven. We willen dat op een ernstige manier doen. U kunt dan wel zuchten als we zeggen dat we amendementen willen indienen, maar dat vind ik niet serieus.

De voorzitter: Collega Anaf, gewoon een vraagje, u zult die nog indienen? Die zijn nog niet ingediend?

Hannes Anaf (Vooruit): Neen, natuurlijk niet. We hebben tien minuten geleden het voorstel van resolutie gekregen.

De voorzitter: Dan moeten we straks gewoon schorsen; dat is goed.

Hannes Anaf (Vooruit): We hopen zo tot iets te kunnen komen dat wij ook kunnen steunen, want ik vind dat het voorstel van resolutie van de meerderheid, zeker op het vlak van testing, niet ver genoeg gaat.

Collega's, laat ons eerlijk zijn, de resultaten van die bloedonderzoeken hebben ons allemaal een stomp in onze maag gegeven maar we wisten dat die er zaten aan te komen, dat het er achthonderd waren. Eerst waren ze voor half oktober aangekondigd, dan voor eind oktober. Dat is geen probleem, maar het kan toch geen grote verrassing zijn dat er een aantal zaken zijn vastgesteld die zijn vastgesteld. Die indicatie hadden we toch wel al. De vraag om dan een brede testing te kunnen doen, is dan toch ook geen vraag die pas gisteren is opgeborreld. U had dit toch wel kunnen verwachten. En dan vind ik het zoeken naar bijkomende capaciteit eigenlijk niet voldoende. Ik denk dat men moet garanderen dat er extra capaciteit wordt gevonden.

Een regering die deze problematiek, die zo lang verwaarloosd is geweest, echt ernstig neemt, had ervoor gezorgd dat de capaciteit al voorhanden was op het moment dat de resultaten, gisteren, werden gecommuniceerd en had meteen aan de burgers kunnen zeggen welke maatregelen zouden worden genomen om ervoor te zorgen dat mensen die ongerust zijn, ook kunnen worden getest.

Waar ik de meerderheid wel in bijtreed, is dat we breder moeten gaan dan enkel die perimeter van 5 kilometer. Ik vind dat er ook goede elementen zitten in het voorstel van resolutie maar we zullen toch nog een aantal amendementen indienen om ervoor te zorgen dat het een nog beter voorstel van resolutie wordt.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Voorzitter, collega's, ik ben opgegroeid in Hoboken waar er ook een zeer groot probleem is van industriële vervuiling. Na tientallen jaren strijd door de omwonenden, door de mensen in de fabriek en door heel wat dokters in de buurt, zijn er een aantal heel goede maatregelen genomen om de gezondheid van de mensen die in de buurt wonen of woonden, in het oog te houden.

Ik denk dat we vandaag in Zwijndrecht met een probleem zitten dat minstens even groot is als dat van Hoboken. Het gaat om een andere vervuilende stof en om andere gevolgen maar ik denk dat we moeten leren van de maatregelen op plaatsen waar men al met een dergelijke vervuiling is omgegaan. Daarbij moet de prioriteit gaan naar de gezondheid, iets wat tot nu toe absoluut niet het geval was in het beleid van de afgelopen jaren.

De zaken die vandaag zijn genoemd, het testen, het gezondheidsonderzoek, de medische opvolging, zijn essentiële zaken die voor iedereen die kan worden getroffen bereikbaar moeten zijn. In die zin vind ik het voorstel van resolutie van de meerderheid wel bijzonder voorwaardelijk opgesteld en begrijp ik niet dat men zich niet kan engageren om dat in orde te brengen.

Wat er in Hoboken ook gebeurt, naast het feit dat er wordt getest, is dat er niet gewoon wordt geïnformeerd. Vandaag zegt men dat men de mensen blijft informeren, dat er nog wel eens een infosessie komt, dat men nog eens een consultatie kan doen bij een milieukundige. Dat is niet wat we in Hoboken hebben. In Hoboken hebben wij een wijkverpleegkundige wiens job het is om de wijk gezond te houden, die iedereen kent die daar woont, die het probleem van de loodvergiftiging door en door kent, die de resultaten krijgt van de mensen die worden getest enzovoort. Dat is wat we nodig hebben in Zwijndrecht, geen informatiesessies, geen webinars, geen foldertjes, maar mensen die naar die wijk gaan en die als verantwoordelijkheid krijgen om die wijk gezond te houden. Dat is wat we nodig

hebben en dat staat niet in het voorstel van resolutie van de meerderheid. Ik denk dat dat daar absoluut in moet staan. Als we dat in Hoboken doen, zie ik echt niet in waarom we dat niet zouden doen in Zwijndrecht. Het probleem is minstens even groot, zo niet, groter.

Wanneer het gaat over testing, iets wat in beide voorstellen van resolutie ontbreekt, maar waarover wij amendementen zullen indienen, is er het aspect van kinderen onder de 12 jaar, die om onbegrijpelijke redenen tot nu toe uit het onderzoek zijn gehouden. Ik heb verschillende keren aan de heer Vrancken gevraagd waarom, maar ik heb daar nog nooit een antwoord op gekregen. Ik kan daar ook geen zinnig antwoord op bedenken. Ook daarover zullen we zeker amendementen indienen, om de mogelijkheid te geven aan ouders – zij beslissen daar uiteindelijk over – om hun kinderen onder de 12 jaar ook te laten testen.

Dat waren onze opmerkingen daarbij. Ook wij zullen tijdens de schorsing nog een aantal amendementen indienen om ervoor te zorgen dat deze voorstellen van resolutie vooruit gaan.

De voorzitter: De heer Rzoska heeft het woord.

Björn Rzoska (Groen): Ik wil namens onze fractie even reageren. Mijnheer Daniëls, dit valt me wat zwaar. Ik zal het zeggen hoe ik het denk. Ik vind het heel jammer dat de meerderheid hier opnieuw de techniek toepast – dat doet u regelmatig – waarbij u begint te fileren. U haalt ons voorstel van resolutie door een soort papierversnipperaars, waarbij u kijkt naar kleine woordjes en elementjes, en dan gaat u zelfs al in op een bespreking van een voorstel van resolutie die door de plenaire vergadering nog niet eens werd aanvaard om te bespreken. U zet daar uw voorstel van resolutie tegenover, die dan veel beter en structureler en wat weet ik allemaal is dan dat van ons.

Mijnheer Daniëls, u gedraagt zich dan heel denigrerend naar de oppositie, die probeert om op een actuele situatie in te spelen, waarbij heel wat mensen in Zwijndrecht in paniek zijn, echt in paniek – ik zeg niet dat u dat niet onderkent –, moedeloos zijn, ontredderd zijn over wat er gisteren naar boven is gekomen. In plaats van dan eventueel tijdens de schorsing die we zonet hadden, even tot bij ons te komen en te zeggen: misschien moeten we dit samen doen, misschien moeten we dit amenderen, misschien moeten we het schouder aan schouder doen zoals in de onderzoekscommissie, haalt u hier een soort van parlementair spel naar boven en dat kan ik absoluut niet waarderen.

Dan begint u over details te gaan, alsof wij de financiële compensatie bijvoorbeeld zouden beperken tot de medische kosten. De titel van het voorstel van resolutie is heel duidelijk, die wil gewoon proberen over de actualiteit inzake de bloedonderzoeken en de resultaten daarvan een aantal beslissingen te nemen. Maar u stelt het dan voor alsof wij alleen de medische kosten meenemen en het bij jullie veel breder gaat. U zoekt dan tegenstellingen in een debat waar er volgens mij op dit moment geen tegenstellingen zijn.

Dan had ik toch gehoopt dat er ergens een politieke volwassenheid is. De collega van het Vlaams Belang heeft het eigenlijk gewoon gezegd: jullie hebben in ijltempo nog een voorstel van resolutie gemaakt terwijl het misschien gemakkelijker was om ons voorstel van resolutie te amenderen, of ons eventueel uit te nodigen om het samen in te dienen en dan ook aan te passen op de punten waar u dat wilt.

En ja, er zit een essentieel punt in waarbij ik vind dat we niet meer kunnen zeggen aan de mensen in Zwijndrecht: we gaan eerst kijken of we capaciteit hebben bij de labo's die we hebben en ook in het buitenland, en pas dan op uw meer dan terechte vraag bekijken of we daarop een antwoord kunnen geven.

Mijnheer Daniëls, op dit moment maken heel wat mensen in die regio zich zorgen. Was de perimeter van 5 kilometer niet voldoende? Moesten daar ook de mensen in zitten die daar hebben gewoond en die nu buiten de perimeter wonen? Voor ons is dat geen enkel probleem. Goed idee. Dan hadden we dat ook met veel plezier aangepast. Dus zoek in dit dossier alstublieft geen tegenstellingen waar er geen zijn.

Misschien nog een kleine reactie op collega D'Haese over de min 12-jarigen. In ons voorstel van resolutie staat wel degelijk: aan alle personen die binnen een straal van 5 kilometer wonen. In se hebben we dus iedereen gevat, ook alle min 12-jarigen. Ik denk dat heel wat ouders zich vandaag ongerust maken over welke impact dit heeft op hun kinderen.

Goed, ik kijk ook uit naar de amendementen van collega Anaf op het voorstel van resolutie van de meerderheid, maar af en toe valt het politieke spel me bijzonder zwaar.

De voorzitter: De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega Rzoska, over politiek spel gesproken, ik heb kennis genomen van het voorstel van resolutie van Groen toen ik daar vooraan stond. Mevrouw Schauvliege heeft daar vooraan gezegd: we gaan met Groen een voorstel van resolutie indienen. Om 15:33 uur werd het ondertekend. Er is ons geen vraag gesteld. Niemand heeft ons een vraag gesteld. Als u hier nu komt zeggen dat u betreurt geen vraag te hebben gekregen, dan kan ik alleen maar vaststellen dat uw fractie om 15:33 uur, zonder iemand in dit parlement te kennen, iets heeft ingediend. Dat kan ik alleen maar vaststellen en dat betreurt ik.

Wij hebben met de meerderheid, met CD&V, Open Vld en de N-VA, naar aanleiding van de vele actuele vragen die er zijn gesteld, ook de antwoorden van de ministers – dat is toch niet onbelangrijk – mee verwerkt in ons voorstel van resolutie, onder andere over de capaciteit, onder andere over de perimeter. Die hebben we meegenomen in ons voorstel van resolutie, om op die manier een nog meer inhoudelijk en sterker voorstel van resolutie te maken.

Heeft er iemand van de meerderheid gezegd dat er in jullie voorstel van resolutie geen belangrijke elementen zitten? Neen, ik ben daar trouwens mee begonnen. Kom hier nu toch niet zeggen dat u geen vraag hebt gekregen, want nog voor het debat gedaan was, was het voorstel van resolutie van Groen ingediend en had niemand hier een vraag gekregen. Tot daar wat u noemt het politieke spel.

Inhoudelijk zullen we bekijken welke amendementen er nog worden ingediend.

De voorzitter: De heer Schiltz heeft het woord.

Willem-Frederik Schiltz (Open Vld): De Open Vld-fractie is zeker niet de enige eigenaar van de verontwaardiging in dit dossier. Dat zijn we allemaal. Dat heb ik gemerkt. Ik heb net gezegd dat ik tevreden ben dat de politiek gezamenlijk een vuist maakt. Als een bepaalde fractie een voorstel van resolutie indient en een andere fractie een ander: de kleur van de kat is minder belangrijk, zolang ze maar muizen vangt. De meerderheid is ervan overtuigd dat haar voorstel van resolutie iets beter is. De oppositie is ervan overtuigd dat haar voorstel van resolutie iets beter is. We wachten ook de amendementen af en zullen die wegen op hun merites. Iedereen stemt dan in eer en geweten.

Collega's, laten we het debat niet laten verglijden tot 'ik ben zuiverder op de graat dan de andere'. Laten we vooral aan de buitenwereld een duidelijk signaal geven, welk voorstel van resolutie ook goedgekeurd wordt, dat dit parlement aan 3M zegt dat het genoeg is, dat het de gezondheid van de bevolking ter harte neemt en er alles aan doet om dit zo kordaat en zo correct mogelijk op te volgen.

De voorzitter: De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Voorzitter, ik wil eigenlijk gewoon aankondigen dat onze amendementen ondertussen al een tijdje ingediend zijn. Moet ik die nu toelichten? Want eigenlijk hebben ze betrekking op het voorstel van resolutie van de meerderheid.

De voorzitter: Neen, dat gaat niet.

Hannes Anaf (Vooruit): Dan zal ik ze dadelijk toelichten.

De voorzitter: De amendementen van de Vooruitfractie zijn blijkbaar ingediend. Collega D'Haese, zijn uw amendementen al ingediend? Neen? Hoeveel tijd denkt u daarvoor nodig te hebben?

Jos D'Haese (PVDA): Daar is niet veel tijd voor nodig. Ik wachtte nog heel eventjes de schorsing af. Anders doen we het nu ondertussen.

De voorzitter: Ik heb u niet verstaan.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wachtte de schorsing nog even af, maar anders doe ik het nu ondertussen.

De voorzitter: Maar ik moet nu schorsen, want we beginnen aan de bespreking van het voorstel van resolutie van de meerderheid.

Jos D'Haese (PVDA): Ik wilde zeggen: ik wachtte de schorsing af om de amendementen in te dienen om die daarna te kunnen bespreken.

De voorzitter: Maar hoeveel tijd hebt u daarvoor nodig?

Jos D'Haese (PVDA): Vijf minuten of zo. Dat hoeft niet veel meer te zijn dan dat, denk ik.

De voorzitter: Vijf minuten om goede, gefundeerde amendementen te schrijven?

Jos D'Haese (PVDA): Ik ben al lang aan het nadenken, voorzitter. Dit debat is me ook niet geheel vreemd.

De voorzitter: Collega's – en ik kijk ook naar collega Anaf – een schorsing van 20 minuten, volstaat dat om ten eerste amendementen in te dienen en ten tweede rondgedeeld te worden?

Hannes Anaf (Vooruit): Onze amendementen zijn al ingediend.

De voorzitter: De amendementen van de Vooruitfractie zijn blijkbaar al ingediend en moeten nog rondgedeeld worden. De amendementen van de PVDA moeten nog ingediend en rondgedeeld worden.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie houden.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, we schorsen de vergadering.

– *De vergadering wordt geschorst om 18.04 uur.*

– De vergadering wordt hervat om 18.27 uur.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht – 985 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Voorstel tot spoedbehandeling

De voorzitter: Dames en heren, vanmiddag heeft de heer Wilfried Vandaele bij motie van orde een voorstel tot spoedbehandeling gedaan van het voorstel van resolutie van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, voorzitter, naar aanleiding van de actuele vragen vandaag, de antwoorden van de ministers daarop, de vaststelling van de bloedwaarden bij de inwoners van Zwijndrecht en de termijnen die door Handhaving zijn opgelegd, denken we dat we dit voorstel van resolutie vandaag aan de agenda moeten toevoegen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Dan stemmen we nu bij zitten en opstaan over het voorstel tot spoedbehandeling.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling wensen aan te nemen, drukken op 'Ik sta op'.

De volksvertegenwoordigers die het voorstel tot spoedbehandeling niet wensen aan te nemen, drukken op 'Ik blijf zitten'.

Het voorstel tot spoedbehandeling is aangenomen. Dan stel ik voor dat het voorstel van resolutie van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht onmiddellijk wordt behandeld.

Is het parlement het daarmee eens? *(Instemming)*

Bespreking

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is het voorstel van resolutie van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht.

De bespreking is geopend.

De heer Daniëls heeft het woord.

Koen Daniëls (N-VA): Collega's, ik denk dat we namens de indieners van de meerderheid daarnet al in antwoord op de resolutie van Groen hebben toegelicht welke elementen en welke nuances we in onze resolutie opnemen. Ik denk dat het weinig zinvol is om dat hele debat nog eens over te doen.

De voorzitter: Dat vind ik wijs.

De heer Anaf heeft het woord.

Hannes Anaf (Vooruit): Ik wil onze amendementen die we zouden voorstellen, toch even toelichten.

In het eerste amendement zouden we laten toevoegen om onmiddellijk een mobiele crisiscel op te richten die lokaal aanwezig is, waar alle inwoners terecht kunnen met al hun medische, psychosociale en financiële vragen. Dat was een punt dat ook in de resolutie van de collega's van Groen stond en waar ik daarstraks ook tijdens de actuele vragen had op aangedrongen.

Ons tweede amendement gaat erover dat we bijkomende capaciteit zouden willen garanderen in plaats van ze te zoeken. Ik denk dat we dat aan de mensen van Zwijndrecht en omgeving wel verschuldigd zijn.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): Ja, ik licht ook graag even het amendement toe. Er zitten een aantal elementen in om te specificeren hoe het onderzoek rond de bloedwaarden moet worden uitgebreid, als u het ons vraagt. Dat is, zoals ik al zei, een kwestie van de kinderen onder 12 jaar, maar ook de mensen die in werkplaatsen werken waar met PFOS gewerkt wordt. We denken dan zowel aan chemische bedrijven als aan de werven op Oosterweel. Ik heb ook laten expliciteren dat 'mensen rond 3M' mensen zijn die rond 3M wonen of werken. Zoals u weet, zijn er een heel aantal bedrijven vlak naast 3M gelegen, waar men niet met PFAS werkt, maar waar men vaak wel langer aanwezig is dan dat men thuis aanwezig is. Dat zijn een aantal zaken om te specificeren wat we juist bedoelen met het uitbreiden van de groep van mensen die getest kan worden. Ik denk dat dat allemaal mensen zijn bij wie er een heel grote vraag is om dat vandaag ook te kunnen doen. Gezien de resultaten die we hebben gezien, denk ik dat er ook een heel hoge nood is dat die mensen getest kunnen worden, hopelijk gerustgesteld, en anders verder geholpen.

De voorzitter: De heer Van Rompuy heeft het woord.

Peter Van Rompuy (CD&V): Wij hebben goed geluisterd naar de oppositie, en we zijn een amendement aan het schrijven om te proberen op een aantal punten overeenstemming te vinden. Eigenlijk is de tekst klaar. Die wordt nu ingediend. Mochten we nog enkele minuten schorsing kunnen hebben, dan denk ik dat we dit op een convenabele manier kunnen afronden.

De voorzitter: Tien minuten?

Peter Van Rompuy (CD&V): Ja, dat moet volstaan. Dat is meer dan genoeg.

De voorzitter: Dames en heren, de plenaire vergadering wordt geschorst.

– De vergadering wordt geschorst om 18.33 uur.

– De vergadering wordt hervat om 18.53 uur.

De voorzitter: Collega's, het amendement van de meerderheid zit nu in jullie mailbox.

Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

De bespreking is gesloten.

We zullen straks de hoofdelijke stemmingen over de amendementen en over het voorstel van resolutie houden.

VOORSTEL VAN DECREET van Andries Gryffroy, Robrecht Bothuyne, Willem-Frederik Schiltz, Inez De Coninck, Tinne Rombouts en Wilfried Vandaele tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat een uitbreiding van de gevallen betreft waarin de netbeheerder optreedt als de noodleverancier

– 984 (2021-2022) – Nr. 1

Artikelsgewijze stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over artikel 1 tot en met 3.

Stemming nr. 1

Ziehier het resultaat:

104 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord;
11 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement artikel 1 tot en met 3 aan.

De redenen voor onthouding zijn daarnet door collega Tobback toegelicht? (*Instemming*)

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van decreet.

Stemming nr. 2

Ziehier het resultaat:

105 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
93 leden hebben ja geantwoord;
12 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van decreet aan. Het zal aan de Vlaamse Regering ter bekrachtiging worden overgezonden.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Mieke Schauvliege en Björn Rzoska over de meting van hoge PFAS-waarden bij de omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht en de voortgangsbewaking daarvan

– 983 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 3

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
48 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie niet aan.

VOORSTEL VAN RESOLUTIE van Koen Daniëls, Tinne Rombouts, Willem-Frederik Schiltz, Piet De Bruyn, Stijn De Roo en Freya Perdaens over het verder gevolg geven aan de hoge PFAS-bloedwaarden van de metingen bij omwonenden van het bedrijf 3M in Zwijndrecht – 985 (2021-2022) – Nrs. 1 tot en met 4

Stemmingen over de amendementen

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 1, van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche, Bruno Tobback en Conner Rousseau.

Stemming nr. 4

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
48 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 3, van Jos D'Haese.

Stemming nr. 5

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
49 leden hebben ja geantwoord;
65 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 2, van Hannes Anaf, Freya Van den Bossche, Bruno Tobback en Conner Rousseau.

Stemming nr. 6

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
49 leden hebben ja geantwoord;
66 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over amendement nr. 4, van Peter Van Rompuy, Willem-Frederik Schiltz, Koen Daniëls, Mieke Schauvliege en Hannes Anaf.

Stemming nr. 7

Ziehier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
115 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het amendement aan.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over het voorstel van resolutie.

Stemming nr. 8

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;

114 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement het voorstel van resolutie aan. De resolutie zal aan de Vlaamse Regering worden overgezonden.

MOTIE van Ilse Malfroot, Stefaan Sintobin, Suzy Wouters, Immanuel De Reuse en Chris Janssens tot besluit van de op 12 oktober 2021 in commissie gehouden interpellatie door Ilse Malfroot aan minister Wouter Beke over de crisis in de sector van de kinderopvang – 962 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Malfroot heeft het woord.

Ilse Malfroot (Vlaams Belang): Ik zal kort de motie toelichten en waarom we deze hebben ingediend. De kinderopvang staat in brand, zoals u weet, maar er wordt niet geblust. De sector kampt met twee gigantische problemen.

Ten eerste, niet elk kind en niet elke ouder zijn voor deze regering evenveel waard. Zo zijn er ouders die hun kinderen kunnen laten opvangen aan een inkomensstarief, maar er zijn ook ouders die een vaste prijs moeten betalen voor de opvang van hun kind. Dus, niet elk kind heeft gelijke opvangkansen.

Ten tweede, niet elke medewerker of elke uitbater is evenveel waard. De kinderopvangbegeleiders hebben geen loon naar werken. Ze hebben te kampen met een hoge werkdruk en ze worden ondergewaardeerd. Ze vragen twee dingen. Ten eerste, opnieuw voluit hun job kunnen doen, en dat is vooral vol passie instaan voor de begeleiding van de kindjes. Ten tweede willen ze een beter loon.

Het Vlaams Belang wil die huidige ongelijkheid in de sector wegwerken. Daarom leggen we deze motie ter stemming voor. We vragen aan de Vlaamse Regering om een audit uit te voeren naar de gevolgen van de ongelijke financiering van het huidige subsidiesysteem met de zogenaamde trappen. We vragen ook om werk te maken van een eerlijk subsidiesysteem dat de discriminaties van het huidige systeem wegwerkt en de levensvatbaarheid van alle kinderopvanginitiatieven garandeert. We vragen een onderzoek uit te voeren naar de bezettingsgraad in de T2-initiatieven. In afwachting van het nieuwe subsidiesysteem vragen we ook de uitbreiding van de nieuwe T2-plaatsen bij voorrang toe te kennen aan de al bestaande initiatieven met T1-plaatsen.

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Begin van de stemming.

Stemming nr. 9

Zie hier het resultaat:

115 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
20 leden hebben ja geantwoord;
95 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Maxim Veys en Kurt De Loor tot besluit van de op 14 oktober 2021 in commissie gehouden interpellatie van Maxim Veys aan minister Matthias Diependaele over de woonzaak, het grondwettelijk recht op behoorlijke huisvesting en het falende woonbeleid in Vlaanderen – 966 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

De heer Veys heeft het woord.

Maxim Veys (Vooruit): Voorzitter, deze motie ligt hier voor ter conclusie van de interpellatie die ik twee weken geleden deed in de commissie Wonen. Die gaat inderdaad over de woonzaak, het grondwettelijk recht op behoorlijke huisvesting en het falende woonbeleid in Vlaanderen.

De Woonzaak, de organisatie, is van oordeel dat het beleid van deze regering er niet in slaagt om het recht op menswaardig wonen – nochtans vermeld in de Belgische Grondwet en de Vlaamse Codex Wonen – te verzekeren. Om die redenen dienen een 58-tal organisaties, gegroepeerd, een klacht in tegen het Vlaamse woonbeleid. De Voorruitfractie kan enkel maar vaststellen dat hun aanklacht terecht is, want het Vlaamse woonbeleid pakt de wooncrisis niet aan.

We zien dat er een probleem is op het vlak van betaalbaarheid. Lage inkomens moeten jaren wachten op een betaalbare woning in Vlaanderen omdat de regering er niet in slaagt om het nochtans grote budget voldoende om te zetten in sociale woningen. Er is een probleem met kwaliteit, want huurders betalen een te hoge energiefactuur omdat de regering er niet in slaagt om verhuurders aan te zetten tot voldoende renovaties. Er is ook een probleem met de onzekerheid. Er zijn nog steeds mensen die uit hun huis worden gezet, en dat komt ten dele omdat het instrument dat deze regering heeft gelanceerd, het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen, onvoldoende werkt.

Het probleem is driemaal het beleid, maar er is sprake van politieke onwil om de juiste keuzes te maken, om de zaken aan te pakken, kortom, politieke onwil om te doen wat nodig is. Als we kijken naar de betaalbaarheid, naar sociaal wonen, zitten we met de langste wachtlijst ooit. 170.000 gezinnen wachten inmiddels al jaren op een sociale woning. Dat zijn ongeveer evenveel gezinnen als er gezinnen zijn die in een sociale woning zitten, die er een huren. We moeten kortom verdubbelen om iedereen die het recht heeft op een sociale woning, er een te kunnen geven.

Maar als we dan kijken naar de beleidskeuzes die deze regering van Open Vld, de N-VA en CD&V maakt, dan zien we dat het beleid de gemeenten die hun best doen om te bouwen, bestraft want vanaf 15 procent sociaal aanbod zullen die geen beroep meer kunnen doen op Vlaamse financiering. De gemeenten die de boel saboteren, vals spelen en te weinig doen, komen daar gewoon mee weg. Die

worden niet bestraft. Er is met andere woorden geen wortel en de regering weigert om de stok te gebruiken.

Daarnaast koos deze regering ook heel bewust voor een fusietraject waar zeker de sector niet om heeft gevraagd, maar die zorgt voor een ongelooflijke vertraging. Dit jaar zal een budget van 1 miljard euro voor sociale woningen niet worden uitgegeven. Dat betekent dat er voor vijfduizend woningen in het voorbije jaar niet zal kunnen worden gestart met bouwen. Dat is een jaar vertraging, een jaar dat de mensen op de wachtlijst al lang niet meer hebben. Het is met andere woorden een beleid waar Vooruit geen touw aan kan vastknopen. We zeggen al heel lang: focus u op het realiseren van die sociale woning. Het is tijd voor een noodprogramma en niet voor losse flodders in het beleid.

Er is ook een probleem met de kwaliteit. De collega's hebben het daar heel vaak over en collega Tobback zet zich daar ook heel hard voor in. De nood aan renovatie op de huurmarkt is gigantisch hoog. Bijna de helft van de huurwoningen op de private huurmarkt in Vlaanderen is niet in orde. Verhuurders zijn natuurlijk minder geneigd om te renoveren dan eigenaars-bewoners. Dat is logisch. We hebben het daar ook heel vaak over. Als we kijken naar de keuzes die deze regering maakt, dan kiest ze opnieuw voor een woningrenovatiepremie, opnieuw meer van hetzelfde en opnieuw iets wat minder en minder werkt. We hebben voldoende voorstellen gedaan. Zo stelt het voorstel over de geconventioneerde huur om een premie te geven aan verhuurders zodat ze kunnen renoveren en beloven om de prijs gelijk te houden. Op die manier verbeter je de kwaliteit en behoud je de betaalbaarheid. Alle partijen hebben zich over dat principe in het verleden al positief uitgelaten, onder wie ook de vorige minister van Wonen in deze Vlaamse Regering. Maar dat is niet in het regeerakkoord opgenomen en onze voorstellen daarover worden weggestemd. Nochtans is het iets wat helpt.

Een andere oplossing zou een terugbetaling via de meter zijn zodat de huurder geen hogere energiekosten betaalt, maar wel in een gerenoveerde woning kan wonen. We zien vandaag niets van dergelijke initiatieven. We zien wel heel veel andere regeringen die vooruit denken en daar wel over nadenken. De Europese Commissie is niet zomaar een instelling en daar vinden die ideeën wel ingang.

Maar erger, voor private huurders die een woning met een zonnepaneel huren, komt er geen compensatie voor de afschaffing van de terugdraaiende teller; voor eigenaars wel. Opnieuw faalt het Vlaamse beleid om de huurder voldoende bij te staan.

Dan komen we bij het derde punt: de woonzekerheid. Jaarlijks worden in Vlaanderen naar schatting 3600 gezinnen uit hun huis gezet. Dat zijn er ongeveer 300 per maand, collega's. Ter preventie van die uithuiszetting werd in juni vorig jaar het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen opgericht. Tussen juni 2020 en maart 2021, in 10 maanden tijd dus, werden amper 168 dossiers behandeld. Dat is een gemiddelde van 17 per maand, terwijl er in een budget was voorzien voor 500 tussenkomsten. De Vooruitfractie was bereid om dat wat tijd te geven, maar na ruim een jaar willen we de regering oproepen om die procedure aan te passen en iets in te voeren wat wel werkt en het verschil kan maken voor de mensen die het moeilijk hebben en voor de gezinnen met lage inkomens.

De conclusie is dat dit beleid niet werkt om de wooncrisis aan te pakken. Het beleid faalt, collega's. Om die reden vraagt de Vooruitfractie een bijsturing met als doel de volgende vijf punten: ten eerste de verhuurders te stimuleren om hun woning te renoveren; ten tweede de betaalbaarheid op de private huurmarkt te verbeteren, ten derde het Fonds ter bestrijding van de uithuiszettingen toegankelijker te maken, ten vierde de bouw en renovatie van sociale woningen te versnellen en op die manier het jaarlijks uitgetrokken investeringsbudget effectief te benutten en ten vijfde de gemeenten die onvoldoende inspanningen leveren om

hun bindende sociale doelstelling te behalen, namelijk om in voldoende sociale woningen te voorzien zoals Vlaanderen oplegt, te responsabiliseren.

Ik reken alvast op jullie steun en ik dank jullie voor jullie positieve stem. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Het debat over de woonzaak hebben we inderdaad al behandeld in de commissie. We zijn ook tot een overeenkomst gekomen in de commissie om de Woonzaak uit te nodigen in het Vlaams Parlement. Ik stel dan ook voor dat ik dit debat over de woonzaak nu niet ga voeren, maar dat ik mij concreet ga focussen op de motie van de Vooruitfractie die hier nu ter goedkeuring voorligt.

Ik heb ze doorgenomen. Het zijn vijf punten. En ik moet zeggen, collega Veys, dat punten een tot en met vier punten zijn die al dagdagelijks in de praktijk worden uitgevoerd. Minister Diependaele en zijn administratie werken daar elke dag aan en doen ook hun best om die concrete doelstellingen te halen. Het zijn ook concrete daden, en geen vage formuleringen zoals ik die in uw nota heb gelezen.

Ik ga nog even de focus moeten leggen op het budget dat deze legislatuur is vrijgemaakt voor de sociale huisvesting: 4,5 miljard euro. Dat is ongezien en historisch hoog. Ik heb ook vernomen dat dat meer dan het dubbele is van het budget dat de socialisten hebben voorzien in hun legislatuur, toen zij het voor het zeggen hadden. Daar wil ik toch even op focussen. Dit is echt wel een enorm hoog bedrag dat wordt vrijgemaakt. Dat wil niet zeggen dat het niet onbelangrijk is. We maken er juist een prioriteit van.

Ten tweede: de ongeziene hervorming in de sector geeft net meer capaciteit om de sector te versterken. Er worden wel enorme stappen vooruit gezet qua woonkwaliteit. Er is nu ook een heel nieuw kader binnen het woonbeleid. Er wordt gefocust op de professionalisering van de woningcontroleurs. Er bestaat een waarschuwingsprocedure enzovoort.

En dan kom ik tot punt vijf van uw motie, betreffende het bindend sociaal objectief. De gemeenten zijn daar ook al mee bezig. Dat wordt gedaan. Daar wordt aan gewerkt. Maar waar jullie dan geen rekening mee houden, is dat bouwen tijd kost. Er wordt gepland. Er zijn zaken die anders lopen. Kijk maar naar deze coronacrisis. Bouwmaterialen zijn al wat moeilijker te verkrijgen. Er zijn soms arbeidskrachten te kort in de bouwsector. Er zijn procedures die gevolgd moeten worden. Er zijn soms omwonenden die protesteren. De regels rond ruimtelijke ordening moeten gevolgd worden. Die hebben ook een impact op die vertragingen.

Bouwen kost tijd en geld. Daar zijn we ons allemaal van bewust. Maar weet ook dat de sociale huisvestingsmaatschappijen bouwen. Ik vind het dus een beetje dubbel dat u in uw motie spreekt over kijken naar de lokale besturen, terwijl de sociale huisvestingsmaatschappijen bouwen, en dat die ook te maken hebben met die vertragingen.

De beslissing over de eengemaakte woonactor is al genomen. Deze vereenvoudigde structuur zal zeker de slagkracht verhogen. Dank u wel. (*Applaus bij de N-VA*)

De voorzitter: Collega Veys, u hebt nog tweeënhalve minuut over van uw tien minuten.

Maxim Veys (Vooruit): Dank u, voorzitter. Ik kan enkel maar concluderen dat er toch een semisterk applaus volgt op een zeer zwakke verdediging. Ik begrijp dat niet goed, mevrouw Claes, dat u dat durft te beweren. Wat hebt u nu gezegd? 'We doen dat al, het loopt goed, en het is niet zo gemakkelijk op het

terrein.' Dat weten we al, maar laat ons eerlijk zijn: het bindend sociaal objectief voor de gemeenten – ik ga me daar nu op focussen, omdat dat wel hetgeen is dat het minst goed loopt – werd ingesteld in 2009. Die bouwmaterialen tijdens corona, dat kan nu misschien wel een excuus zijn dat het even wat moeilijker gaat, maar dat is geen verklaring voor het feit dat het tempo zo laag ligt.

Ik ken genoeg schepenen en burgemeesters die er tijdens de campagne prat op gaan dat er dankzij hen geen woningen bij zijn gekomen. Het is wel een bindend sociaal objectief, maar de N-VA-ministers van Wonen weigeren om dat sociaal objectief bindend te maken. Ik kan alleen maar vaststellen dat dat toch wat vreemd is. Sterker nog, de gemeenten die wel hun best doen – want het is niet omdat je aan die 15 procent zit, dat je wachtlijst opgelost is – gaan jullie tegenwerken.

En dan telkens dat riedeltje van 4,5 miljard euro die is vrijgemaakt... Ik zei het net: er is 1,7 miljard euro voorzien dit jaar, maar er is 1 miljard euro die niet zal worden uitgegeven. 1 miljard euro die niet wordt uitgegeven, dat is gewoonweg slecht besturen. Ik begrijp niet goed dat jullie dat kunnen blijven verdedigen.

Maar goed, ik denk dat we beter overgaan tot de stemming. Ik kijk toch vooral uit naar de procedure bij het Europees Comité voor Sociale Rechten, want dit woonbeleid faalt gewoon en ik denk dat we dat iedere dag in de praktijk kunnen vaststellen. (*Applaus bij Vooruit*)

De voorzitter: Vraag nog iemand het woord? (*Neen*)

Begin van de stemming.

Stemming nr. 10

Ziehier het resultaat:

113 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
29 leden hebben ja geantwoord;
64 leden hebben neen geantwoord;
20 leden hebben zich onthouden.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

MOTIE van Adeline Blancquaert, Guy D'haeseleer, Kristof Slagmulder en Chris Janssens tot besluit van de op 14 oktober 2021 in commissie gehouden interpellatie van Maxim Veys aan minister Matthias Diependaele over de woonzaak, het grondwettelijk recht op behoorlijke huisvesting en het falende woonbeleid in Vlaanderen – 964 (2021-2022) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter: Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de motie.

Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Voorzitter, collega's, deze motie werd inderdaad ingediend naar aanleiding van een interpellatie van collega Veys betreffende die klacht van de Woonzaak tegen de Vlaamse overheid.

Collega's, ik wil graag nogmaals herhalen dat het beleid van een regering dient te worden beoordeeld door het parlement, niet meer of niet minder.

En iedere commissie opnieuw hoor ik de collega's van Groen en Vooruit bezig over de problematiek op onze woningmarkt en de ellenlange wachtlijsten voor een sociale woning. Ik hoor diezelfde collega's echter nooit bezig over de werkelijke oorzaken van de problemen op onze woningmarkt. Blijkbaar hebben onze linkse collega's schrik om werkelijke problemen te benoemen. Daarom was ik ook uitermate verheugd toen minister Diependaele onze redenering volgde tijdens de commissie wat betreft het erkennen van de oorzaak van de problemen op onze woningmarkt, namelijk de immens grote immigratiedruk op onze woningmarkt.

Collega's, als we het migratiesaldo bekijken, komen er enkel en alleen nog maar elke tien jaar ongeveer 500.000 mensen bij. Dat zijn cijfers van het Belgische statistiekbureau (Stabel). Reken daar de groei van de eigen bevolking bij, en je hoeft niet al te lang na te denken om te beseffen welke invloed een dergelijke factor heeft op onze woningmarkt.

Collega's, daarom ook hebben we deze motie ingediend. Het is een motie die mijns inziens niet kan worden weggestemd als je ook effectief de problemen wilt aanpakken. Via deze motie vragen we dan ook aan de Vlaamse Regering om een onderzoek te laten uitvoeren naar de gevolgen van de massa-immigratie voor de Vlaamse woningmarkt enerzijds en om de Federale Regering ertoe op te roepen maatregelen te nemen die de immigratie fors doet inperken om zo de druk op de woningmarkt af te remmen, wat zal bijdragen tot het oplossen van de wooncrisis.

Voorzitter, dat is de reden waarom wij ons hebben onthouden bij de motie van de collega's van Vooruit, aangezien die wat ons betreft toch zeer vaag was en geen waardige oplossing biedt voor de problemen die we vandaag meemaken wat betreft de krapte en de crisis op onze woningmarkt.

Collega's, ik denk dat het dan ook hoog tijd wordt dat we onze mensen die reeds jaar en dag op een wachtlijst staan voor een sociale woning eindelijk de voorrang geven die zij verdienen. Wij rekenen dan ook op de goedkeuring van het voltallige parlement om de problemen op onze woningmarkt eindelijk grondig aan te pakken. Ik dank u.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Voorzitter, ik wil kort reageren op de motie van het Vlaams Belang. Punt één: we kunnen inderdaad tot in den treure blijven onderzoeken. Maar wat zullen we dan meer weten? Zoals we al in de commissie hebben besproken – de minister heeft het zelf gezegd – zijn de cijfers min of meer al gekend. Hij onderstreept ook dat die voor zich spreken.

Wat punt twee betreft, heeft minister Diependaele duidelijk aangekaart dat hij het debat rond wonen en migratie niet uit de weg gaat. Beseft goed dat de druk op de huizenmarkt er eigenlijk komt door de trend van kleinere gezinssamenstellingen, de gezinsverdunding, en onder andere ook door de impact van migratie op de woningmarkt.

Maar aan de andere kant is onze partij ook van mening, in tegenstelling tot de collega's van het Vlaams Belang, dat niet elk probleem zal worden opgelost met te roepoeteren over migratie. Migratie organiseren vanuit woonbeleid is een sprookje. Dat is een sprookje waarin onze fractie niet gelooft. Wij willen echte oplossingen, geen droombeelden die niet realiseerbaar zijn. Onze fractie gelooft in een sterk sociaal rechten- en plichtenverhaal. Kijk maar naar de sociale huisvestingen: gerichte maatregelen, zoals die taalvoorwaarden, een controle op buitenlandse eigendommen, verplicht inschrijven bij VDAB. Dat zijn maatregelen die een impact hebben, die een effect hebben. Ze zijn haalbaar en realiseerbaar en creëren geen valse verwachtingen.

Wij zullen deze motie dan ook niet steunen.

De voorzitter: Mevrouw Blancquaert heeft het woord.

Adeline Blancquaert (Vlaams Belang): Collega Claes, ik vind het redelijk vreemd dat u toch argumenten blijft zoeken om deze motie niet te moeten steunen. Ik denk toch dat de tijd van bespreken redelijk voorbij is en dat we nu moeten overgaan tot actie. Uw minister gaf me nochtans gelijk. Ik weet dat u niet aanwezig was tijdens deze commissievergadering maar uw minister gaf me gelijk bij de redenering dat de immense migratiestroom een van de grootste factoren is van de crisis op onze woningmarkt. Het enige dat deze motie vraagt is om dit te onderzoeken en zelfs daarmee wilt u niet akkoord gaan.

Ik stel alvast voor dat u eens in contact treedt met uw eigen minister zodat u weet wat uw eigen minister naar voren brengt binnen de commissie en dat u misschien ook eens het beleid uitvoert dat u hier zelf altijd pretendeert. Ik hoor van de N-VA voornamelijk veel praatjes, maar ik zie zeer weinig beleid. Ik vind dat heel frustrerend, collega Claes. Samen met mij vinden vele Vlamingen dat frustrerend. Ik denk dan ook dat deze motie er voor kan zorgen dat u eindelijk eens kunt doen wat u steeds zegt dat u zult doen en dat u niet moet wachten tot de verkiezingen om het nogmaals op uw programma te zetten. *(Applaus bij het Vlaams Belang)*

De voorzitter: Vraagt nog iemand het woord? *(Neen)*

Begin van de stemming.

Stemming nr. 11

Ziehier het resultaat:

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen;
19 leden hebben ja geantwoord;
95 leden hebben neen geantwoord.

Dientengevolge neemt het Vlaams Parlement de motie niet aan.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter: Dames en heren, hiermee zijn we aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

We komen opnieuw bijeen op vrijdag 29 oktober 2021 om 10 uur.

De vergadering is gesloten.

– De vergadering wordt gesloten om 19.30 uur.

BIJLAGEN

Aanwezigheden

Aanwezig

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Johan Deckmyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Filip Dewinter, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Wilfried Vandaele, Lise Vandecasteele, Steve Vandenbergh, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Ludwig Vandenhove, Steven Vandepuut, Maurits Vande Reyde, Anke Van dermeersch, Tine van der Vloet, Orry Van de Wauwer, Kris Van Dijck, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Bart Van Hulle, Karl Vanlouwe, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Kurt Vanryckeghem, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Afwezig met kennisgeving

Annick De Ridder, Bart Dochy: ambtsverplichtingen;

Imade Annouri: familieverplichtingen;

Tom De Meester, Immanuel De Reuse, Sihame El Kaouakibi, Stefaan Sintobin, Sarah Smeyers, Frieda Verougstraete-Deschacht: gezondheidsredenen.

Individuele stemmingen Vlaamse Volksvertegenwoordigers

Stemming nr. 1:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien

Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr. 2:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Hannes Anaf, Kurt De Loor, Caroline Gennez, Annick Lambrecht, Els Robeyns, Conner Rousseau, Katia Segers, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Maxim Veys

Stemming nr. 3:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Slotmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den

Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 4:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloopmans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneeckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandepuut, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 5:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 6:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Chris Janssens, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Ilse Malfroot, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Leo Pieters, Els Robeyns, Conner Rousseau, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneckhout, Wim Verheyden, Maxim Veys, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele,

Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 7:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneckhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçin

Stemming nr. 8:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Roosmarijn Beckers, Stijn Bex, Adeline Blancquaert, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Alessia Claes, Bart Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Jos D'Haese, Guy D'haeseleer, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Chris Janssens, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Jan Laeremans, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Ilse Malfroot, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Leo Pieters, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn

Rutten, Carmen Ryheul, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Kristof Slagmulder, Elke Sleurs, Klaas Sloomans, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Els Sterckx, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Anke Van dermeersch, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Sam Van Rooy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Wim Verheyden, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Suzy Wouters, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 9:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

Stemming nr. 10:

JA-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Hannes Anaf, Stijn Bex, Jos D'Haese, Johan Danen, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Kim De Witte, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Annick Lambrecht, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Els Robeyns, Conner Rousseau, Björn Rzoska, Mieke Schauvliege, Katia Segers, Chris Steenwegen, Bruno Tobback, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Jeremie Vaneekhout, Maxim Veys

NEEN-stemmen:

Els Ampe, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Stephanie D'Hose, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Martine Fournier, Karolien Grosemans, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Bert Maertens, Marius Meremans, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Gwendolyn Rutten, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın

ONTHOUDINGEN:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Deckmyn, Filip Dewinter, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

Stemming nr. 11:

JA-stemmen:

Roosmarijn Beckers, Adeline Blancquaert, Filip Brusselmans, Yves Buysse, Bart Claes, Guy D'haeseleer, Johan Deckmyn, Chris Janssens, Jan Laeremans, Ilse Malfroot, Leo Pieters, Carmen Ryheul, Kristof Slagmulder, Klaas Sloomans, Els Sterckx, Anke Van dermeersch, Sam Van Rooy, Wim Verheyden, Suzy Wouters

NEEN-stemmen:

Staf Aerts, Meyrem Almaci, Els Ampe, Hannes Anaf, Stijn Bex, Robrecht Bothuyne, Jo Brouns, Karin Brouwers, Alessia Claes, Arnout Coel, Steven Coenegrachts, Cathy Coudyser, Jos D'Haese, Stephanie D'Hose, Johan Danen, Koen Daniëls, Piet De Bruyn, Inez De Coninck, Jean-Jacques De Gucht, Kurt De Loor, Ann De Martelaer, Stijn De Roo, Maaïke De Rudder, Maarten De Veuster, Maaïke De Vreese, Gwenny De Vroe, Bart De Wever, Kim De Witte, Martine Fournier, Caroline Gennez, Hannelore Goeman, Celia Groothedde, Karolien Grosemans, Andries Gryffroy, Liesbeth Homans, Vera Jans, Sofie Joosen, Marino Keulen, Kathleen Krekels, Annick Lambrecht, Bert Maertens, Marius Meremans, Elisabeth Meuleman, An Moerenhout, Rita Moors, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Tom Ongena, Katrien Partyka, Lorin Parys, Freya Perdaens, Els Robeyns, Tinne Rombouts, Axel Ronse, Conner Rousseau, Gwendolyn Rutten, Björn Rzoska, Freya Saeys, Joke Schauvliege, Mieke Schauvliege, Willem-Frederik Schiltz, Katrien Schryvers, Katia Segers, Elke Sleurs, Nadia Sminate, Chris Steenwegen, Emmily Talpe, Annabel Tavernier, Bruno Tobback, Bart Tommelein, Orry Van de Wauwer, Freya Van den Bossche, Tine Van den Brande, Koen Van den Heuvel, Tine van der Vloet, Kris Van Dijck, Bart Van Hulle, Paul Van Miert, Peter Van Rompuy, Mercedes Van Volcem, Manuela Van Werde, Wilfried Vandaele, Maurits Vande Reyde, Lise Vandecasteele, Steve Vandenberghe, Ludwig Vandenhove, Steven Vandeput, Loes Vandromme, Jeremie Vaneekhout, Karl Vanlouwe, Kurt Vanryckeghem, Katja Verheyen, Maxim Veys, Brecht Warnez, Hilâl Yalçın